

SUOLAHDEN KADUNNIMET

Suomen kielen
pro gradu -tutkielma
Jyväskylän yliopistossa
elokuussa 2000

Susanna Monthan

Jyväskylän yliopisto
Suomen kielen laitos
MONTHAN, SUSANNA: Suolahden kadunnimet
Pro gradu –tutkielma, 80 s., 8 liites.
Suomen kieli
Heinäkuu 2000

Tutkielmassa tarkastellaan Suolahden kadunnimiä ja niiden nimeämisperusteita. Suolahti sijaitsee Keski-Suomessa, Keitele-järven eteläkärjessä noin 45 kilometriä Jyväskylästä koilliseen. Ensimmäiset maininnat Suolahdesta ovat 1500-luvulta, mutta Suolahti-nimitys vakiintui käsittämään 100–150 asukkaan Äänekosken Paadentaipaleen kylän 1800-luvun lopulla, kun paikkakunnalle johtava rautatie valmistui. Rautatien valmistuminen edisti teollisuuden kehittymistä ja vilkastutti vesiliikennettä. Suolahden kauppa perustettiin vuonna 1932 ja kaupunkioikeudet Suolahti sai vuonna 1977.

Suolahden kadunnimistö on muodostunut aluksi ilman viranomaispäätöksiä, 1900-luvun puolivälin jälkeen nimistötoimikunnan asiantuntemuksella ja 2000-luvulle tultaessa teknisen toimialan työntekijöiden ehdotusten pohjalta. Koska vuotuinen kadunnimien tarve ei ole suuri, nimistön suunnittelusta vastaa nykyisin maanmittausteknikko.

Tutkimuksen lähtökohtana on tarkastella Suolahden katujen nimeämisperusteita ja samalla arvioida, miten paikallisuus heijastuu kadunnimissä ja mitä periaatteita nimeämisessä on noudatettu. Tärkeimpänä lähteenä on haastattelujen perusteella saatu tieto katujen nimeämisperusteista, sillä Suolahden kaupungin kadunnimirekisteriin kuuluu ainoastaan aakkosellinen kadunnimiluettelo.

Tutkimus osoittaa, että peräti 45 prosenttia Suolahden kadunnimistä sisältää jonkin kulttuurinimen. Artefaktien nimien suurimmat aihepiirit liikenne, rakennus tai rakennelma ja teollisuus sekä toisaalta viljelysnimien vähyys kuvastavat Suolahden elinkeinorakennetta ja sosiaalisia oloja. Kansallisten merkkihenkilöiden puuttuminen henkilönimipohjaisista kadunnimistä on Suolahden kadunnimistön ominaispiirre, josta kaupungissa ollaan ylpeitä. Kaikki kadunnimissä esiintyvät henkilöt ovat paikallisia. Ryhmänimistä suurin osa liittyy myös paikallisuuteen. Sen sijaan uudet kadunnimet eivät pysty välittämään paikallista perinnettä. Myös moni tärkeä nimeämisperiaate näyttää unohtuneen nimistönsuunnittelussa.

Asiasanat: kadunnimet, kaavanimet, nimistönsuunnittelu, nimistöntutkimus

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Kadunnimet tutkimuskohteena	1
1.2. Tutkimusaineistosta ja –lähteistä	2
1.3. Tutkimuksen teoreettinen lähestymistapa ja aineiston luokittelu	4
2. TUTKIMUSALUE	6
2.1. Suolahden ja sen katujen historiasta	6
2.2. Kaupunginosista.....	10
3. KADUNNIMIÄ KOSKEVIA SÄÄDÖKSIÄ JA OHJEITA	12
3.1. Kaavanimiä koskevasta lainsäädännöstä	12
3.2. Hyvän kadunnimen vaatimuksia	14
3.2.1. Kadunnimien pituudet.....	16
3.3. Kadunnimien oikeinkirjoituksesta	17
4. KAAVANIMISTÖN SUUNNITTELUSTA	21
4.1. Espoon nimistönsuunnittelumalli.....	21
4.2. Nimistönsuunnittelu Suolahdessa	23
5. KADUNNIMIEN PERUSOSAT	26
5.1. Perusosat	26
5.2. Perusosattomat nimet.....	28
5.3. Perusosien käyttö Suolahdessa	29
6. KADUNNIMIEN MÄÄRITEOSAT	31
6.1. Määriteosat.....	31
6.2. Otsokatu vai Otsonkatu?.....	34
6.3. Aineiston luokittelu määriteosien perusteella	35
7. KADUNNIMEN OSANA LUONTONIMI	37
7.1. Määriteosana vesistönimi.....	37
7.2. Määriteosana maastonimi	39
8. KADUNNIMEN OSANA KULTTUURINIMI	41
8.1. Määriteosana asutus- tai viljelysnimi.....	41
8.1.1. Asutusalueiden nimet.....	42

8.1.2. Asumuksennimet.....	43
8.1.2.1. Talonnimet	43
8.1.2.2. Tilannimet	45
8.1.2.3. Muut asumuksennimet	47
8.1.3. Määriteosana viljelysnimi	48
8.2. Määriteosana artefaktin nimi	49
9. KADUNNIMEN OSANA HENKILÖNNIMI TAI -NIMITYS	54
9.1. Määriteosana etunimi	57
9.1.1. Paikallinen merkkihenkilö	57
9.1.2. Kansanihminen	58
9.2. Määriteosana sukunimi	59
9.2.1. Paikallinen merkkihenkilö	59
9.2.2. Kansanihminen	60
9.3. Määriteosana henkilönnimitys	62
10. KADUNNIMEN OSANA MUU NOMINI.....	64
10.1. Määriteosana suhteellista sijaintia ilmaiseva nomini.....	64
10.2. Määriteosana sijaintia ilmaiseva nomini.....	65
10.3. Määriteosana maastokohtaa kuvaileva luontoappellatiivi	66
10.4. Määriteosana kadun muotoa ilmaiseva nomini.....	66
11. RYHMÄNIMET	68
11.1. Paikkakuntaan liittyvät ryhmänimet	68
11.2. Paikkakuntaan liittymättömät ryhmänimet	70
12. LUOKITTELEMATTOMAT KADUNNIMET	73
13. LOPUKSI.....	74
LÄHTEET.....	77

LIITTEET

1. Luettelo Suolahden kadunnimistä
2. Kartta Suolahdesta

1. JOHDANTO

1.1. Kadunnimet tutkimuskohteena

Onomastiikan eli nimistöntutkimuksen alaan kuuluvaa kadunnimitutkimusta on tehty Suomessa viime vuosina paljon. Ensimmäisiä laajoja Suomessa tehtyjä tutkimuksia on Helsingin kaupungin julkaisema Helsingin kadunnimet 1 ja 2 (1970, 1979). Nimeämisohjeiden kokoamisen ja nimistönsuunnittelun osalta urauurtava on ollut Marja Viljamaa-Laakson pro gradu –tutkielma Espoon nimistönsuunnittelusta. Kadunnimiä ja nimistönsuunnittelua koskevia pro gradu –tutkielmia on tehty Espoon lisäksi Haminan, Kajaanin, Kotkan, Kuopion, Kurikan, Kuusankosken, Lappeenrannan, Mikkelin, Nokian, Tampereen, Turun ja Vammalan kaupungeista sekä Jyväskylän maalaiskunnassa Palokan taajamasta. Muualla Pohjoismaissa kadunnimitutkimusta on tehty muun muassa Tukholman, Kööpenhaminan ja Upsalan kaupungeista. Virossa on tehty kadunnimitutkimus Tallinnan kaupungista.

Nimi ei ole mikään mielivaltainen äänneryhmä, vaan sillä on tai on ainakin ollut tietty merkitys, joka on voinut aikojen kuluessa unohtua. Mikään nimi ei ole siis syntynyt umpimähkään, vaan paikan ja nimen välillä on jokin syy-yhteys, joka nimistöntutkijan on saatava selville. Onomastiikassa on tutkittu enemmän perinteistä paikannimistöä kuin harkinnaisnimiä, joita nykyiset kadunnimet ovat. Kummallakin on kuitenkin sama tehtävä: paikkojen yksilöiminen ja paikanmäärittelyn helpottaminen. Perinteiset paikannimet ovat kansanomaisesti syntyneitä eli seudun asukkaiden antamia ja aikojen kuluessa käyttöön vakiintuneita nimiä. Niiden aiheena on useimmiten paikan laatu tai ominaisuus tai ihmisen toimintaan liittyen paikan käyttötarkoitus. Kadunnimet ovat kaavanimiä, jotka ovat kaavoitettua aluetta varten suunniteltuja nimiä. Ne ovat syntyneet virallista tietä, usein järjestelmällisen ja nopean nimeämisen tuloksena. Kaavanimeksi tai sen osaksi voidaan ottaa vanha perinteinen paikannimi, mutta vanhoilla paikannimillä ei ole sellaisinaan enää käyttöä rakennetuilla alueilla, koska nimien tarkoittamia paikkojakaan ei ole enää olemassa.(Carpelan 1996: 11; Nissilä 1962: 39; Pitkänen 1992: 125.)

Kaavoituksen eteneminen kaupungeissa ja taajamissa muuttaa ympäristöä. Kun uutta rakennetaan, alle jää perinnäistä kulttuuria ja

kulttuurimaisemaa sekä sen asukkaiden käyttöön aikojen kuluessa syntyneitä nimistöä. Jatkuvasti suurenevan väestönosan jokapäiväiseen ympäristöön liittyvä nimistö joudutaan luomaan. Suomessa ja muissa Pohjoismaissa kaavanimien suunnittelun keskeisenä ohjeena on alueen perinnäisen paikannimistön käyttäminen uusien nimien aineksena. Paikallishistorian tutkimuksen kannalta paikannimet voivat kertoa esimerkiksi jonkun henkilön toiminnasta tai paikkaan liittyvästä taloudellisesta tai sosiaalisesta toiminnasta. Paikannimien keruusta on käytännöllistä hyötyä, sillä näin saatua materiaalia voidaan käyttää hyväksi keksittäessä nimiä uusille asuinalueille. Vaikka vanhoja paikannimiä sisällytettäisiin uusiin kaavanimiin, nimistö muuttuu kuitenkin toisenlaiseksi. (Kiviniemi 1999: 10; Nissilä 1965: 43; Pitkänen 1992: 125—126; Saloheimo 1978: 24.)

Tämän tutkimuksen kohteena ovat Suolahden kadunnimet. Asuessani Suolahdessa kiinnostuin sen henkilönimipohjaisista kadunnimistä. Paikallishistoriaan perehtymällä sain selville useimpien kadunnimien nimeämisperusteen ja samalla paikkakuntalaisen tunteeni vahvistui. Nuoruuteni Suolahdessa viettäneenä olen rakentanut identiteettiäni kaduilla, joita nyt tarkastelen paikallisen perinteen välittäjänä. Monella eri paikkakunnalla asuneena en ole osannut sanoa olevani oikein mistään kotoisin. Elämän kiinnekohtia ovat kuitenkin mielestäni erilaiset paikannimet, sillä niitä käyttämällä kerromme syntymä- ja asuinpaikkamme sekä osoitteemme. Kadunnimillä on merkitys. Kun lähdän käymään Suolahdessa entisessä kodissani siskoni luona, sanon edelleenkin meneväni *Kaartotielle*.

Tutkimuksen tavoitteena on saada Suolahden historia kadunnimien osalta talteen. Paikallishistorian tuntijat ja harrastajat ovat olleet apunani ja toivoneet, että heidän muistissa kantamansa tieto tallentuisi tutkimuksen myötä suolahtelaisten käyttöön.

1.2. Tutkimusaineistosta ja –lähteistä

Tutkimusaineistona ovat nykyisin käytössä olevat Suolahden kaupunginosien kadunnimet. Aineisto sisältää Suolahden kaupungin kadunnimet, jotka on luetteloitu 1.3.1999 virastokartan mukaan. Luettelossa olevien kadunnimien

lisäksi olen sisällyttänyt tutkimusaineistoon 9 sellaista kadunnimeä, jotka ovat käytössä ja osoiteniminä olevia kadunnimiä. Lisäys kadunnimiluettelon kadunnimiin perustuu suomen kielen aineopintojen yhteydessä tekemääni harjoitustyöhön, jossa selvitin Suolahden katujen nimeämisperusteita. Olen laskenut Suolahden kadunnimien yhteismääräksi 171, vaikka kadunnimiluettelon mukaan niitä on vain 162. Tutkimuksen ulkopuolelle olen rajannut haja-asutusalueiden nimet, jotka nimettiin vasta kymmenisen vuotta sitten, sekä Sirkkaharjun kaupunginosan kadunnimet, sillä Sirkkaharjun asemakaavaa ei ole rakennettu suunnitellusti ja paria poikkeusta lukuun ottamatta katuja ei ole vielä olemassa.

Tutkimusaineiston rajaus on hankalaa kadunnimistön kehittymisen vuoksi. Keski-Suomen puhelinluettelosta löytyvässä Suolahden opaskartassa on jo mukana kadunnimiä, joita ei ole vielä oikeasti olemassakaan. Opaskartta on vuodelta 1998. Kun aloitin tutkimusaineiston keräämisen eli Suolahden katujen nimestämistyön, minulla oli käytössäni Suolahden opaskartta, jota käytin haastatteluissa apuna. Näin ollen olen rajannut tutkimusaineiston sen perusteella, mitä kadunnimiä opaskartasta löytyy.

Kadunnimien nimeämisperusteita selvittäessäni kohtasin kadunnimiä, jotka ovat rinnakkaisnimiä joillekin nykyisin käytössä oleville kadunnimille, sekä nimiä, joiden tarkoitetta eli katuja ei ole enää olemassa. Vaikka tutkimuskohteena ovat nimenomaan nykyiset kadunnimet, sivuan tutkimuksessa myös rinnakkaisnimiä ja jo hävinneitä kadunnimiä, sillä ne antavat kuitenkin tutkimustietoa katujen historiasta. Lisäksi tarkastelen joitakin asemakaavassa vahvistettuja, mutta toteutumattomia kadunnimiä, sillä ne kuvastavat lähimenneisyyden nimistönsuunnittelua.

Tutkimuksen tärkeimpänä lähteenä pidän henkilöitä, jotka ovat antaneet arvokasta tietoa katujen nimeämisperusteista. Katujen nimeämisessä mukana ollut Aarre Nieminen, syntynyt 1920, on tutkimukseni päälähde. Hänen kanssaan olen käynyt läpi lähes kaikki Suolahden kadunnimet. Toinen päälähteeni on historian lehtori Jorma Heiskanen, jonka paikallishistorian tuntemus on ollut tärkeänä tukena nimeämisperusteiden selvittämisessä. Paikallishistoriaa on valottanut myös syntyperäinen suolahtelainen, isäni Matti Monthan. Suolahden vanhalla asemalla järjestettiin 16.9.1999 Euroopan rakennusperintöpäivien tiimoilta nimistöilta ”Mitä Suolahden kadunnimet kertovat?” Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistyksen ja Suolahden kaupungin järjestämässä tilaisuudessa kuulin

arvokasta tietoa sekä mielipiteitä Suolahden kadun- ja paikannimistä nimistöstään kiinnostuneilta suolahtelaisilta. Kadunnimistöä koskevaa arvokasta tietoa ovat antaneet muassa Sinikka Häyrinen, Eeva-Liisa Pellinen, Hilikka Salmi ja Jorma Teittinen.

1.3. Tutkimuksen teoreettinen lähestymistapa ja aineiston luokittelu

Kadunnimet voidaan luokitella paikannimien tavoin sekä syntaktissemanttisesti eli selvitetyn nimeämisperusteen mukaan että leksikaalisesti, jolloin tarkastellaan sitä, millaisia leksikaalisia elementtejä nimeen sisältyy. Leksikaalinen luokittelu tehdään nimen ilmiänsun perusteella, kun taas syntaktissemanttinen analysointi perustuu nimen kontekstin selvittämiseen eli syntytaustaan ja merkitykseen. (Carpelan 1996: 21—22; Kiviniemi 1990: 12.) Tavoitteenani on selvittää ne asiaperusteet, joiden mukaan kadunnimet on annettu. Tarkastelen siis Suolahden kadunnimien nimeämisperusteita.

Aluksi lähdän selvittämään Suolahden ja sen katujen historiaa. Käsittelen lyhyesti myös Suolahden kaupunginosia ja kaupunginosien nimiä, sillä niiden esittely luo pohjaa kadunnimien paikallisten piirteiden tutkimiselle. Tutkimusalueen esittelyn jälkeen käsittelen kadunnimiä koskevia säädöksiä ja ohjeita. Esimerkit kadunnimistä ovat Suolahdesta ellei toisin mainita. Kaavanimien suunnittelua käsittelevässä luvussa esittelen niin sanotun Espoon mallin siitä, kuinka nimistönsuunnittelu voidaan toteuttaa kunnassa. Espoon mallia pidetään esimerkillisenä systemaattisen nimistönsuunnittelun toteuttamisesta. Esitys Suolahden nimistönsuunnittelusta kertoo menettelytavasta pikkukaupungin nimistön luomisessa.

Kadunnimien rakenneosat ovat perusosa (**Keskuskatu**) ja määriteosa (**Keskuskatu**). Perusosia käsittelevässä luvussa selvitän, minkälaisia perusosia Suolahden kadunnimissä on käytetty. Määriteosassa esittelen kadunnimien määriteosien taivutusmuodot sekä kadunnimien luokittelutavan määriteosien perusteella. Kadunnimien luokittelu perustuu Suolahden kadunnimien nimeämisperusteisiin. Nimeämisperusteiden mukaan nimetyissä luvuissa tarkastelen kadunnimiä pääasiassa leksikaaliselta pohjalta, mutta paikallishistorian

tallentumiseksi esitän myös nimen syntytaustan ja merkityksen, jos ne ovat tiedossa.

2. TUTKIMUSALUE

2.1. Suolahden ja sen katujen historiasta

Suolahden kaupunki sijaitsee Keski-Suomessa, Keitele-järven eteläkärjessä noin 45 kilometriä Jyväskylästä koilliseen. Suolahti ja sen naapurikunnat Äänekoski, Sumiainen ja Konnevesi muodostavat Ääneseudun. Suolahti sijaitsee Kymijoen vesistöalueella, Viitasaaren ja Saarijärven reittien solmukohdassa. Keskellä Keski-Suomea sekä maa- että vesiliikenteen risteymässä Suolahti kehittyi teollisuuskeskukseksi (Könönen 1970: 23).

Ensimmäiset maininnat Suolahdesta ovat 1500-luvulta, mutta *Suolahti*-nimitys vakiintui käsittämään 100—150 asukkaan Paadentaipaleen kylän 1800-luvun loppupuolella (www.suolahti.fi/info/info.htm). Kun paikkakunnalle johtava rautatie valmistui vuonna 1898, uudelle asemalle oli saatava nimi. Nimen synnystä kerrotaan, että koska vanhastaan seudusta käytetty *Paadentaipale*-nimitys tuntui ehkä hankalalta, joku vieraspaikkakuntalainen rautatieviranomaisen mahdollisesti keksi nimen katseltuaan keskikauppalan vaiheilla ollutta Ruunapuron rämeikköä, entistä Keiteleen pohjaa. Alun perin *Suolahdeksi* on nimitetty Keiteleen eteläisintä lahtea, johon Suojärvestä tuleva Suojoki (Polsanjoki) laskee. Joissakin 1500-luvun eräoloja kuvaavissa lähteissä mainitaan kaksikin Keiteleen *Suolahti*-nimistä eräpalstaa. Suolahden seutu kuului 1500-luvun loppupuolelle asti Hämeessä sijaitsevan Tuuloksen pitäjän erämaa-alueisiin, kunnes ne *Paadentaival*-nimisenä kylänä liitettiin vasta perustettuun Rautalammin pitäjään. Näihin aikoihin se sai myös pysyvän asutuksensa ei ainoastaan paikallaan pysyvistä hämäläisistä vaan ennen kaikkea liikkuvammista, kaskan polttoja harrastavista savolaisista, jotka Kuningas Kustaan asuttamista suosivan politiikan johdosta siirtyivät uudisraivaajiksi silloisiin erämaihin. (Könönen 1970: 23—24.)

Suolahden kauppa perustettiin vuonna 1932, kun silloinen Äänekosken kunta jaettiin kolmeen osaan: Äänekosken ja Suolahden kauppaloihin ja Äänekosken maalaiskuntaan. Kaupunkioikeudet Suolahti sai vuonna 1977. Terho A. Könösen mukaan nykyisen Suolahden alueen ensimmäisenä kiinteänä asuinpaikkana pidetään Patalaa eli Harjuntaltoa. Siihen asettui vuonna 1562 Suur-Savon Väisälästä tullut Pekka Väisänen. Paadentaipaleen kylä oli melko laaja,

sillä sen alue ulottui Äänekosken Ääneniemestä nykyiseen Suolahden—Laukaan rajaan. Läntisenä rajana oli Kuhnamojärvi ja itäisenä Jurvojärvi. (Könönen 1970: 24.) Ehkä juuri Paadentaipaleen kylän laajuuden vuoksi maininnat ensimmäisistä asukkaista vaihtelevat, sillä Mauno Jokipii puolestaan mainitsee Suolahden seudun Paadentaipaleen ensimmäisiksi asuttajiksi savolaiset Matti Arpiaisen ja Antti Väisäsen, jotka perustivat talon eräsijoilleen. Matti Arpiainen perusti vuonna 1559 Kovalan ja Antti Väisänen vuonna 1564 Paatelan talon. (Jokipii 1999: 195.)

Könösen selvityksen mukaan 1800-luvun lopussa ennen radan rakentamista Suolahdessa on lienee ollut noin sata asukasta. Hän mainitsee seuduilla olleista taloista *Hankalan*, *Majalan*, *Honkalan*, *Frimanin*, *Tallilan*, *Rapaalan*, *Vallilan*, *Möttösen* ja *Kirppulan*. Könösen mukaan *Kirppula*-nimi tulee siitä, että tila on aiemmin ollut Kirppusten suvun hallussa. *Tallila* taas on saanut nimensä suurista hevostalleista, jotka venäläisellä varusväellä oli tilan mailla Suomen sodan aikoina. Tallila sijaitsee lahden rannalla, jonka nimi on *Suolahti*. Maarekisterissä talo on esiintynytkin *Suolahtena* ja Kirppulan virallinen nimi on ollut *Suojärvi*, joka on nimetty läheisen järven nimen mukaan. Nykyisen keskustan alueella oli ainoastaan *Oittilan* tilaan kuulunut *Niemelän* torppa, joka sijaitsi nykyisen Satamakadun ja Veturitallinkadun risteyksessä. (Könönen 1970: 25).

Useimmat Könösen mainitsemista taloista ovat olleet kadun nimeämisperusteena. Näin ne ovat tallentuneet paikallishistoriaan ja jääneet elämään katujen nimiä käytettäessä. *Majalan* talon mukaan on nimetty Majalankatu Honkalan kaupunginosassa. Majalan talo sijaitsi Honkalassa nykyisen Ojalan puusepänverstaan kohdalla. *Honkala* oli iso talo, jolle kuului laajat maa-alueet nykyisessä talon nimen mukaan nimetyssä Honkalan kaupunginosassa. *Honkalankatu* on myös nimetty Honkalan talon mukaan. Myös Tallilan ja Vallilan talot ovat olleet nimeämisperusteena Mutapohjassa sijaitseville *Tallilankadulle* ja *Vallilankadulle*. Kirppula ei ole siirtynyt suoraan kadunnimeen, mutta tilan omistajasta on jäänyt muistuttamaan *Raitasenpolku*, tie, joka johti ennen Raitasen tilalle eli Kirppulaan. Niemelän torpan sijainnista on jäänyt muistuttamaan *Niemeläncatu*, sillä torppa sijaitsi Niemeläncadun sataman puoleisen pään ja *Varastokadun* (rinn. *Veturitallinkadun*, *Rullatehtaancadun*) risteyksessä.

Vielä 1800-luvun lopulla suolahtelaisilla ei ollut kunnollista tieyhteyttä minnekään. Paadentaipaleen kylän keskustan kautta Äänekoskelle johti pelkkä polku. Vain hieman parempi kärrytie ulottui Suolahdesta Sirkkaharjua mukailien Laukaan Korkeakoskelle, jonka ohi kulki Suolahtea lähinnä oleva maantie Laukaasta Rautalammille. Korkeakoskelle vievä pahainen kylätie oli Ruotsin vallan aikainen sotatie, joka oli kulkukelpoinen jalan tai hevosella oikeastaan vain kuivan kelin aikaan. Jonkinlainen talvitie kulki Honkalan talon ohi Syvärille ja sieltä Jurvon kautta Sumiaisiin. Jorma Wilmin mukaan suolahtelaiset eivät tyytyneet huonoihin tieoloihinsa, vaan esittivät jo vuonna 1899 ja uudelleen vuonna 1906, tällä kertaa vatialaisten tukemana, että Äänekoskelta Suolahteen ja sieltä edelleen Kuusaan asemalle oli saatava kunnollinen tieyhteys. Rautatiehallituskin kehotti Laukaan kuntaa tiehankkeeseen, mutta enemmistö laukaalaisista pysyi vastahakoisena. Tiekysymys jäi odottamaan Äänekosken itsenäistymistä. (Könönen 1970: 25; Wilmi 1991: 67.)

Äänekosken kuntalaisten oli pyrittävä pääsemään omaksi tielahkokseen, sillä kunnan länsiosat kuuluivat Saarijärven ja muut alueet Laukaan lahkoon. Äänekosken kuntalaiset esittivät vuonna 1911, että Äänekoskesta tulisi oma tielahko, mutta laukaalaiset vastustivat ehdotusta jyrkästi, sillä he pelkäsivät joutuvansa Äänekosken kunnan alueen teiden maksumiehiksi. Vasta vuonna 1919 saatiin Korkeimman hallinto-oikeuden päätös Äänekosken kunnan pääsemisestä itsenäiseksi tientekolahkoksi seuraavan vuoden alusta. Äänekosken ja Korkeakosken tieyhteys Suolahden asemalle toteutui tehtailija Ali Riihijärven ja 35 muun suolahtelaisen keväällä 1914 tekemän ehdotuksen pohjalta. Tieyhteys Korkeakoskelle saatiin jo 1910-luvulla, mutta Äänekosken ja Suolahden välisen kunnollisen tieyhteyden saaminen lykkääntyi. Tien teko aloitettiin vuonna 1916, mutta sen valmistumista hidastuttivat kiistat tien linjauksista Suolahden seudulla sekä Pässinradan ja laivaliikenteen olemassaolo. Sota keskeytti tien rakentamisen, ja se valmistui lopullisesti vasta vuonna 1922. Suolahden ja Äänekosken välinen tie oli osa nelostietä, joka kulki Korkeakoskelta Suolahden läpi nykyisen Keiteleentien kohdalta Äänekoskelle ja sieltä Mämmen lossin kautta Viitasaarelle aina uuden nelostien valmistumiseen 1950-luvulle asti. (Wilmi 1991: 190; www.suolahti.fi/vaksy/liik.htm.)

Sumialaiset esittivät vuonna 1908 toivomuksen kunnollisen tieyhteyden saamisesta kirkonkylältään Suolahden asemalle, mutta tiehanke ei toteutunut laukaalaisten vastustuksen vuoksi (Wilmi 1991: 190). Sumiaisiin johti

vielä tällöin vanha talvitie, joka alkoi Honkalan talon kohdalta ja kulki Syvärin rannalla sijaitsevan *Amerikka*-nimisen talon ohi Jurvolle ja sieltä Sumiaisiin. Vanhan talvitien alkupää Honkalassa on nimetty *Amerikantieksi*, mutta koska Amerikka ei sijainnut Honkalassa vaan nykyisen Sumiaistentien varrella, kadunnimen alkuperä on jäänyt monelle suolahtelaiselle arvoitukseksi.

Vuonna 1928 suolahtelaiset esittivät vuorostaan uudelleen tieyhteyden rakentamista Sumiaisiin, koska heidän mielestään Suolahti kulutti enemmän maataloustuotteita kuin lähitienvo pystyi tuottamaan. He toivoivat, että sumialaiset tuotteet alentaisivat elintarvikkeiden hintoja ja että samalla voitaisiin helpottaa Suolahden työttömyystilannetta. Hanke ei kuitenkaan toteutunut silloinkaan. Suolahden ja Sumiaisten välistä tietä alettiin rakentaa 1938, mutta sota-aikojen johdosta se avattiin liikenteelle vasta 1953. (Wilmi 1991: 190; www.suolahti.fi/vaksy/liik.htm.)

Suolahden katuverkoston voidaan katsoa alkaneen muodostua 1920- ja 30-luvun taitteessa, jolloin Suolahden taajamassa tehtiin paikallisia tielinjauksia. Valtuusto päätti vuonna 1929 rakentaa vajaan kilometrin pituisen tien entisen Savolaisen kaupan kohdalta Ab Tjärdestillationin tervatehtaalle, "Tippatehtaalle". Samaan aikaan hyväksyttiin kylän keskustasta Nakertajanmäelle kaavailtu tiehanke. Majalan koulun opettaja Nikolai Leinonen esitti alkuvuonna 1930 tiesuunnitelman Suolahdesta Kalliolahteen, mutta se sai valtuuston hyväksymisen vasta vuoden lopulla. Polsanjoen ylittävä uusi silta päätettiin kuitenkin rakennuttaa heti. (Wilmi 1991: 190—191.)

Jorma Heiskasen artikkelista ilmenee, että Suolahden ensimmäinen kadunnimi oli *Iinankatu*. Iinankatu sai nimensä ilman viranomaispäätöksiä kadun eteläpäässä sijainneessa mökissä asuneesta Iina Lindqvististä. *Kellosepänkadulla* oli 1930-luvulla kansanomainen kutsumanimi, *Puutteenkuja*, mutta kelloseppä Emil Myllysen mukaan katu nimettiin myöhemmin virallisesti Kellosepänkaduksi. *Puutteenkuja*-nimitys oli saanut alkunsa kuorma-autoilija Toivo Lehtosen luotonhakureissulta Jyväskylästä, sillä ensimmäisen kuorma-autonsa ostoon luottoa hakeva Lehtonen oli ilmoittanut osoitteeseen saunan porstuan Puutteenkujalla. Myös Riitta Lepistö mainitsee tutkielmassaan Vammalan kadunnimistä Puutteenkujan, joka oli vaihtoehtoinen kadunnimi Vammalan Sylvään kaupunginosassa sijainneessa *Pikku-Berliiniksi* kutsutussa puutaloyhdyskunnassa. (Heiskanen 1998: 20; Lepistö 1997: 20.)

2.2. Kaupunginosista

Kaupunginosien nimet ja numerot ovat osa asemakaavaa. Ne tulee määrätä asemakaavassa. Asemakaavan vahvistamisen jälkeen nimiä ei voi muuttaa ilman asemakaavan muutosta. (MRL 55 §.)

Suolahdessa on 8 kaupunginosaa: *Alkula, Honkala, Keskus, Likolahti, Mutapohja, Nakertaja, Paatela* ja *Sirkkaharju*. Kaupunginosat on sekä nimetty että numeroitu:

1. Alkula	5. Mutapohja
2. Honkala	6. Nakertaja
3. Keskus	7. Sirkkaharju
4. Likolahti	8. Paatela

Kaupunginosista kolme on saanut nimensä talon mukaan. *Alkulan* kaupunginosa nimettiin *Alkulan* talon mukaan, joka sijaitsee nykyisen *Raahenkadun* varrella entisellä Kolikkoinmäellä, nykyisessä Likolahden kaupunginosassa. Talo ei siis sijaitse kaupunginosassa, jolle se on antanut nimen. Vanha aluenimi *Kolikkoinmäki* syntyi, kun alueelle muutti Viipurista Osuuskaupan myymälänhoitaja. Viipurissa on samanniminen kortteli. Alkulankatu ei kulje Alkulan talon ohi vaan se on eräänlainen kaupunginosan pääkatu. Nykyisin Alkula paikannetaan juuri Alkulankadun ympäristöön. Alkulassa sijaitsevat myös muun muassa *Paikkaajankatu, Hiojankatu* ja *Sorvaajankatu*, jotka ovat saaneet nimensä nykyisen Likolahden alueella sijaitsevan Finnforest Oy:n vaneritehtaan työntekijöiden ammattinimikkeestä. (Blomberg 1999: 10; JH 1999.)

Honkalan kaupunginosa ja *Honkalankatu* on nimetty *Honkalan* talon mukaan, joka oli aikoinaan iso maalaistalo ja on edelleen paikallaan. *Honkalan* kaupunginosasta käytetään edelleen usein *Sörkkä*-nimitystä. Aarre Niemisen mukaan *Sörkänmäki*-nimitys perustuu Helsingin Sörkkään. “Suolahden Sörkänmäki oli myös pahamaineinen ja aikoinaan sanottiin, että siellä elettiin niin sanottua Sörkän elämää. Alueella asui uittotyöläisiä, opettajia ja maanviljelijöitä, mutta ei herroja.” Nieminen kertoo Sisä-Suomen Lehden artikkelissa Suolahden nimistöstä. *Honkalan* kadunnimistössä on muutama henkilönnimipohjainen kadunnimi. Alueella asuneista henkilöistä muistuttavat *Höökinkatu, Mortinkatu, Hintikankatu* ja *Leinosenkatu*. *Honkalaan* kuuluisi myös *Riihijärvenkatu*, sillä

tehtailija Ali Riihijärven saha sijaitsi entisellä Sörkänmäellä eli Honkalassa eikä Suolahden keskustan tuntumassa, jonne on nimetty omakotitaloasutusta halkova katu Riihijärven mukaan. *Paatelan* kaupunginosa on saanut nimensä pienen *Paatela*-nimisen talon mukaan. Paatela sijaitsee keskustaajaman ulkopuolella Suolahden ja Äänekosken rajalla. (Blomberg 1999: 10; JH 1999; AN 1999.)

Aarre Nieminen pitää *Likolahtea* kiistatta keinotekoisena kaupunginosan nimenä, sillä aluetta kutsuttiin 1910—20-luvulla yleisesti nimellä *Tippatehdas*. Tervatehtaalle eli suolahtelaisten sanoin tippatehtaalle vei *Tippatehtaantie*, jona katu tunnettiin 1900-luvun alusta saakka. Ulkopaikkakunnalta tulleet mittamiehet nimesivät *Tippatehtaankadun* *Likolahdenkaduksi* kartalla näkyneen *Likolahden* mukaan, joka on tervatehtaan ja vaneritehtaan väliin jäävä Keitele-järven lahti. *Tippatehdas* kaupunginosana ja kadunnimen määriteosana ei päässyt koskaan asemakaavaan. *Mutapohja* on saanut nimensä maaperän mukaan. Alue on ollut alkujaan soista maaperää. *Mutapohjan* vetisyyttä ja märkyyttä on torjuttu täytemaalla. (Blomberg 1999: 10; AN 1999.)

Nakertajan aluetta alettiin rakentaa 1920-luvulla. Aarre Niemisen mukaan *Nakertaja*-nimitys sai alkunsa tavasta sanoa: “Siellä ne nakertaa illat ja pyhätkin vielä.” *Nakertajaa* kutsutaan usein myös *Nappamäeksi*, sillä kaupunginosa on rakentunut mäen rinteeseen. *Nakertajan* kaduista suurin osa on nimetty metsästyksen ja metsän eläjiin viittaavin sanoin. Ennen alueen rakentamista siellä kaadettiin paljon riistaa. (Blomberg 1999: 10; AN 1999.) *Nakertajasta* löytyvät muun muassa *Orava-*, *Ilves-*, *Mäyrä-*, *Jänis-* ja *Otsonkatu*. *Nappamäki*-nimitys voi siis viitata myös eläimistä saatuihin nahkoihin *Sirkkaharju* sijaitsee keskustaajaman ulkopuolella. Se on keskustasta kauimpana oleva kaupunginosa. *Sirkkaharjussa* toimii *Valtra Valmet Oy Ab* traktoritehdas, joka on Suolahden suurin työnantaja. Aikaisemmin kaupunginosassa oli traktoritehtaan työntekijöille rakennettu asuinkerrostalo, mutta nykyisin tehtaan vieressä on enää pari rivitaloa. *Traktoritehtaan* vieressä asuvien sanottiin asuvan *Valmetilla*.

3. KADUNNIMIÄ KOSKEVIA SÄÄDÖKSIÄ JA OHJEITA

3.1. Kaavanimiä koskevasta lainsäädännöstä

Ainoa nimien valintaa ja kielellistä asua koskeva viranomaisohje on eduskunnan vuonna 1957 esittämä ”toivomus viralliseen käyttöön otettavien paikannimien valinnassa varteenotettavista seikoista”. Eduskunta lausuu toivomuksen, jonka mukaan hallituksen pitäisi ryhtyä ”toimenpiteisiin viranomaisten huomion kiinnittämiseksi historiallisiin ja kulttuurinäkökohtiin viralliseen käyttöön otettavien paikannimien valinnassa sekä nimien kielelliseen asuun.” Toivomus on jäänyt tuntemattomaksi ja nimistönhuoltovastuu, josta toivomuksessa lausutaan, on siirtynyt Kotimaisten kielten tutkimuskeskukselle. (Paikkala 1999b: 207.)

Vuoden 2000 alusta voimaan tulleen uuden maankäyttö- ja rakennuslain myötä kaavajärjestelmään on tullut joitakin muutoksia. Uudessa laissa on korostettu kansalaisten mahdollisuuksia osallistua kaavoitusprosessiin, vaikkakin tutkimustuloksia ihmisten osallistumisoikeuksien toteutumattomuudesta on jo saatu (Keskisuomalainen 12.3.2000). Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki ei puutu kuntien nimistönsuunnitteluun, sillä kaavanimiä koskeva lainsäädäntö on käytännössä pysynyt entisellään. Kaavanimistöä koskeviksi katsottavat säädökset löytyvät asemakaavan esitystapaa koskevasta pykälästä: ”Asemakaava käsittää myös kunnanosien numerot ja mahdolliset nimet, rakennuskorttelien numerot sekä katujen ja mahdollisten muiden yleisten alueiden nimet” (MRL 55 §). Asetuksessa mainitut nimet ovat osa asemakaavaa. Kaduille on siis annettava nimet asemakaavassa. Talojen osoitenumerot eivät kuulu asemakaavaan, vaan ne järjestetään yleensä poliisijärjestyksessä. (OOJNA 1985: 29; Rakennuslaki- ja asetus 1992: 712—713.)

”Katualue käsittää asemakaavassa osoitetun katualueen maanalaisine ja maanpäällisine sekä yläpuolisine johtoineen, laitteineen ja rakenteineen, jollei asemakaavassa ole toisin osoitettu” (MRL (83 §). Vuodelta 1958 olevan rakennuslain mukaan muilla yleisillä liikenneväylillä tarkoitetaan katua vastaavia muun nimisiä ajoneuvo- ja jalankulkuliikennettä varten tarkoitettuja alueita. Nimeltään ne saattavat olla esimerkiksi *puistotie*, *bulevardi*, *tie*, *katu*, *kuja*, *polku*, *raitti* tai *rinne*. (RakL 36 §.) Kadun käsite maankäyttö- ja rakennuslaissa on

rakennuslakiin verrattuna laajempi, sillä se käsittää paitsi normaalisti kadulla ymmärretyn myös kadun ala- ja yläpuoliset johdot, laitteet ja rakenteet (Jääskeläinen – Syrjänen 2000: 219). Vuonna 1931 säädetyssä AKL:ssa eli asemakaavalaissa oli alueryhmänä katumaa, johon sisältyi katu, tori ja puisto. RakL:ssa käsite hylättiin muun muassa siitä syystä, että lakiin otettiin katualueen ilmaista luovutusta koskeva järjestelmä, mikä ei ulotu koskemaan toria ja puistoa. (Rakennuslaki- ja asetus 1992: 196.) Käytännössä nimiä on asemakaava-alueella joka paikassa, vaikka vain katujen nimeämisestä määrätään. Esimerkiksi Helsingissä kaupunginosien ja niiden osa-alueiden lisäksi nimettiin vielä 1800-luvulla rakennuskorttelitkin, mutta niiden nimeämisestä on myöhemmin luovuttu (Carpelan 1996: 12).

Asemakaavan laatimispäätöksen tekee kunta. Asemakaavaa valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta (MRL 62 §). Rakennuslaissa todetaan, että asemakaavan on oltava pätevän henkilön suunnittelema. Sen sijaan itse nimistösuunnitelmasta ja nimistön suunnittelusta vastaavan pätevyydestä ei laissa määrätä. Asemakaavaehdotusta pidetään julkisesti nähtävillä vähintään 30 päivää, jonka aikana ehdotuksesta voi tehdä muistutuksia. Ennen uuden maankäyttö- ja rakennuslain säätämistä asemakaavaehdotusta piti pitää esillä 21 päivää. Kaavaehdotukseen tutustumiseen on siis annettu lisää aikaa. (MRA 27 §; RakA 39 § 1. mom.).

MRL 65 §:n mukaan kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville panosta on tiedotettava kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla. Ehdotuksen nähtäville asettamisesta tulee ilmoittaa kirjallisesti kaava-alueeseen rajoittuvalle kunnalle ja sellaiselle asemakaava-alueeseen kuuluvan maan omistajalle ja -haltijalle, jonka kotipaikan tunnetaan olevan toisella paikkakunnalla. Vanhasta rakennuslaista löytyy kaavanimien ehdotusta koskeva pykälä. RakA 39 §:n 2. momentin säännöksiä ei sovelleta, milloin asemakaava koskee ainoastaan 36 §:ssä mainittuja nimiä ja numeroita. Jos siis asemakaavassa ehdotetaan uusia nimiä, naapurikunnalla tai muualla asuvalla asemakaava-alueeseen kuuluvan maan omistajalla ei ole mahdollista vaikuttaa nimien muuttamiseen. (Hyvönen 1988: 659-661.) Oikeus muistutuksen tekemiseen kaavanimistöstä asemakaavaehdotusvaiheessa on siis käytännöllisesti katsottuna vain kuntalaisella.

Asemakaavan hyväksymisestä säädetään MRL 52 §:ssä: ”Asemakaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto. Valtuuston päätösvaltaa voidaan johtosäännössä siirtää kaupunginhallitukselle niiden asemakaavamuutosten osalta, joita ei ole pidettävä olennaisina.” Uuden maankäyttö- ja rakennuslain tultua voimaan kaavoja ei enää alisteta valtion viranomaisten, alueellisten ympäristökeskusten tai ympäristöministeriön vahvistettavaksi

Asemakaavojen tullessa voimaan virallistuu myös niissä oleva nimistö. Annetut nimet ovat hyvin pysyviä, sillä nimen vaihtaminen edellyttää asemakaavan muutosta (Kiviniemi 1999: 10). Toisaalta nimiä joudutaan usein muuttamaan vanhoja alueita kaavoitettaessa, kaavamuutoksissa tai pysyvien liikennejärjestelyjen yhteydessä. Muutokseen johtavien syiden pitää olla kuitenkin painavia, yleensä opastusteknisiä, sillä nimen muuttuminen on aina käytännön häiriö. Asukkaiden näkökohdat ovat nimien suunnittelussa tärkeitä, sillä he joutuvat käyttämään nimiä eniten. Osoitteenmuutokset aiheuttavat myös ylimääräisiä kustannuksia esimerkiksi yrityksille. Nimen muuttuminen voi myös heikentää paikallisidentiteettiä. (OOJNA 1985: 18; Viljamaa 1976b: 1151.)

3.2. Hyvän kadunnimen vaatimuksia

Kaavanimestä on ilmevä paikan laji. Nimen ja paikan on osoitteen ymmärtämisen ja muistamisen helpottamiseksi sovittava yhteen niin kuin perinteisessä paikannimistössäkin. Rakenteen kannalta tämä merkitsee sitä, että kaavanimen kuuluu yleensä jokin perusosa, *tie*, *katu*, *kuja*, *raitti* jne. Eeva Maria Närhen mukaan on syytä käyttää samaa perusosaa, jos kaavaan kuuluvat nimettävät kohteet ovat samaa lajia, samaa suuruutta ja samaa sijainniltaan. Kadunnimen äänteellinen sujuvuus vaatii kuitenkin joskus sen, että nimen perusosa on valittava toisin kuin kohteen luokka edellyttäisi. Laila Lehikoinen ja Eeva Maria Närhi määrittelevät hyvän kadunnimen sellaiseksi, joka on helppo muistaa, kirjoittaa ja ääntää. Lehikoisen ja Närhen mukaan hyvä nimi on myös heti alusta lähtien asukkaiden mieleen ja se luonnehtii katua, jolle se on annettu. (Lehikoinen 1999: 61; Närhi 1989: 346—347; OOJNA 1985: 85.)

Alueen luonne ohjaa nimeäjiä nimivalinnassa. Nimet ovat paikkakunnan historian ja kulttuurin muistomerkkejä ja ne kuvastavat alueen

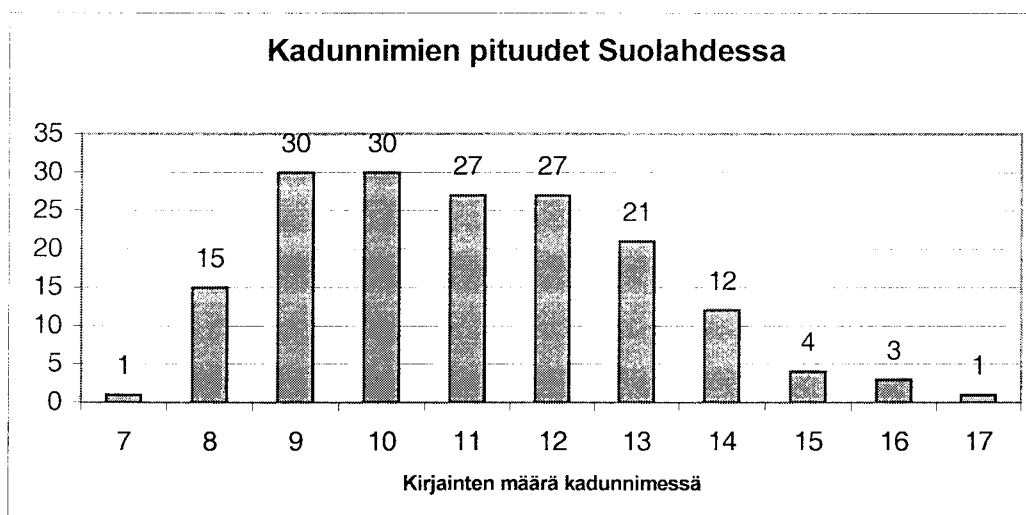
elinkeinorakennetta ja sosiaalisia oloja. Kaavanimistöllä on siten tärkeä yhteiskunnallinen ja kulttuuritehtävä alueen perinteiden jatkajana. Omaleimaiset nimet tarjoavat paikkakunnalle muuttavalle keinon identifioitua paikkakunnan perinteisiin. Maija Louhivaaran mukaan paikkakunnan perinteistä kertovat nimet luovat myönteisen kuvan koko paikkakunnasta ja vanhoille asukkaille ne luovat turvallisuuden ja jatkuvuuden tunnetta. Kadunnimen muutos aiheuttaa osoitteen muuttumisen vuoksi käytännön hankaluuksia ja varsinkin pitkään kadulla asuneille myös henkisen menetyksen. Muutoksesta voi seurata syytöksiä nimistönsuunnittelua kohtaan, ellei muutoksia ja niiden tuomaa uutta osoiteidentiteettiä ole hyvin valmisteltu ja perusteltu ja ellei siitä ole tiedotettu. (Lehti 1979: 45; Louhivaara 1999: 10—11; OJNA 1985: 85; Viljamaa-Laakso 1995: 29.)

Yhtenä nimenantoperiaatteena on nimen erottuminen muista nimistä. Samoja ja äänteellisesti tai muuten samantapaisia nimiä ei saisi olla edes lähikunnissa. Nimen tulisi myös erottua muista nimistä miellelyhtymiensä puolesta. (OOJNA 1985: 85.) Kadunnimien samankaltaisuus voi sekä helpottaa että vaikeuttaa katujen paikantamista. Esimerkiksi saman aihepiirin mukaan nimetyt kadut voivat ohjata saman aihepiirin mukaan nimetyllä alueella sijaitsevan kadun etsijää. Anna Kaasisen mukaan aihepiirinimeäminen voi kuitenkin olla myös ongelmallista, sillä samaan aihepiiriin kuuluvia kadunnimiä voi olla eri kaupunginosissa ja aihepiirinimi saattaa opastaa harhaan (Kaasinen 16.4.1999). Onnistuneet aihepiirinimet voivat korostaa alueen omaleimaisuutta ja siten edistää asukkaiden kotipaikkatunteen ja –identiteetin syntymistä (Viljamaa-Laakso 1995: 31).

Suolahdessa saman aihepiirin mukaan nimettyjä kadunnimiä on esimerkiksi Isollamäellä Alkulan kaupunginosassa. Marja- ja sieniaiheiset ryhmänimet perustuvat suolahtelaisten entisiin marjastus- ja sienestysmaihin. Esimerkiksi *Mustikka-* ja *Puolukkakadun* risteykset löytyvät *Marjamaankadulta*. Joskus samaan aihepiiriin viittaavat kadunnimet eivät löydykään samalta alueelta. Kaupunkia ja sen kadunnimiä tuntematon saattaa erehtyä etsimään esimerkiksi *Myllykatua Myllärintalon* ja Myllypuron luota tai *Paikkaajankatua Vaneritehtaankadun* varrelta.

3.2.1. Kadunnimien pituudet

Kadunnimen tulee olla mahdollisimman lyhyt ja yksinkertainen, koska pitkät ja monimutkaiset nimet ovat osoitteina hankalia. Pitkien nimien kirjoittaminen ja lausuminen vie aikaa, eikä standardikokoisiin katukilpiin mahdu kuin rajallinen määrä kirjaimia. Mitä lyhyempi nimi on, sitä nopeampi se on yleensä käsittää. Helsingin nimistötoimikunta on pitänyt jo pitkään kadunnimen pituusrajana 22:tä kirjainta. Pesosen mukaan lyhin suomenkielinen kadunnimi Helsingissä on nelikirjaiminen ja pisimmässä on rajaksi asetettu 22 kirjainta. Valtionhallinnon standardi atk-muotoisten osoiterekisterien laatimiseksi suosittelee osoitetilaksi korkeintaan 30:tä merkkiä katu-, osoitenumero-, porras- ja huoneistotunnuksineen. (Lehti 1979: 45; OJNA 1985: 89; Pesonen 1970: 78.)

KUVIO 1. Kadunnimien pituudet Suolahdessa.

Suolahden katujen nimeäjät ovat antaneet kaduille kohtuullisen pituisia nimiä. Lyhimmässä kadunnimessä, *Opintiessä* on 7 kirjainta ja pisimmässä, *Vaneritehtaankadussa* 17. Eniten Suolahdessa on 9- ja 10-kirjaimisia kadunnimiä, kumpiakin 30. Seuraavaksi eniten on 11- ja 12-kirjaimisia kadunnimiä, mikä osoittaa kadunnimistä suurimman osan olevan keskimääräistä pitempiä. *Vaneritehtaankatu* tärkeän työllistäjän ja keskeisen teollisuuslaitoksen osoitenimenä aiheuttaa monille käyttäjilleen vaivaa, sillä sen kirjoittaminen ja lausuminen vie pituuden vuoksi aikaa. Muissa kuin osoitenimissä voidaan käyttää poikkeuksellisesti pitkäköjiä tai hankalammin kirjoitettavia tai äännettäviä nimiä, jos ne ovat muuten perusteltuja. Esimerkkejä tällaisista nimeämiskohteista ovat

aihepiiriä selittävät nimet tai merkkihenkilön tai ystävyyskaupungin nimikot. (OOJNA 1985: 89.)

3.3. Kadunnimien oikeinkirjoituksesta

Kaavanimet kirjoitetaan samojen oikeinkirjoitussääntöjen mukaan kuin muut paikannimet. Niiden on noudatettava yleiskielen oikeinkirjoitus- ja rakennesääntöjä sen vuoksi, että ne ovat yleiskieltä. Aino Sinisalon mukaan kaavanimistön kirjoitusasuissa vallitsee suuri kirjavuus, johon syynä saattaa osaksi olla se, että ensimmäisiä nimiä annettaessa eivät oikeinkirjoitusperiaatteet ole olleet vielä täysin vakiintuneet eivätkä siksi nimenantajien tiedossa. Kaupunkien kasvaessa uudet asuma-alueet ovat saaneet uutta, valitsevien sääntöjen mukaan kirjoitettua nimistöä, mutta vanhojen nimien kirjoitusasuja ei ole voinut korjata, koska nimet ovat osa kaavaa ja nimien korjaukset vaatisivat kaavan muutosta. Uudisnimien kirjoitusasuja on sen sijaan tarkistettava erityisesti kilvissä, kartoissa, luetteloissa ja muissa sellaisissa yhteyksissä, jotka ovat yleisön kannalta tärkeitä. Nimistä päätettäessä korostuu kirjoitusasujen tarkistamisen tärkeys, koska yhden kirjaimen virhe tutussa nimessä loukkaa silmää enemmän kuin selvä asiavirhe. Ulpu Lehden mukaan nimistöhuoltotyö koskee kaikkia. Kartoissa ja kylteissä olevista vääristä tai virheellisistä nimistä ja mahdollisista puutteista tulisi huomauttaa, jotta nimet saataisiin korjatuiksi. Kotiseutuväen tulisi osallistua nimistönsuojeluun yhtenä ympäristönsuojelun osana. (Korhonen – Welin 1989: 24; Lehti 1979: 45; Närhi 1989: 346; OOJNA 1985: 87; Sinisalo 1999: 169.)

Kaavanimen alun eli määriteosan tehtävänä on kohteen yksilöinti. Oikeinkirjoitussääntöjä sovellettaessa kadunnimet jaetaan kolmeen ryhmään nimien määriteosan perusteella:

- 1) Määriteosana on nominatiivissa tai genetiivissä oleva substantiivi, adjektiivi tai joskus järjestystä ilmaiseva lukusana.
- 2) Määriteosana on yhdysmerkkiä käyttäen kirjoitettu erisnimi.
- 3) Määriteosana on sanaliitto, ja silloin osat kirjoitetaan erilleen. (Sinisalo 1999: 170.)

Määriteosan nominatiivi- ja genetiivimuotoisuudesta on vallitsevana käytäntönä Pesosen mukaan se, että määriteosa on aina genetiivissä, kun se ilmoittaa ”omistajaa”, usein henkilöä tai ammattia, jonka muistoksi tai josta sopivan aiheen saaden katu on ristitty (esimerkiksi *Väinönkuja*, *Lämmittäjäntie*). Muulloin alkuosa on nominatiivissa (esimerkiksi *Kaartotie*, *Koulukatu*, *Tattipolku*, *Vuorikuja*). Yhdyssanoissa jälkimmäinen osa on genetiivissä (esimerkiksi *Kellosepänkatu*, *Haapakorventie*, *Vaneritehtaankatu*). (Närhi 1989: 347; Sinisalo 1999: 170; Pesonen 1970: 78.)

Suurin osa kaavanimistöstä kuuluu Sinisalon mukaan kokonaan yhteen kirjoitettaviin nimiin. Nimen määrite- ja perusosa kirjoitetaan yhteen, jos määriteosana on nominatiivissa tai genetiivissä oleva substantiivi (*Asemakatu*, *Eeliksenkuja*), adjektiivi tai järjestystä ilmaiseva lukusana (*Syrjäkatu*) ja perusosana yhdistämätön yleisnimi eli appellatiivi (ryhmä 1). Määriteosa on yleensä yksikössä, mutta se voi olla myös monikon genetiivi (*Sumiaistentie*). Sinisalon mukaan tämäntyyppiset nimet ovat melko harvinaisia. Nimi kirjoitetaan yhteen myös silloin, kun määriteosana on yhdyssana tai yhteen kirjoitettu paikannimi (*Isomäenkatu*, *Kivilahdentie*). Yleinen sääntö Pesosen mukaan on se, että pääosa ja jälkiosa kirjoitetaan aina yhteen, jos pääosa on yksi sana ja jälkiosana *katu*, *tie*, *kuja*, *polku*, *rinne*, *väylä*, *ranta* tai *kaari*. (Pesonen 1970: 79; Sinisalo 1999: 170—171.)

Toisen ryhmän muodostavat nimet, joiden määriteosana on yhdysmerkillinen erisnimi, joko henkilönnimi tai paikannimi. Perusosa kirjoitetaan näissä aina erilleen. Esimerkkinä tällaisista *Kauppis-Heikin katu* Kuopio ja *Koivu-Mankkaan tie* Espoo. Tämän ryhmän kadunnimet näyttävät aiheuttavan kaikkein eniten oikeinkirjoitusvirheitä nimien laatijoille. (Korhonen – Welin 1989: 24; Sinisalo 1999: 171.) Suolahden kadunnimistössä ei esiinny tähän ryhmään (ryhmä 2) kuuluvia nimiä. Suolahdessa on sitä vastoin kaksi yhdysmerkillistä kadunnimeä (*Kaura-ahontie*, *Mansikka-ahontie*), joissa määriteosa ja perusosa kirjoitetaan yhteen. Määriteosina ovat yhteen kirjoitettavat paikannimet *Kaura-aho*, *Mansikka-aho*, joissa yhdysmerkki erottaa samanloppuisen ja -alkuisen nimenosan. Kyseiset kadunnimet kuuluvat siis kirjoitusasunsa puolesta ensimmäiseen eivätkä toiseen ryhmään ja ovat siis moitteettomassa kirjoitusasussa.

Kolmanteen ryhmään kuuluvat nimet, joiden kaikki osat kirjoitetaan erilleen. Sinisalon mukaan kaavanimistössä tavallisimpia tämän ryhmän nimistä

ovat niin sanotut muistonimet, jotka perustuvat kansallisen tai paikallisen merkkihenkilön nimeen. Kielelliseltä rakenteeltaan nimet koostuvat seuraavasti: etunimi ja sukunimi sekä paikkaa ilmaiseva perusosa *Minna Canthin katu* Jyväskylä; nimen määriteosana on kahdeksi sanaksi kirjoitettava genetiivimääritteinen henkilön nimi *Larin Kyöstin tie* Helsinki; yhdysnimeen liittyy adjektiivinen määrite: *Iso Roobertinkatu* Helsinki; yhdysnimen määritteenä on erisnimen genetiivi: *Ryttlän Viertotie* Riihimäki. (Korhonen – Welin 1989: 24; Sinisalo 1999: 171—172.)

Kun perusosana on yhdyssana, kirjoitetaan tämä erilleen määritteestä riippumatta, esimerkiksi *Hatanpään valtatie* Tampere. Moottoritietä ei ole katsottava erisnimeksi. Sinisalon mielestä *Helsinki-Lahti Moottoritie* ei ole onnistunut, vaan sen tulisi olla asussa *Helsingin–Lahden moottoritie*. (Sinisalo 1999: 172.) Suolahdessa ei ole sanaliitoksi kirjoitettavia kadunnimiä. Paikallisten merkkihenkilöiden mukaan nimettyjen kadunnimien osat muodostuvat vain joko etu- tai sukunimestä ja paikkaa ilmaisevasta perusosasta (esimerkiksi *Heikinpolku*, *Siljankuja*, *Riihijärvenkatu*, *Solanteenkatu*). Paikallishistoriaa tuntematta kadun nimeämisperusteen voi päätellä helposti väärin. Esimerkiksi *Riihijärvenkadun* voi kadunnimen perusteella päätellä tulevan Riihijärvi-nimistä järvestä, mutta jos kadunnimeen olisi otettu mukaan myös etunimi (**Ali Riihijärven katu*), katu yhdistyisi heti henkilöön.

Suolahden kadunnimien oikeinkirjoitusta selventää se yhteinen piirre, että kaikki kadunnimet kirjoitetaan kokonaan yhteen. Ainoastaan kaksi kadunnimeä, *Amerikantie* ja *Granholmintie*, ovat aiheuttaneet suolahtelaisille epäröintiä kirjoitusasunsa puolesta. *Amerikantie*, joka haarautuu *Ruotintiestä* Honkalan kaupunginosassa, on kirjoitettu katukylttiin ensin kahdella *i*:llä. *Ameriikka* on murreasuinen ilmaus, joka on kuulunut suolahtelaisten puhekieleen vahvasti. Murteelliset ääntöasut on kuitenkin yleiskielistettävä, sillä ohjeiden mukaan kadunnimet ovat yleiskieltä. *Granholmintien* kirjoitusasu saattaa myös aiheuttaa epävarmuutta kirjoitusasun suhteen, koska se sisältää vierasperäisen sukunimen. Paikannimistä puhuttaessa kuulijalle selviää vain nimen ääntöasu. Jos nimi on vierasperäinen, kuulijalle voi jäädä epäselväksi nimen kirjoitusasu. (Närhi 1979: 14.) Oiva esimerkki murteellisen ääntöasun säilymisestä Suolahden kadunnimistössä on **Moortinkatu*. Paikallisessa ääntöasussa säilyy Hiskias Mårdin muisto. Tosin Mårdin muistokin on nähtävästi himmentynyt kaavoittajien ja kyltintekijöiden mielissä, sillä Suolahden kaupungin kadunnimiluettelossa ja

opaskartassa sekä nimikyltissä kadunnimen kirjoitusasu on muutettu *Mortinkaduksi*. Yleiskielisyyden ja paikallisuuden vaatimus kadunnimissä on ristiriidassa keskenään. Kieliasun korjaajia ei voi moittia, vaikka palanen paikallishistoriaa onkin hävinnyt.

4. KAAVANIMISTÖN SUUNNITTELUSTA

4.1. Espoon nimistönsuunnittelumalli

Nimeämisen lähtökohtana on nimentarve, joka syntyy, kun uusia alueita kaavoitetaan tai asemakaavoja muutetaan. Sirkka Paikkala kirjoittaa Euroopan rakennusperintöpäivien yhteydessä vuonna 1999 julkaistussa Paikan nimet - paikan muisti -julkaisussa nimien suunnittelun lähtökohdista seuraavasti: "Hyvässä nimessä yhdistyvät nimistönsuunnittelun yleisperiaatteiden soveltaminen ja kielelliset seikat kirjoitusasun viimeistelyyn saakka. On muistettava myös nimien rooli muistin apuvälineenä sekä puhutun ja kirjoitetun viestinnän ainesosana, sanallisen kulttuurin välittäjänä. Katujen, teiden, puistojen ynnä muiden julkisten paikkojen nimien suunnittelu on yhdyskuntasuunnittelua, jossa joutuu ottamaan huomioon lukuisia eri asioita liikenteen ohjautuvuudesta, postinkulusta, huolto- ja hälytysliikenteestä alkaen." (Carpelan 1996: 13; Paikkala 1999a: 25.)

Rakennettu ympäristömme sisältää pääosin virallista nimistöä eli kaavanimistöä tai muulla tavalla päätettyjä nimiä. Eniten käytännön nimistöä suunnitellaan kunnissa kaavoituksen yhteydessä. Harva kunta käyttää nimistönsuunnittelussa apuna alan asiantuntijoita (Pessala 2000: 2). Tyypillistä nykyisen yhteiskunnan tarvitsemalle nimistölle on se, että nimien käyttäjät eivät voi testata kielessään nimiä. Kaavanimillä ei ole samanlaista kiteytymisaikaa kuten perinteisillä paikannimillä ennen. Nimien luominen suunnittelutyössä on tärkeä osatehtävä, sillä nimet vaikuttavat yksityisten ihmisten viihtyvyyteen. Nimen valinta uudelle kohteelle on lisäksi kauaskantoinen toimi. (Närhi 1989: 344; Paikkala 1999a: 25; Räikkälä 1972: 19.)

Espoon kaupungin nimistönsuunnittelija Marja Viljamaa-Laakso esitteli 16.4.1999 Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa järjestetyssä kaavanimistöaiheisessa työpajassa Espoon kaupungille tekemänsä nimistönsuunnittelukaavion, jonka mukaan nimistönsuunnittelu voidaan jakaa kuuteen vaiheeseen: *perustieto-, suunnittelu-, lausunto-, päätös-, toteutus- ja palautevaiheeseen*. **Perustietovaiheen** keskeisimpänä tehtävänä on nimitietojen keruu. Nimitiedot kerätään haastattelemalla sekä tukeutumalla kirjallisuuteen ja vanhoihin karttoihin. Hyödyllistä aineistoa ovat myös päätöspöytäkirjat ja

kortistot. Nimitiedot tulisi järjestellä hakemistoiksi, jotta ne olisivat helposti käsiteltävissä. Perustietovaiheessa nimitietojen kerääjä selvittää alueen historiaa, maisemaa ja ominaispiirteitä sekä olemassa olevat nimeämismallit. Nimistöntutkimus, -huolto ja julkaisut sekä julkinen keskustelu ohjaavat nimeämismallien muotoutumista.

Suunnitteluvaiheessa laaditaan nimistösuunnitelma. Suunnitteluvaiheessa tulisi ottaa yhteyttä asukkaisiin, yrittäjiin, ynnä muihin asianosaisiin nimiehdotusten teon mahdollisuudesta ja pyrkiä suunnitteluyhteistyöhön. Historia- ja nimistötietojen ja kaavoittajan näkemyksen yhdistyminen on tärkeää päänimistön hahmottumisen kannalta, sillä vasta päänimistön hahmottumisen jälkeen voidaan siirtyä nimistön yksityiskohtaiseen suunnitteluun. Nimistösuunnitelman laatimisessa on otettava huomioon entinen ja nykyinen nimistö sekä tulleet ehdotukset, yleiset nimistölliset ja tekniset paikannusperiaatteet, oman ja ympäristökuntien nimistön aiheuttamat rajoitukset sekä kielelliset seikat. On myös arvioitava uuden nimistön aiheuttamat alueorientaation muutokset ja muutosten vaikutukset sekä liitettävä perustelut kaavaselostukseen. Nimistöä voidaan tiedottaa kaavatilaisuuksissa, lehdistössä, Internetissä ja julkaisuissa. Laaditut nimiehdotukset dokumentoidaan atk:lle ja kuntarekistereihin.

Lausuntovaiheessa kaava asetetaan nähtäville. Tässä vaiheessa otetaan vastaan asukkaiden toivomukset ja lautakuntien ja muiden kunnallisten elinten lausunnot. Toivomusten ja lausuntojen jälkeen kunnan nimistöasiantuntija valmistelee vastineet ja tarvittavat muutokset. **Päätösvaiheessa** päättäjät esittävät mahdolliset toivomukset nimistöasiantuntijalle nimistökokonaisuuden toimivuuden ja turvallisuuden kontrolloimiseksi.

Toteutusvaihe sisältää nimien käyttöönoton. Kaavasta tiedotetaan sen saatua lainvoiman. Nimistöhuollon tehtävänä on valvoa nimien ja osoitteiden oikeaa käyttöä. Uudet nimet laitetaan opas- ynnä muihin karttoihin sekä nimihakemistoihin. Alueiden viitoitukset ja opastaulut kertovat kulkijoille uusista nimistä. Uusi nimistö vaikuttaa myös kaava-alueen julkisten kohteiden nimeämiseen sekä yritysten nimiin, sillä kunta antaa kaavanimistöön perustuvia suosituksia yrityksille esimerkiksi yhtiönimien antamisesta.

Viimeisenä vaiheena kunnan nimistösuunnittelussa on **palautevaihe**. Palautevaiheessa saatu palaute dokumentoidaan. Saatu palaute saattaa johtaa toimenpiteisiin ja kaavamuutoksiin, jolloin joudutaan palaamaan

joko suunnitteluvaiheeseen tai jopa perustietovaiheeseen keräämään lisää nimitietoa.

Espoo on hyvä esimerkki systemaattisesta nimistösuunnittelusta, sillä siellä nimistösuunnittelusta on vastannut 1970-luvulta lähtien 1—2 nimistökoulutettua suunnittelijaa. Kielitieteellisen koulutuksen saaneiden nimistön suunnittelijoiden lisäksi kaupunkisuunnittelukeskuksen nimistöryhmään on kuulunut tarpeen mukaan kaavoittajat, liikennesuunnittelijat, osoitenumeroinnin, opaskartan ja alueviitoituksen suunnittelijat, muut hallintokunnat ja viranomaiset, naapurikunnat, kotiseuduntuntijat, asukasyhdistysten edustajat sekä kaksikielisessä kaupungissa ruotsin kielen asiantuntijat. Koska kaavanimien tarve vaihtelee kunnittain, nimistösuunnittelukin voidaan järjestää eri kunnissa eri tavoin. Eeva Maria Närhen mukaan missään ei kuitenkaan pitäisi enää toimia ilman riittävää nimistöasiantuntemusta. Nimistösuunnittelijaa tarvitaan kaupungeissa, joissa uusien nimien tarve on suuri ja pitkäaikainen. Siellä, missä uusien alueiden kaavoitus on vähäisempää, riittää, kun nimistöä on suunnittelemassa erityinen nimistötoimikunta, kotiseutuyhdistys tai muu elin, jolla on kaavoitusasioiden tuntemuksen lisäksi kielen sekä paikallis- ja kulttuurihistorian asiantuntemusta. (Närhi 1989: 344; Viljamaa-Laakso 1999: 29.)

Uusi kuntalaki ja rakennuslaki korostavat asukkaiden vuorovaikutteista osallistumista suunnitteluun. Kaavaehdotuksen ollessa nähtävillä eli lausuntovaiheessa asukkaiden tulisi tietää, että uudet nimet saavat lainvoiman kaavassa, jotta he osaisivat reagoida nimiin oikeassa vaiheessa. Usein asukkaat havahtuvat kuitenkin vasta, kun kaavat on vahvistettu ja uusien osoitteiden käyttöönotosta ilmoitetaan. (Keskisuomalainen 12.3.2000; Viljamaa-Laakso 1999: 32.)

4.2. Nimistösuunnittelu Suolahdessa

Kuntaliitto ja Kotimaisten kielten tutkimuskeskus lähettivät joulukuussa 1998 Suomen kunnille kyselyn kuntien nimistösuunnittelusta. Kysely lähetettiin kaikille Suomen 452 kunnalle, joista kyselyyn vastasi 235 kuntaa (Pakkanen 1999: 9). Seuraavat tiedot Suolahden kaupungin nimistösuunnittelusta perustuvat Suolahden kaupungin vastaamaan kyselylomakkeeseen.

Kaava- ja haja-asutusalueiden teiden nimeäminen kuuluu Suolahdessa nykyisin keskushallinnon alaisuuteen. Kunnan virallista kaavanimistön ja haja-asutusalueiden teiden nimien suunnittelutehtävää hoitaa päätoimisesti maanmittausteknikko. Nykyiseen järjestelyyn ollaan tyytyväisiä. Suolahdessa on ollut erillinen organisaatio haja-asutusalueiden nimeämistä varten, joka on aloittanut nimeämistyön vuonna 1989 ja päättänyt sen 1990. Kyselyn mukaan haja-asutusalueiden teiden nimiä on 46 ja katujen nimiä 143. Arvion mukaan uusia kaavanimiä annetaan vuosittain 5 ja haja-asutusalueiden teiden nimiä 2.

Kohteiden nimeämistehtävä on jakautunut eri hallinnonalojen kesken siten, että maankäyttöosasto nimeää asuin- ja teollisuusalueet, koulutoimi koulut ja sosiaali-toimi päiväkodit sekä terveyskeskukset. Vapaa sivistystoimi nimeää kulttuuri-, monitoimi- ja nuorisotalot sekä urheilulaitokset ja -kentät. Pysäkkien nimeäminen on annettu elinkeinotoimen tehtäväksi. Nimeämistä koordinoidaan eri hallinnonalojen kesken. Kyselyn mukaan järjestelmään ollaan tyytyväisiä.

Kuntaliiton ja Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tekemän nimistösuunnittelukyselyn mukaan noin 75 prosentilla kunnista on atk-rekisteri kunnallisia nimiä varten. Rekisteriin on kuitenkin tallennettu yleensä pelkkä nimi, kun sieltä pitäisi selvittää myös kohteen laji, nimenantaja, nimenantopäivämäärä, käyttöönotto, nimenvallinnan perusteet sekä mahdollinen nimeen liittyvä muu taustatieto. (Helsingin Sanomat 6.4.2000.) Suolahdessa nimitiedot on ilmoitettu dokumentoitavan kunnan omaan atk-rekisteriin, joka on osittain yhteydessä kunnan muihin rekistereihin. Atk-rekisteriä päivittää maankäyttöosasto. Nimitiedot dokumentoidaan atk-rekisterin lisäksi pöytäkirjoihin ja/tai kaava-asiakirjoihin. Valitettavasti nimitiedoista tallennetaan vain itse nimi isoin ja pienin alkukirjaimin.

Nimistöasiantuntijat ovat päätyneet kuntien nimistösuunnittelua koskevan selvityksen pohjalta siihen, että nimistösuunnittelussa pitäisi ottaa entistä paremmin huomioon opastavuus ja paikallishistoria (Keskisuomalainen 6.4.2000). Kyselyn mukaan Suolahdessa nimistösuunnittelun pohjana on käytetty jonkin verran sekä omaa paikannimistöä että paikallishistoriallisia teemoja. Kaavanimissä on käytetty joskus nimenantohetkellä elossa olleiden henkilöiden nimiä, yritysten nimiä ja aihepiirinimiä. Haja-asutusalueiden teiden

nimissä on käytetty joskus edellä mainittujen nimiaiheiden lisäksi toimivien järjestöjen nimiä ja täysin keksittyjä nimiä, joilla ei ole yhteyttä paikkaan.

Suolahden kaupunki ilmoittaa olleensa nimien suunnittelussa yhteydessä asukkaisiin, kunnan eri viranomaisiin, naapurikuntiin, Tielaitokseen sekä kyläyhdistyksiin. Esimerkiksi haja-asutusalueen teiden nimeämisessä on joissakin tapauksissa pyydetty nimiehdotuksia asukkailta.

Sirkka Paikkalan mukaan nimenanto kuuluu kunnissa lähes kauttaaltaan teknisen toimialan piiriin. Nimistöjä suunnittelevat arkkitehdit, insinöörit, teknikot ja rakennusmestarit. Paikkalan mukaan nimistönsuunnittelun pitäisi myös kuulua yhdyskuntasuunnittelun opetukseen. (Keskisuomalainen 6.4.2000.) Suolahden kaupungilla nimistönsuunnittelu koetaan ongelmattomaksi, sillä se ei kaipaa nimien suunnitteluun enemmän ohjeita, normeja eikä koulutusta. Suolahden kaupungin nimistönsuunnittelukyselyyn antaman vastauksen mukaan rakennuslaissa tai muussa sellaisessa ei pitäisi ottaa huomioon kunnallista nimistönsuunnittelua, mainita kaavanimistön suunnitteluvastuusta eikä nimistä pyydettävistä lausunnoista. On huomioitava, että kysely on voinut kuitenkin tuottaa vain yhden kunnan toimihenkilön henkilökohtaisen mielipiteen, joten Suolahden kaupungin nimissä saatuihin vastauksiin on suhtauduttava varauksellisesti.

5. KADUNNIMIEN PERUSOSAT

5.1. Perusosat

Kadunnimet ovat rakenteeltaan joko yksi- tai kaksiosaisia. Yksiosaiset kadunnimet ovat harvinaisia, mutta kaupunginosien niminä yksiosaisuus on tavallista. Kaksiosaiset kadunnimet muodostuvat yksilöivästä määriteosasta ja paikan lajia ilmaisevasta perusosasta. Perusosa osoittaa sanan kadunnimeksi ja kertoo kadun liikenteellisestä merkityksestä. Esimerkiksi kadunnimessä *Kaartotie* perusosa on *tie* ja määriteosa *kaarto*. Perusosana kadunnimissä ovat yleisimmin *katu*, *tie*, *kuja* ja *polku*. Katu on yleisnimitys asemakaavoitettujen alueiden asunto- ja liikennereiteille. Tavallisia perusosia ovat myös *kaari*, *linja*, *raitti*, *rinne*, *penger* ja *ranta* rannalla olevan kadun nimenä sekä *väylä* tavallisesti kaupunkiin tai kaupungista johtavan pääliikennetien nimenä. Jälkimmäisten perusosien käytölle toivotaan kuitenkin aina jotakin perustetta. (Kiviniemi 1990: 93; Närhi 1989: 346; Pesonen 1970: 76; Sinisalo 1999: 169—170; Viljamaa 1976a: 1099.)

Harvinaisempia perusosia ovat *taival* ja *tanhua*, *portti* ja *veräjä*, sijaintia ilmaiseva *laita*, *reuna* ja *syryjä* sekä *aukio*, *tori*, *laituri* ja *tunneli*, joista ilmenee, minkälaisesta kadusta on kysymys. Puistokatujen nimissä esiintyvät vierasperäiset *bulevardi* ja *esplanadi*. Perusosana voi olla myös yhdyssana, esimerkiksi *puistotie*, *puistopolku*, *maantie*, *valtatie*, *kehätie*, *moottoritie* ja *yhdystie*. Tosin teiden hallinnollista luokkaa ilmaisevia termejä, esimerkiksi *maantietä*, ei pitäisi sisällyttää teiden nimiin. Eeva Maria Närhen mukaan kaavanimessä tulisi aina olla perusosa. Vaikka tiettyjä perusosatermejä suositellaan tietynlaisille kaduille, niiden käyttöä ei kuitenkaan pitäisi Närhen mielestä jäykistää standardimaiseksi uusien nimien luomisessa. Myöskään käyttöön jo vakiintuneita vanhoja kadunnimiä ei pidä lähteä muuttamaan, vaikka uudet ohjeet neuvoisivat käyttämään toista termiä. (Korhonen – Welin 1989: 24; Närhi 1989: 346—347; Sinisalo 1999: 169—170.)

Yleisin perusosa maamme kadunnimistössä on *katu*. Kadunnimen jälkiosan valinnassa on pyritty siihen, että tietty jälkiosa liittyy samanluonteiseen ja -kokoiseen katuun. Perusosan valintakriteerinä on ollut toisinaan myös vaihtelun ja ääntämisen sujuvuus, vaikka kadun luonne edellyttäisi toista perusosaa. *Katua* käytetään lähinnä suorien, ei aivan kapeiden reittien

nimityksenä sekä yleisnimityksenä asemakaava-alueen yleistä liikennettä palvelevista asunto- ja liikennereiteistä. (NS; Pesonen 1970: 76.)

Tieliikennelainsäädännössä *tiellä* yleisnimityksenä tarkoitetaan yleistä ja yksityistä tietä, katua, rakennuskaavatietä, moottorikelkkailureittiä, toria sekä muuta yleisesti liikenteelle tarkoitettua tai yleisesti liikenteeseen käytettyä aluetta (Tieliikennelait 1999:1—2). Lainsäädännöllisesti *tie* eroaa kadusta siten, että *tie* rakennetaan rakennuskaavan mukaan kun taas *katu* rakennetaan asemakaavan mukaan. Helsingissä *tietä* on käytetty yleisenä jälkiosana liitosalueilla sekä Kanta-Helsingin viimeksi rakennetuissa, huvila- ja omakotitaloasutusta käsittävissä kaupunginosissa. Pesosen mukaan *tie* sopii hyvin nimittämään sellaisia leveitä liikennereittejä, jotka johtavat kaupungista maaseudulle ja ovat usein samalla eri liitosalueiden pääliikenneväyliä. *Tie*-nimitys on sopiva myös sellaisiin kaupunginosiin, joiden asemakaavat edellyttävät vapaata ja puistojen väljentämää rakennustapaa. Nykysuomen sanakirjan mukaan *tie* voi olla joko luonnonvarainen tai varsinaista ajoneuvoliikennettä varten rakennettu. (NS; Pesonen 1970: 76.)

Perusosalla *kuja* tarkoitetaan kaupunkialueella sijaitsevaa lyhyttä katua. *Kujaa* käytetään kadunnimen perusosana silloin, kun kyseessä on jonkin isomman kadun lyhyt poikkikatu tai tällaiselta erkaneva pienempi tie, usein myös umpitie. (NS; Pesonen 1970: 76.) Usein poikkikadun nimi on johdettu itse pääkadun nimestä sellaisenaan (*Telakkakatu — Telakkakuja*) tai tyypistettynä. Kuja-perusosaa on käytetty myös itsenäisesti, ilman että kujan nimi liittyy mihinkään isomman kadun nimeen, mutta tällöinkin on aina kysymyksessä lyhyt, kujamainen katu (esimerkiksi *Eeliksenkuja, Lotjakuja, Oikokuja, Suojärvenkuja*).

Polku tarkoittaa yleensä kapeanpuoleista, lyhyehköä, mutkittelevaa katua tai pelkästään jalankulkuun tarkoitettua katua. Nykysuomen sanakirjan mukaan polku on ihmisten tai eläinten polkema kapea tie. Harvaa poikkeusta lukuun ottamatta *polkua* käytetään kadunnimen perusosana vain kaupungeissa. (NS; Pesonen 1970: 76-77.) Suolahdessa *polku*-perusosaiset kadut ovat yleensä umpikatuja, jotka haarautuvat samalla määriteosalla alkavasta kadusta (esimerkiksi *Solanteenkatu — Solanteenpolku*) tai joiden nimet kuuluvat samaan aihepiiriin (esimerkiksi *Sienimetsäntie — Haperopolku, Orakapolku, Rouskupolku*). Pesosen mukaan *polkua, kujaa* ja *rinnettä* on käytetty usein saman määriteosan kanssa. Yhden määriteosan avulla on siis voitu saada 3–4 katua ristityksi. (Pesonen 1970: 77.)

Kaupunkialueella *raitti* merkitsee kevyen liikenteen reittiä. Se kulkee usein asuinalueen halki. Pääasiassa *raitilla* kulkevat polkupyöräilijät ja kävelijät. Alkuaan *raitti* on länsimurteinen, ja aikaisemmin sillä tarkoitettiin maalaiskylän halki kulkevaa päätieta tai kapeaa kylä- tai karjatietä. (Lehikoinen 1999: 64; NS; Pesonen 1970: 77.) Suolahdessa on neljä *raitti*-perusosallista kadunnimeä, jotka kaikki eroavat käyttötarkoitukseltaan tai ominaisuuksiltaan toisistaan. *Asemaraitti* on yhden kerrostalon asukkaiden osoitenimenä ja siitä ajetaan kerrostalon pihaan. *Alkulanraitti* on säilynyt kevyen liikenteen väylänä, vaikka sen varrelle on rakennettu rivitaloasutusta. *Satamaraitti* on puolestaan yksisuuntainen katu satamaan. *Rantaraitti* kulkee nimensä mukaan *Keitele*-järven rantaa pitkin uuden rivitaloasutusalueen takaa ja se on ainoastaan kevyen liikenteen käytössä.

Kadunnimen perusosa *taival* on Sinisalon (1999: 170) mukaan harvinainen. *Taival* merkitsee Nykysuomen sanakirjan mukaan joko kahden paikan välistä matkaa tai vaellusta (NS). Suolahdessa on kolme *taival*-perusosallista kadunnimeä: *Haukantaival*, *Kotkantaival* ja *Kurjentaival*. Kaikki kolme katuja ovat umpikatuja ja sijaitsevat *Honkalan* kaupunginosassa lähellä toisiaan. *Kotkantaival* ja *Kurjentaival* alkavat samalta kadulta, *Kanervakadulta*. *Haukantaival* puolestaan erkanelee *Amerikantieltä*, jolta myös *Kanervakatu* haarautuu.

5.2. Perusosattomat nimet

Perusosattomista kadunnimistä puuttuu nimen loppuosa, joka kertoisi, mistä paikan lajista on kysymys. Kadunnimen tehtävänä on kuvata kohteen liikenteellistä luokkaa, mutta vivahteikkuuden aikaansaamiseksi voidaan vaihtelevassa ja vapaammin rakennetussa ympäristössä soveltaa vanhoja paikannimiä sellaisinaan, jos ne sopivat maastonmuotoon. Paikannimiä sovellettaessa nimettävä kohde nähdään myös sen varrella olevien talojen ja pihojen miljöönä eikä vain katualueena. Perusosan tulisi kuitenkin olla maastosana, sillä kielitaju ei yleensä hyväksy muunlaisia nimiä. Eeva Maria Närhen mielestä tulee harkita tarkkaan, minkälaisesta nimestä ja mitä tarkoittavasta voi jättää pois paikan lajia ilmaisevan perusosan. Esimerkkinä

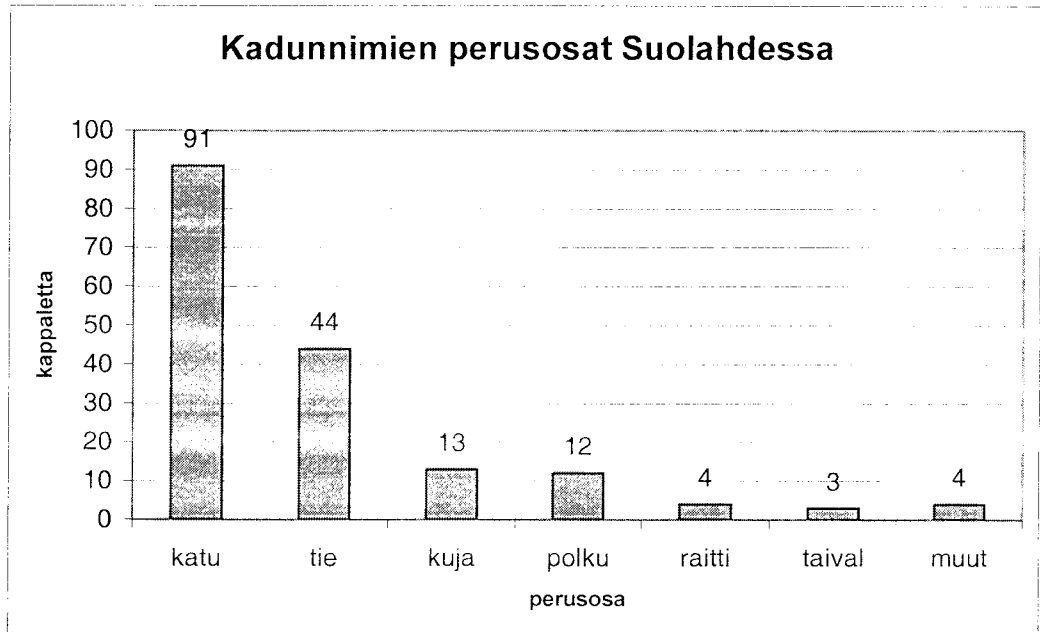
perusosattomasta kadunnimestä Närhi mainitsee nimen *Katinhäntä*. Närhen mukaan tämäntyyppisen metaforisen kadunnimen antaminen modernille asutusalueelle vaatii onnistuakseen sekä laajaa nimistöntuntemusta että herkkää tyylijatua. Vaikka tällaiset nimet tuovat toivottavaa vaihtelevuutta nimistöön, niitä ei yleensä suositella, koska ne voivat aiheuttaa asukkaissa hämmennystä ja niiden taivutetut muodot saattavat olla kömpelöitä ja naurettavia. (Lehti 1979: 45; Närhi 1989: 346—347; OJNA 1985: 85; Pesonen 1970: 77; Viljamaa 1976a: 1101.)

Olen luokitellut perusosattomiksi kadunnimiksi neljä katuä sillä perusteella, että niiden perusosa ei kerro, mistä paikan lajista on kysymys. Kahden kadunnimen (*Koivuranta*, *Asematori*) perusosa kuuluu aiemmin Sinisalon mainitsemiin harvinaisempiin perusosiin. *Naskaliharju* on verrattavissa perusosan *rinne* sisältäviin kadunnimiin. Kadunnimien *Asematori*, *Koivuranta* ja *Naskaliharju* perusosat ilmaisevat kadun sijainnin. Jorma Teittinen pitää *Naskaliharju*-kadunnimeä onnistuneena, sillä katu päättyy mäelle, jolla on asunut aikoinaan suutari. Kadunnimi esiintyy suolahtelaisten kielenkäytössä murreasussa *Naskalharju*. (JT 1999.) Myöskään kadunnimen *Pässinrata* perusosa ei kerro, mistä paikan lajista on kysymys. Kadunnimeä voidaan paikallisen historian välittämisen kannalta pitää hyvin onnistuneena, sillä kadun nimeämisperusteena on kadun kohdalla ennen kulkenut Suolahden ja Äänekosken välinen kapearaiteinen rata, jota kulkevaa veturityyppiä kutsuttiin Pässiksi (JH 1999). Nimen perusosa viittaa siis kadun historiaan.

5.3. Perusosien käyttö Suolahdessa

Suolahden kadut on nimetty suurimmaksi osaksi yleisimpiä perusosia, *katu*, *tie*, *kuja* ja *polku* käyttäen. Yleisin perusosa on *katu*, kuten yleisesti koko Suomessa. *Tie*-nimeä on käytetty toiseksi eniten, vaikka nimitystä ei tulisi käyttää asemakaavoitetulla alueella kovin paljon. *Tie*-nimityksen yleisyys kaupunkialueella on ehkä ymmärrettävissä kaupungin pienuuden vuoksi; kaupungin keskustaa ei ole rakennettu kaupunkimaisesti vaan paremminkin pienen maaseututaajaman tapaan. *Kuja*- ja *polku*-perusosien määrä kadunnimistössä on melkein yhtäläinen eivätkä ne eroa semanttisesti paljoakaan toisistaan. Neljästä raitista kaksi on kevyen liikenteen väylänä, yksi

yksisuuntainen ajotie satamaan ja yksi kerrostalon pihakatuna. Ainoastaan *Alkulanraitti* halkoo asuinalueen, kuten se on useimmiten merkitykseltään kaupunkialueella tulkittu. Pidän paikallishistoriallisesti merkityksellisenä *taival*-perusosan käyttöä, sillä *Suolahti*-nimitys on syrjäyttänyt *Paadentaipaleen* kylän vasta 1800-luvulla. Perusosattomiksi katsomiani kadunnimiä on neljä.

KUVIO 2. Kadunnimien perusosat Suolahdessa. (Ryhmä muut sisältää perusosattomat kadunnimet *Asematori*, *Koivuranta*, *Naskaliharju* ja *Pässinrata*.)

6. KADUNNIMIEN MÄÄRITEOSAT

6.1. Määriteosat

Paikannimen sekä kadunnimen määriteosia ovat kaikki perusosaa määrittävät nimenosat. Määriteosa ilmaisee yleensä aina jonkin paikkaa luonnehtivan erityispiirteen. Määriteosan tehtävä nimessä on kohteen yksilöinti. Eeva Maria Närhen mukaan kaupungissa ei saa olla kahta samanlaista nimeä samanlaisella kohteella. Erilaisten määriteosien onnistuneella käytöllä saadaan tarvittavaa vaihtelua kaavanimistöön. (Kiviniemi 1975: 58; Närhi 1989: 347.)

Kun paikalle annetaan nimeksi määriteosaltaan samanlainen nimi kuin läheisellä paikalla, syntyy nimiryvä. Esimerkiksi Asemakatu ja siitä johdetut Asemaraitti ja Asematori muodostavat nimirypään, jossa ensin mainittu on kantanimi ja muut sen määriteliitynnäisiä. Nimirypäessä kantanimen nimiaihe moninkertaistuu. Samaa määriteosaa käytettäessä ja liitettäessä eri perusosiin periaatteena on se, että näin muodostetut kadunnimet annetaan lähekkäisille, mieluummin toisiaan leikkaaville tai toisistaan alkaville kaduille. (Carpelan 1996: 21; Kiviniemi 1990: 124—125; Pesonen 1970: 76.) Suolahdessa samaa määriteosaa on käytetty kolmen eri perusosan kanssa vain kerran ja kahden eri perusosan kanssa neljästi:

Asemakatu	Alkulankatu	Likolahdenpolku
Asemaraitti	Alkulanraitti	Likolahdentie
Asematori		
Telakkakatu	Solanteenkatu	
Telakkakuja	Solanteenpolku	

Kovin monta samanalkuista tai muutoin samasanaista nimeä ei Eeva Maria Närhen mukaan kannata kuitenkaan antaa, sillä rypäät eivät aina toimi parhaalla mahdollisella tavalla (Närhi 1989: 347). Joukko samanosaisia nimiä ei enää täytä paikan yksilöimisen tehtävää eikä pysty opastamaan hyvin.

Eero Kiviniemen mielestä pienissä taajamissa ei tarvitsisi aina turvautua lainkaan mielikuvitusnimistöön. Kiviniemi tarkoittaa mielikuvitusnimistöllä yhteisen aihepiirin perusteella nimettyjä tietyn alueen

nimeämiskohteita. Pienissä taajamissa nimiä on kuitenkin yleensä niin vähän, että niille kaikille voitaisiin löytää muunkinlainen perusta. Nimeämistyön tulos on kuitenkin usein sellainen, että tuntuu kuin käytössä olisi eräänlainen jokapaikan kadunnimien lista, josta nimet valitaan miltei samassa järjestyksessä. (Kiviniemi 1999: 11.) Suolahdessa tällaisia jokapaikan kadunnimiä ovat *Asemakatu*, *Keskuskatu*, *Koulukatu* ja *Puistokatu*. Kaupungin keskustasta on hävinnyt torilta kirkolle vienyt *Kirkkokatu*, jonka alkupäätä korvaa nykyisin *Torikatu*. Sinänsä huomioitavaa Suolahden keskustan kadunnimistössä on *Kauppakadun* puuttuminen.

Valmiiden mallien käyttäminen katujen nimeämisessä ei tuota toimivaa nimistöä, sillä paikan yksilöimisen tehtävä ei toteudu. Koska nimenkäyttäjää on enemmän kuin ennen ja he liikkuvat usein taajamasta toiseen, sekaantumisen vaaraa osoitteissa ei saisi olla. Valmiiden nimimallien suosiminen johtaa Kiviniemen mukaan stereotyyppisten kadunnimien toistumiseen taajamissa. Keväällä 2000 julkaistussa kuntien nimistönsuunnittelua koskevassa tutkimuksessa ilmeni, että joissakin kunnissa jopa toivottiin aihepiiriluetteloita julkaistavan malliksi. Aihepiirinimeäminen näyttää Peter Slotten mukaan olevan kuitenkin tavallista koko Euroopassa. (Keskisuomalainen 6.4.2000; Kiviniemi 1999: 11; Slotte 1999: 32.)

Kaavanimien muuttumattomuuden ja täten myös ajattomuuden vaatimuksen vuoksi kadunnimiä ei tule antaa nykyisten liikelaitosten, rakennuttajien, järjestöjen tai muiden sellaisten mukaan (Närhi 1989: 345). Yrityksen nimikkokatu hyväksytään kuitenkin silloin, jos yritys on olennainen osa paikkakunnan historiaa tai ilmettä (OOJNA 1985: 86). Suolahdessa on muistettu joitakin kaupungin suurimpia työnantajia nimeämällä katu niiden mukaan. Sirkkaharjussa toimiva Valtra Valmet Oy sijaitsee *Valmetinkadulla*. Tehtaan merkityksestä kertoo myös kaupunginosan kansanomaisen nimitys, sillä Sirkkaharjun asukkaat asuvat *Valmetilla*. Suolahden vaneritehtaalle, Finnforest Oy:lle, johtaa *Vaneritehtaankatu*. Suolahden pisin kadunnimi ei ole kuitenkaan suoraan muodostettu tehtaan nykyisestä nimestä ja se on informatiivisempi, sillä se kertoo samalla tehtaan toimialasta. Myöskään Suolahden Höyläämö Oy ei ole siirtynyt suoraan kadunnimeen, mutta se on varmasti ollut osaltaan vaikuttamassa viereisen *Veistämönkadun* nimeämiseen.

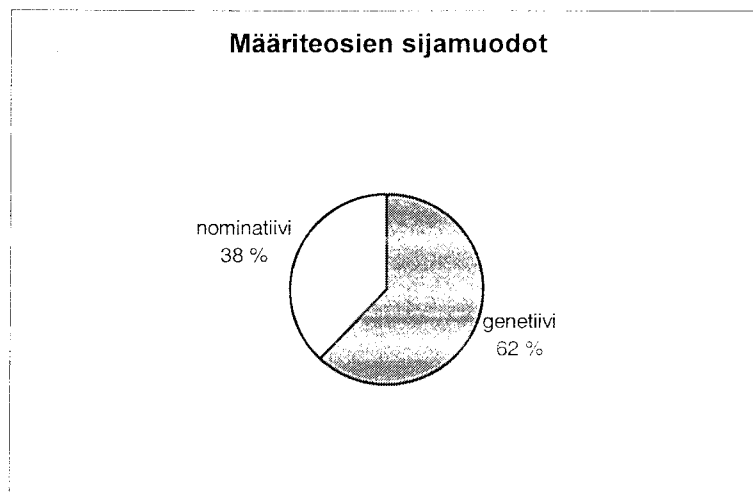
Kadunnimen määriteosaksi ei pitäisi hyväksyä vielä elossa olevan henkilön nimeä, sillä tämä voi vielä eläessään tarvella kadunnimen. Koska

kadunnimet on tarkoitettu pysyviksi, katuja ei pidä nimetä asukkaidensa mukaan, koska asukkaat vaihtuvat kuitenkin useammin kuin lain voimalla virallistetut kadunnimet. Muistonimen saajan on tavallisimmin oltava paikkakunnan elämään ja kehitykseen myönteisesti vaikuttanut henkilö. Paikalliset edesmenneet merkkihenkilöt tarjoavat omaperäisiä nimiaiheita, joita ei ole muualta jäljitelty ja joita ei voi sellaisinaan muualla jäljitellä. (Korhonen – Welin 1989: 24; Närhi 1989: 344; OJNA 1985: 86; Slotte 1999: 34.) Suolahden henkilö pohjaisille kadunnimille on ominaista se, että ne on nimetty juuri paikallisten henkilöiden mukaan. Ira Blomberg otsikoi Sisä-Suomen Lehdessä 29.5.1999 julkaistun Suolahden nimistöä käsittelevän artikkelinsa nimellä ”Suolahti ei ripusta suurmiehiä katukylttiin. Mutta paikalliset persoonat kelpaavat kyllä”. Suolahden kadunnimistöä puuttuvat kansallisten merkkihenkilöiden mukaan annetut kadunnimet, mutta tavanomaisia kansallisten merkkihenkilöiden mukaan nimettyjä katuja löytyy jo naapurikaupungista Äänekoskelta, esimerkiksi *Lönnrotinkatu*, *Snellmaninkatu* ja *Leinonkatu* sekä *Leinonkuja*.

Muistonimien antaminen ajan hallitsijoiden ja muiden vallanpitäjien mukaan tuli eri puolilla Eurooppaa muotiin 1800-luvun alussa, mutta Suomeen nimeämismuoti ei levinnyt. Suomessa nimiä on annettu kaupungin perustajan tai jonkun muun kaupungin kehitykseen ratkaisevasti vaikuttaneen vallanpitäjän mukaan. (Slotte 1999: 34.) Suolahden omaperäinen muistonimikäytäntö eroaa tavanomaisesta, mutta se luo paikallisväriä ja vahvistaa suolahtelaisten paikallisidentiteettiä. Muistonimet tulisi sijoittaa joko henkilön asuinalueelle tai keskustaan. Kirjoitusasusta on annettu ohjeeksi, että yleisesti tunnetun henkilön osalta riittää sukunimi ellei etunimi ole selvyuden vuoksi tarpeen (esimerkiksi *Aleksis Kiven katu* Tampere). Etu- ja sukunimeä käytetään myös silloin, kun kyseessä ei ole laajemmin tunnettu henkilö. Pelkkää etu- tai kutsumanimeä käytetään etenkin silloin, kun nimeämisperusteena on ollut kansanihminen, esimerkiksi *Polsankatu*.

6.2. Otsokatu vai Otsonkatu?

Enemmistö Suolahden 171 kadunnimen määriteosasta on yksikön genetiivissä. Ainoastaan yksi määriteosa on monikon genetiivissä kadunnimessä *Sumiaistentie*. Kaikki nominatiivissa olevat määriteosat ovat yksikkömuotoisia. Genetiivimuotoisia määriteosia on yhteensä 106 ja nominatiivimuotoisia 65.

KUVIO 3. Määriteosien sijamuodot.

Kadunnimen määriteosan taivutusmuoto riippuu määriteosan luonteesta. määriteosa on yleensä genetiivissä, kun se ilmoittaa kadun sijainnista tai suunnasta tai kun se ilmoittaa eräänlaista omistajaa, muistonimen nimeämisperustetta (Pesonen 1970: 78). Määriteosana voi olla tällöin henkilön- tai paikannimi (*Siljankuja, Savontie*) tai henkilöä tarkoittava tekijän- tai muu nimitys (Sorvaajankatu). Korhosen ja Welinin mukaan määriteosa on genetiivissä aina, kun tiennimi muodostetaan erisnimestä ja tietä merkitsevästä sanasta. Myös yhdyssanamäärite taipuu yleensä genetiivissä (*Tallisaarenkatu*). Määriteosa on yleensä nominatiivissa milloin se ilmaisee paikan laatua, esimerkiksi maastoa, maaperää tai kokoa (*Niittykatu, Rantatie*). (Korhonen – Welin 1989: 24; Närhi 1987: 5; OJNA 1985: 87; Viljamaa 1976a: 1099.)

Nominatiivi- ja genetiivimääritteisten muotojen vaihtelu on yleistä myös perinteisissä paikannimissä. Perinteisissä paikannimissä henkilönimen tai nimityksen sisältävät määriteosat ovat enimmäkseen genetiivissä, kun ne ilmaisevat paikan omistusta, nautintaa, alkuperää tai tapahtumia (Kiviniemi 1975: 20). Paikannimen määriteosa on useammin nominatiivissa, kun nimi ilmaisee

jotakin paikalla olevaa tai kun nimi kuvailee paikkaa esimerkiksi muodon tai koon perusteella. Terhi Ainialan mukaan nominatiivimäärte on tavallisempi Asikkalan Kurhilan eläinten nimityksiin perustuvissa maastonimissä. Nimeämisperusteena on yleensä ollut kyseisten eläinten oleskelu paikalla. Genetiivimäärte tuntuisi Ainialan mukaan viittaavan liian selvästi yksilöön. (Ainiala 1994: 187-189.)

Suolahden kadunnimissä genetiivialkuinen määrteosa on yleisempi eläimen nimityksiin perustuvissa nimissä. Nakertajan kaupunginosassa on nimetty viisi läheistä katuja metsäneläimen nimityksen perusteella. Huomioitavaa on, että genetiivimuotoinen *Otsonkatu* on eräänlainen katualueen pääkatu, jolta *Ilves-*, *Jänis-*, *Mäyrä-* ja *Oravakatu* haarautuvat. Olisi kuitenkin oletettavaa, että kaikkien kyseisten kadunnimien määrteosat olisivat samassa muodossa sillä perusteella, että ne kuuluvat samaan nimiryhmään.

6.3. Aineiston luokittelu määrteosien perusteella

Nimen määrteosan ominaisuuksia on vaikeampi luokitella kuin nimen perusosaa. Luokittelu edellyttää taustatietoa nimistä ja niiden synnystä. Katujen nimeämisperusteet selviävät joko nimeämisestä tehdyn dokumenttiaineiston tai nimeäjien haastattelujen avulla. Jos kumpaakaan ei ole käytettävissä, on turvauduttava kotiseudun ja nimeämiskonventioiden tuntemiseen. (Carpelan 1996: 21; Lepistö 1997: 37.)

Nimen määrteosan luokittelussa lähdetään siitä, mitä nimestä näkyy päällepäin, eli nimen ilmiäisistä. Kadunnimet voivat olla sanasemanttisesti eli leksikaalisella tasolla läpinäkyviä (*Hotellinpolku*) tai läpinäkymättömiä (*Solanteenpolku*). *Hotellin* merkitys on selvä, mutta sana *solanne* on jo merkitykseltään tuntematon. *Hotellinpolku* on myös lausesemanttiselta eli syntaktissemanttiselta tasoltaan läpinäkyvä, sillä jokainen voi nähdä tien johtavan hotellille. *Solanteenpolku* on sen sijaan myös tällä tasolla läpinäkymätön, ellei tiedä, että *solanne* on entisen Keski-Suomen Lotta-Svärdin puheenjohtajan Eevi Solanteen sukunimi. Iso alkukirjainkaan ei voi osoittaa, että kyseessä on erisnimi, koska kaikki kadunnimet kirjoitetaan propriisuutensa vuoksi aina isolla. (Carpelan 1996: 21; Kiviniemi 1990: 12—13; Lepistö 1997: 37.)

Syntaktissemanttinen kuvausmalli mahdollistaa jonkin tietyn alueen koko paikannimistön kuvauksen. Eero Kiviniemen kirjoituksia (esimerkiksi Perustietoa paikannimistä 1990) paikannimistön kuvausmalleista ja nimenosien sanasemanttisesta luokittelusta on hyödynnetty laajasti nimistöaiheisissa pro gradu –tutkielmissa (Kiviniemi 1990: 121). Suolahden kadunnimien ryhmittely syntaktissemanttisin perustein on mahdollista sen vuoksi, että on ollut mahdollista haastatella katujen nimeämisessä mukana ollutta henkilöä sekä sellaisia henkilöitä, joilla on vankka kotiseudun tuntemus.

Eero Kiviniemi korostaa, että vaikka nimenmuodostus on pitkälle automatisoitunutta ja analogista eli mallisidonnaista, paikannimien rakenne-elementtejä tai niiden välisiä syntaktissemanttisia suhteita ei ole helppo kategorioida tyhjentävästi (Kiviniemi 1990: 121). Myös kaavanimien kategorioinnissa on sama ongelma. Esimerkiksi *Suolahdenkatu* on herättänyt sijaintinsa vuoksi ihmetystä, sillä se sijaitsee Mutapohjassa eikä Keskustassa, kuten leksikaalisen asun perusteella voisi olettaa. Kadunnimi on kuitenkin leksikaalisesti läpinäkymätön. *Suolahdenkatua* ei ole nimetty kaupungin mukaan vaan *Suolahti*-nimisen tilan mukaan, joka ei kuitenkaan sijaitse *Suolahdenkadun* varrella, vaan *Tallilankadun* Keiteleen puoleisessa päässä, *Suolahti*-nimisen lahden rannalla. Kaupungin nimen synnystä on oma kansanetymologia eli tarina, jonka mukaan joku vieraspaikkakuntalainen rautatieviranomaisen olisi keksinyt nimen katseltuaan keskikauppalan vaiheilla ollutta Ruunapuron rämeikköä, entistä Keiteleen pohjaa. Kadunnimen nimeämisperusteesta voi olla epävarma sen vuoksi, että se ei sijaitse *Suolahti*-nimisen tilan, lahden, eikä Suolahden keskustan läheisyydessä. Viittaus *Suolahti*-nimiseen tilaan vahvistuu vasta viereisten kadunnimien nimeämisperusteiden selvittämisen avulla.

7. KADUNNIMEN OSANA LUONTONIMI

Paikannimistö jaetaan Suomessa yleensä ensisijaisesti kahteen pääryhmään: luontonimiin ja kulttuurinimiin (Kiviniemi 1990: 46). Luontonimet jaetaan edelleen maasto- ja vesistönimisiin. Maastonimiin kuuluvat esimerkiksi mäkien, kallioiden, kivien, harjujen, metsien, puiden ja soiden nimet. Vesistönimien joukossa on veteen rajautuvien paikkojen, kuten saarien, niemien, lahtien, sekä varsinaisten vesien, kuten järvien, lampien ja ojien nimiä. (Itkonen 1964: 25; Louhivaara 1999: 36; NTT 1974: 27.) Suolahdessa luontonimiä on yhteensä 16.

7.1. Määriteosana vesistönimi

Suolahdessa on 10 katu, jonka nimenosana on joko vesistö tai veteen rajautuva paikka. Kaupungin sijoittuminen Keitele-järven rannalle näkyy kadunnimistössä. Yhdeksän kymmenestä kadunnimestä liittyy Keiteleeseen. Keiteleen rannan suuntaisesti kaupungin keskustan ohittaen kulkee entinen nelostie, *Keiteleentie*. Katu on rakennettu vuonna 1916. Se kulki ennen Kylänmäen mäkirinteessä. (AN 1999; MM 1999.)

Vesistöaiheisista kadunnimistä yksi on määriteosaliitynnäinen. *Rullatehtaankatu* on kaavoitettu kiertämään Saunalahden rantaa pitkin. Saunalahti on ollut aikoinaan nimeltään Rullatehtaanlahti. Kadunnimeen onkin siirretty pala paikallishistoriaa. Vanhan paikallishistoriallisen nimen antamisella ei ole kuitenkaan voitettu mitään, sillä samalla on annettu uusi nimi kadun alkupäässä jo olevalle kadulle, *Veturitallinkadulle*. Kadun varrella asuvien osoite on muuttunut useaan kertaan, sillä alun perin kadun nimi oli *Varastokatu*. Nimi tuli Osuuskaupan varastoista, jotka sijaitsivat kadun alkupäässä. Kun Osuuskauppa varastoineen hävisi, kadunnimi muutettiin kaavan uusimisen yhteydessä *Veturitallinkaduksi* sillä perusteella, että katu ulottui Veturitallin nurkalle. Uudessa kaavassa katu on piirretty jatkumaan veturitallin ohi junaradan yli. Kadun nimeä on muutettu vain sillä perusteella, että kaavaan saadaan uusi nimi. Suolahtelaiset eivät enää ole varmoja, millä nimellä katu pitäisi kutsua.

Osoitteenaan asukkaat ovat käyttäneet joko *Veturitallinkatua* tai *Varastokatua*. (AN 1999; MM 1999.)

Likolahden kaupunginosassa sijaitseva *Kivilahdentie* haarautuu *Likolahdenkadusta*, tekee kaaren ja yhtyy takaisin *Likolahdenkatuun*. Osoitenumerot kasvavat Kivilahteen päin mentäessä. Kivilahti on paitsi Keiteleen lahden nimi, myös Suolahden seurakunnan leirikeskuksen nimi. Kadun nimeämisperusteena on ollut Kivilahti. Likolahdessa kulkeva *Sääksniementie* on nimetty Aarre Niemisen mukaan Sääksniemen mukaan. (AN 1999; JH 1999.) Kartalta ei löydy Sääksniemeä, mutta Likolahti ja Kivilahti kylläkin.

Aarre Niemisen mukaan *Likolahdentien* nimesivät ulkopaikkakunnalta tulleet mittamiehet kartalla näkyneen Likolahden mukaan, joka sijaitsee tervatehtaan ja vaneritehtaan välissä. Katu tunnettiin vuosisadan alussa *Tippatehtaantienä*, sillä se vei tippatehtaalle eli tervatehtaalle, mutta asemakaavaan nimi ei koskaan päässyt. *Likolahdentie* syrjäytti *Tippatehtaantie*-nimen vuonna 1947. Myös Likolahden kaupunginosaa kutsuttiin Tippatehtaaksi. Katu ei johda Likolahden rantaan saakka, vaan päättyy risteykseen, josta alkaa tervatehtaalle ja Likolahteen johtava *Tervatie*.¹ *Likolahdentie* jatkuu risteyksestä suoraan *Likolahdenpolkuna*. *Likolahdenpolku* johtaa Kivilahden leirikeskukseen. Asemakaava- ja haja-asutusalueen raja kulkee siinä, missä *Likolahdentie* muuttuu *Likolahdenpoluksi*. *Likolahdenpolku* kuuluu siis myös haja-asutusalueen teiden nimiin. Eeva-Liisa Pellisen anoppi on muistellut *Likolahti*-nimen alkuperää miniälleen ja kertonut, että aikoinaan lahti on ollut pellavien liotuspaikka. (Blomberg 1999: 10; AN 1999; ELP 1999.)

Mutapohjan kaupunginosassa Suolahden vanhainkodin kohdalta laskee katu Keiteleen rantaan. *Tallisaarenkatu* on nimetty Keiteleen lahdessa olevan pienen Tallisaaren mukaan. Heikki Norosen kertoman mukaan saarella on ollut aikoinaan ihmisten venevajoja. *Talli*-sanaa on käytetty venevajan merkityksessä. Suojärven koillispäähän on rakennettu vastikään uusia omakotitaloja. Mutapohjan kaupunginosassa sijaitseva *Suojärvenkuja* on nimetty vieressä olevan Suojärven mukaan. Katu on melko uusi, sillä sen varrelle on valmistunut vastikään kaksi omakotitaloa ja kolmas on rakenteilla. (JH 1999; MM 1999.)

¹ Ks. *Tervatie*.

Määriteosaltaan täsmälleen samanlaiset, mutta perusosaltaan eroavat *Rantatie* ja *Rantaraitti* sijaitsevat täysin eri puolilla kaupunkia. Kumpikin katu sijaitsee kuitenkin aivan Keitele-järven rannan tuntumassa. *Rantatie* sijaitsee Likolahden kaupunginosassa Riihivuoren takana Riihilahden rannassa. Sen varrella on muutama omakotitalo. Riihivuoren aluetta ei ole kaavoitettu, vaan se katsotaan haja-asutusalueeksi. *Rantaraitti* sijaitsee puolestaan Keskustan kaupunginosassa. Kevyen liikenteen väylänä toimiva *Rantaraitti* haarautuu Keiteleentiestä ja kulkee pitkin Suolahden rantaa Suolahden telakan ja uuden rivitaloalueen ohi satamaan. (AN 1999.)

7.2. Määriteosana maastonimi

Maastonimen sisältäviä kadunnimiä on Suolahdessa 5. Kolme kadunnimeä on kokoliitynnäisiä: *Isomäenkatu*, *Kanavaharjuntie* ja *Riihivuorentie*. *Tiitisenkuja* on määriteosaliitynnäinen ja *Lähdetie* puolestaan perusosaliitynnäinen.

Isomäenkatu sijaitsee Isollamäellä Alkulan kaupunginosassa. Nimeämisperusteena on kadun sijainti Isonmäen asutusalueella. Kadunnimen kirjoitusasu tulisi olla **Isonmäentie*, jotta se noudattaisi Isonmäen taivutusasuja. *Kanavaharjuntie* sijaitsee Paatelan kaupunginosassa. Katu vie Keiteleen kanavan sulun länsipuolella olevalle mäelle, jolle on rakennettu uusi omakotitaloalue. (AN 1999.) Koska Keiteleen kanava on rakennettu vasta 1990-luvulla, Kanavaharjukaan ei ole perinteinen paikannimi, vaan aluesuunnittelun yhteydessä annettu aluenimi. Kanavaharju ei ole kaavoitettu aluetta, vaan se sijaitsee haja-asutusalueella.

Alkulan kaupunginosassa sijaitseva *Riihivuorentie* perustuu sen sijaan perinteiseen paikannimeen. *Riihivuorentie* vei Riihivuoreen ennen rautatien rakentamista. Katua pitkin ei ole päässyt enää moneen vuosikymmeneen Riihivuoreen, mutta kadunnimestä voi päätellä, että katu on joskus johtanut sinne. Nykyisin Riihivuoreen pääsee Likolahden kaupunginosassa kulkevaa *Sahantietä*² pitkin. (AN 1999.)

² Ks. Sahantie.

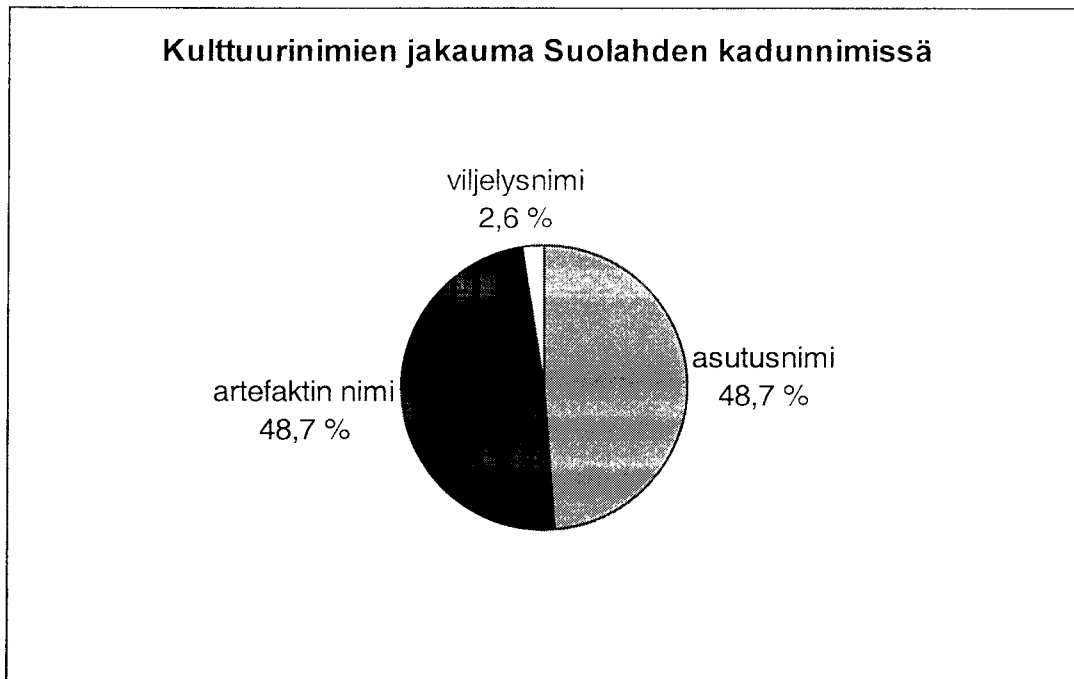
Tiitisenkuja sijaitsee Nakertajan kaupunginosassa. Umpikatu nousee *Notkokadulta*³ kohti Tiitisenmäkeä, jota kutsutaan nykyisin Hyppyrimäeksi sillä olevan hyppyrin mukaan. Kadunnimen nimeämisperusteena on Tiitisenmäki. (AN 1999.) Tiitisenkuja on määriteosaliitynnäinen. Vanha paikannimi on säilynyt kadunnimessä, mutta vain osittain. Koska Tiitisenmäestä on jäänyt perusosa pois, kadunnimi ei yhdisty perinteiseen paikannimeen. *Lähdetie* on puolestaan perusosaliitynnäinen. Alkulaan kaavoitettu katu yhdistäisi *Äänekoskentien* ja *Riihivuorentien*. *Lähdetien* nimeämisperusteena on Riihilähde, joka sijaitsee Isonmäen ja junaradan välillä.

Tarkasteltaessa Suolahden kadunnimiä leksikaalisella tasolla näyttää Suolahdessa olevan paljon enemmän luontonimen sisältäviä kadunnimiä. Kadunnimien nimeämisperusteena on kuitenkin hyvin usein kulttuurinimi tai henkilönnimi, joka näyttää luontonimeltä. Syntaktissemanttisesti tarkasteltuna varsinaisiin luontoonimiin perustuvien kadunnimien osuus jää melko vähäiseksi.

³ Ks. Notkokatu.

8. KADUNNIMEN OSANA KULTTUURINIMI

Kulttuurinimet ovat paikannimistömme toinen pääryhmä luontonimien ohella. Kulttuurinimet jaetaan edelleen asutusnimiin, viljelysnimiin ja artefaktien nimiin. Kulttuurinimet ovat ihmisten luomien paikkojen nimiä. Tällaisia ovat esimerkiksi talojen, viljelysten ja erilaisten rakennelmien, kuten teiden ja siltojen nimet. Suomen nimistössä on runsaasti kulttuurinimiä. (Kiviniemi 1990: 46; NTT 1974: 22; Pitkänen 1989: 321.) Jaan kulttuurinimet asutusnimiin, viljelysnimiin sekä artefaktien nimiin. Suolahden kadunnimistössä on yhteensä 78 kulttuurinimeä, joista 38 on asutusnimeä, 2 viljelysnimeä ja 38 artefaktien nimeä. Suolahden kadunnimistä 45,6 prosentissa on määriteosana kulttuurinimi.

KUVIO 4. Kulttuurinimien jakauma Suolahden kadunnimissä.

8.1. Määriteosana asutus- tai viljelysnimi

Asutusnimiä ovat asumuksen, kulmakunnan, kylän, pitäjän jne. nimet (NTT 1974: 11). Jaan asutusnimet asutusalueiden nimiin ja asumuksennimiin. Viljelysnimiä ovat pellon, niityn, kaskimaan tms. viljelykseen otetun paikan nimet (NTT 1974: 56). Suolahden kadunnimistössä on kuusi asutusalueen nimeä, 32 asumuksennimeä sekä kaksi viljelysnimeä.

8.1.1. Asutusalueiden nimet

Suolahden kadunnimissä esiintyviä asutusalueiden nimiä ovat kaksi kaupungin nimeä sekä yksi maakunnan, kunnan, kylän ja kaupunginosan nimi. Kuudesta nimestä viisi ilmoittaa, minkä kaukana olevan asutusalueen suuntaan katu vie, ja yksi ilmoittaa sen asutusalueen nimen, jossa katu kulkee.

Savontie on maakunnallinen kadunnimi. *Savontie* alkaa Hotelli Keiteleen kohdalta ja päättyy hautausmaan takana olevaan *Suonenjoentien* risteykseen. Katu kulkee keskustan ohitse kohti Savoaa. (AN 1999.)

Myös *Jyväskyläntie*, *Ruotintie*, *Sumiaistentie* ja *Äänekoskentie* ovat suuntaa ilmaisevia nimiä. *Jyväskyläntie* lähtee *Savontien* tavoin Hotelli Keiteleen risteyksestä. Se kulkee Nakertajan kaupunginosan läpi ja päättyy Suonenjoelle, Hirvaskankaalle ja Laukaaseen vievien teiden risteykseen. *Ruotintie* lähtee Mutapohjasta Ruotinkylälle. *Ruotintietä* pitkin kuljetaan Sörkkään eli Honkalan kaupunginosaan. (AN 1999; JH 1999.)

Sumiaistentie kääntyy Savontieltä kohti Sumiaisia, Suolahden naapurikuntaa. Tietä alettiin rakentaa vuonna 1938, mutta sota-aikojen johdosta se avattiin liikenteelle vasta vuonna 1953 (www.edu.suolahti.fi/vaksy/liik.htm). *Äänekoskentie* sijaitsee Alkulassa. Se vei ennen Suolahdesta Äänekoskelle, mutta nykyisin Äänekoskelle kuljetaan *Kanavatietä* pitkin. *Äänekoskentie* on vanhaa nelostietä, kuten *Keiteleentiekin*.⁴ (AN 1999.)

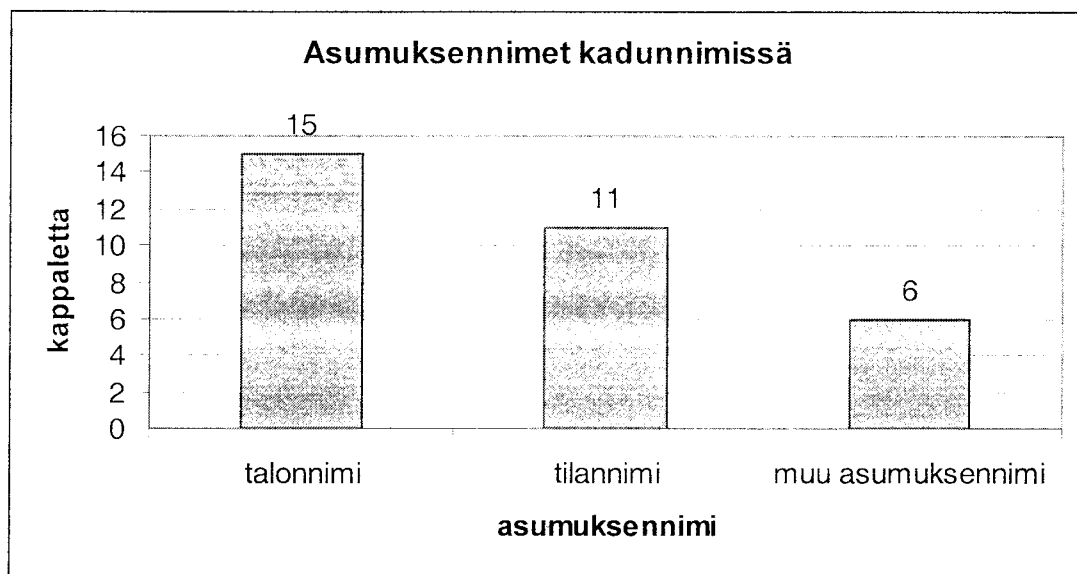
Suolahdessa on kuusi kadunnimeä, joissa on kaupunginosan nimi. Ainoastaan *Nakertajankatu* on kuitenkin nimetty kaupunginosan mukaan, sillä muiden katujen ensisijaisena nimeämisperusteena on asumuksennimi tai maastonimi. Keskukseksi nimetyssä kaupunginosassa kulkee *Keskuskatu*,⁵ mutta sen määriteosana on sijaintia ilmaiseva nimitys. Nakertaja syntyi 1920-luvulla. Aarre Niemisen mukaan kaupunginosan nimi keksittiin siitä, kun sinne rakentavat ”nakersivat illat ja pyhätkin vielä.” (AN 1999.)

⁴ Ks. Keiteleentie.

⁵ Ks. Keskuskatu.

8.1.2. Asumuksennimet

Nimistöntutkimuksessa asumuksennimellä viitataan talon, torpan tms. nimiin. Talonnimellä tarkoitetaan varsinkin kantatalojen, mutta myös lohkotilojen nimiä. Tilannimet ovat puolestaan talon tai tilan nimiä. (NTT 1974: 11, 52, 53.) Jaan asumuksennimet talonnimiin, tilannimiin sekä muihin asumuksennimiin. Jako perustuu haastattelun antamaan tietoon kadunnimen nimeämisperusteesta. Haastattelutiedoista ei ilmene, onko kyseessä kantatalo tai lohkotila. Määrällisesti asumuksennimet jakautuvat kadunnimissä seuraavasti:

KUVIO 5. Asumuksennimet kadunnimissä.

8.1.2.1. Talonnimet

Suolahdessa on 15 talonnimeen perustuvaa kadunnimeä. Alkulan kaupunginosassa sijaitseva *Aatulantie* on nimetty Aatulan talon mukaan, joka sijaitsee tien eteläpäässä lähellä Kuhnamon rantaa (JH 1999). *Alkulankadun* ja *Alkulanraitin* nimeämisperusteena on Alkulan kaupunginosan tavoin Alkulan talo. Ennen kaupunginosien kaavoittamista Alkulan talo sijaitsi entisellä Kolikkoinmäellä, mutta kaupunginosia muodostettaessa rajaksi tuli Alkulan talon takaa kulkeva junarata. (Blomberg 1999: 10; AN 1999; JH 1999.)

Mutapohjassa sijaitseva *Hannulantie* on nimetty Hannulan talon mukaan. Suolahden nimistöillassa 16.9.1999 muisteltiin, että *Hannulantietä* nimitettiin paikallisten keskuudessa ennen *Horontaipaleeksi*. *Hannulantie*-nimi

vahvistettiin kaavoituksen yhteydessä, ennen kuin epävirallista *Horontaiपालetta* ehdittiin ehdottaa kadun viralliseksi nimeksi. *Honkalankatu* on puolestaan saanut nimensä ison Honkalan talon mukaan. Osa Honkalan kaupunginosasta on rakentunut entisille Honkalan maille. Keskustan kaupunginosassa sijaitseva *Koivulantie* nimettiin kadun Koivula-nimisen puolitoistakerroksisen omakotitalon mukaan. (AN 1999; JH 1999.)

Koivuranta sijaitsee *Savontien* varrella Suojärven rannalla. Talon nimi on otettu myös kadunnimeksi. Kadunnimestä puuttuu tyypillinen katua ilmaiseva perusosa. Nakertajan asutusalueen takimmaisista katuja on *Lehtokatu*, joka on nimetty Lehtola-nimisen talon mukaan. Lehtolassa asui aikoinaan radanvartija. (AN 1999.) Kadun määriteosan lyhentäminen ei ole ymmärrettävää, sillä se ei ilmaise oikeaa tarkoitettaan. Määriteosa viittaa maastonimeen eikä asumuksennimeen.

Honkalan kaupunginosassa sijaitseva *Majalankatu* on nimetty entisen Majalan talon mukaan, joka sijaitsi nykyisen Ojalan puusepäntörmän kohdalla. Paatelassa *Kanavatieltä* kääntyvän *Paatelantien* nimeämisperusteena on pieni Paatela-niminen talo. Jorma Heiskasen mukaan Paatela-nimen alkuperää on yritetty selvittää, sillä se liittyy Suolahden seudun entiseen Paadentaipale-nimeen. (JH 1999.) Paatela ei ole asemakaavoitettua aluetta.

Porttilankadun nimeämisperuste on kadun risteyksessä oleva Porttila-niminen talo. Aikoinaan kadun alkupäässä oli portti, joka kohti teollisuusalueelle. Likolahdessa Riihivuoren kupeessa sijaitseva *Riihimäentie* on nimetty Riihimäen talon mukaan. Oskar Riva oli lähtöisin Riihimäen talosta.⁶ (AN 1999; JH 1999.)

Mutapohjassa sijaitsevan *Tallilankadun* nimeämisperusteena on Lahtisten omistama Tallilan talo. Talon virallinen nimi on Suolahti. Jorma Heiskasen mukaan talon paikkeilla sijaitsivat ennen hevostallit, joissa rahdinajajat pitivät hevosiaan. Tallilan talo ja sen asukkaat ovat olleet Suolahdessa monen kadun nimeämisperusteena.⁷ (JH 1999.)

Valkamantie lähtee Alkulasta Isonmäen takaa kohti Riihivuorta. *Valkamantie* on nimetty Valkaman talon mukaan (JH 1999). Virastokarttaan on merkitty Vanha-Valkama -niminen tilus, joten kadunnimen nimeämisperusteena

⁶ Ks. Rivankatu.

⁷ Ks. Toivonkatu, Veikonkuja ja Suolahdenkatu.

saattaa olla myös vanha tilannimi. Valkamantie on merkitty haja-asutusalueen osoitekarttaan, mutta se on kuitenkin nimetty jo aikaisemmin ennen haja-asutusalueiden teiden nimeämistä, joka tapahtui Suolahdessa vuosina 1989–1990.

Mutapohjassa sijaitseva *Vallilankatu* on nimetty Vallilan talon mukaan. Vallilaksi on nimitetty *Vallilankadun* ja Keski-Suomen opiston välistä aluetta. Jorma Wilmin mukaan Keski-Suomen kansanopisto eli nykyinen Keski-Suomen opisto aloitti toimintansa Suolahden Vallilassa vuonna 1912 uudessa opistorakennuksessa. Keski-Suomen opiston entinen rehtori O. V. Sirkka kutsui itseään leikillisesti Vallilan vaariksi. (Wilmi 1991: 139; JH 1999.)

8.1.2.2. Tilannimet

Honkalassa *Ruotintieltä* lähtevä *Amerikantie* on nimetty Amerikan Martin pienviljelystilan mukaan, joka on nykyisen *Sumiaistentien* varrella. Alun perin tien piti johtaa Amerikkaan asti, mutta tie päättyikin keskelle metsää. *Amerikantie*-nimeen ei olla tyytyväisiä siitä syystä, ettei Amerikkaan vie oikea tie vaan pelkkä kinttupolku. Aikoinaan *Amerikantien* kohdalta Honkalan talon ohii meni talvitie Sumiaisiin. Amerikka on Aasian kanssa myös peltopalstan nimi. (Blomberg 1999: 10; AN 1999; JH 1999.)

Haapakorven tila sijaitsee Alkulassa Teollisuuskylän tuntumassa. *Haapakorventie* on nimetty Aarne Vähämäen omistaman tilan mukaan. Haapakorven tilan hevoset ovat usein *Aatulantielle* näkyvällä laitumella. Tilan taakse on kaavoitettu kulkemaan *Vähämäentie*⁸ Haapakorven tilan isännän mukaan. (AN 1999.)

Keskustan kaupunginosassa lähellä Suolahden yläastetta ja lukiota sijaitsee *Harjulankatu*, joka on nimetty kadun yläpäässä olevan Harjulan tilan mukaan. Harjulan pienen palstatilan omisti aikoinaan Alma Möttönen. Suolahdessa on *Harjulankadun* kanssa hyvin samankaltainen kadunnimi, *Harjusenkatu*,⁹ joka sijaitsee Alkulan kaupunginosassa. Suolahtelaiset pitävät kadunnimiä samankaltaisuutensa vuoksi huonoina. Kadunnimissä sotkeutumisesta kertoo tarina, jonka mukaan Suolahden entinen kirkkoherra Juhani Palho oli

⁸ Ks. Vähämäentie.

⁹ Ks. Harjusenkatu.

mennyt kastematkalla sekaisin kaduissa, saapunut ensin väärään taloon ja myöhästynyt kastajaisista. (AN 1999; SH 1999.)

Nakertajan kaupunginosan takana on Kaura-ahon teollisuusalue. Teollisuusalueelle johtaa *Kaura-ahontie*. Toisella puolella *Jyväskylätietä* haarautuu *Mansikka-ahontie*, joka jatkuu Kirppuvuoren juurelle Suojärven rantaan rakennetuille kesämökeille saakka. Sekä *Kaura-ahontie* että *Mansikka-ahontie* on nimetty tilan mukaan. Kaura-aho-niminen talo ei sijaitse *Kaura-ahontien* varrella kuten Mansikka-aho *Mansikka-ahontiellä*, vaan *Suonenjoentien* takana Laukaaseen johtavan *Suolahdentien* varrella. (MM 1999; MM 2000.) Kumpikin katu on merkitty sekä Suolahden virastokarttaa noudattavaan kadunnimiluetteloon että haja-asutusalueen kadunnimiluetteloon. Kaura-ahon teollisuusalue on kaavoitettu, mutta *Mansikka-ahontie* on virallisesti haja-asutusaluetta.

Riihimäen tilalta Riihivuoresta lähtöisin olevat Rivat ostivat keskustasta Katvelan tilan 1920-luvun puolivälissä. Katu nimettiin Katvelan tilan mukaan *Katvelankaduksi*. Myös tilan ympärille kehittyneitä asuinalueita alettiin kutsua Katvelaksi. Silja ja Oskar Riva myivät Katvelan tilan Suolahden kauppalalle vuonna 1936, jolloin kauppalan toimisto sijoitettiin taloon. *Katvelankadusta* kaaren tekevä *Siljankuja* on nimetty tilan emännän mukaan.¹⁰ (Blomberg 1999: 10; JH 1999.)

Paatelassa *Kanavatieltä* kääntyvä *Onkelantie* on nimetty Onkelan nimisen pienviljelystilan mukaan, vaikka katu pitkin ei pääsekään Onkelaan. Onkela sijaitsee Kuhnamon rannalla Äänekosken rajan tuntumassa ja sinne kuljetaan nykyisin Äänekosken kautta. Vaikka katu ei johdakaan Onkelaan saakka, se on suunniteltu jatkettavaksi talolle asti. (AN 1999.) *Onkelantie* ei sijaitse asemakaava-alueella.

Mutapohjassa sijaitseva *Raitasenpolku* ei myöskään johda Raitasen tilalle, vaikka katu on nimetty tilan mukaan. Kadun jatkaminen ei ole *Onkelantien* tavoin suunnitelmissa, vaan päinvastoin tilalle johtava katu on ollut joskus olemassa, mutta jäänyt omakotitaloalueen rakentamisen alle. Raitasen tilaa kutsutaan Kirppulaksi, mutta viralliselta nimeltään se on Suojärven tila. (JH 1999.)

Suolahdessa tilojen viralliset nimet eivät ole välttämättä tilojen niminä vaan kadunniminä käytössä, sillä *Suolahdenkatu* on nimetty Suolahden

¹⁰ Ks. Pölkinkatu, Riihimäentie, Rivankatu ja Siljankuja.

tilan mukaan, jota kutsutaan kuitenkin Tallilaksi. Suolahden tila eli Tallila sijaitsee *Tallilankadun* Keiteleen puoleisessa päässä. *Suolahdenkatu* yhtyy *Tallilankatuun* sen toisessa päässä eli *Tallilankadun* päissä on Suolahden tila ja Suolahdenkatu. Suolahden tilaan liittyviä kadunnimiä on Suolahdessa neljä.¹¹ (JH 1999.)

Tervakankaan tilan mukaan nimetty *Tervakankaankatu* sijaitsee Likolahdessa. Finnforest Oy:n maat on lohkaistu Tervakankaan tilan maista. (JH 1999.) *Tervakankaankatu* sijaitsee Likolahdessa samalla suunnalla *Tervatien* kanssa, mutta kadunnimillä ei ole yhteyttä keskenään. Nimien samankaltaisuus saattaa opastaa jommankumman kadun etsijää samaan suuntaan, mutta vahinkoa ei pääse tapahtumaan, koska katujen välimatka ei ole pitkä.

Tyynelänkatu sijaitsee Mutapohjan kaupunginosassa. Sen nimeämisperusteena on Tyynelä-niminen pienviljelystila, jonka on rakentanut Onni Laitinen (AN 1999).

8.1.2.3. Muut asumuksennimet

Pässinradan pohjoispäässä olevan pellon reunalla oli aikoinaan Harjusen mökki. *Harjusenkadun* nimeämisperusteena on ollut Harjusen mökki, vaikkei se sijainnutkaan aivan kadun kohdalla. Matti Monthanin mukaan pienessä mökissä asui Matti Kankainen vaimonsa ja kahden poikansa kanssa. Kankainen piti pellolla ainutta lehmäänsä. (AN 1999; MM 2000.) Kaupungintalon taakse johtavan *Kennäksentien* nimeämisperusteena on kadun paikkeilla ollut Kennäksen rekisteröity maakiinteistö (AN 1999). Sijoitan Kennäksentien muiden asumuksennimien yhteyteen, koska määriteosa viittaa asumukseen.

Keskustan kaupunginosassa sijaitseva *Niemelänkatu* on nimetty *Niemelänkadun*, *Satamakadun* ja uusimmalta nimeltään *Rullatehtaankadun* risteyksessä sijainneen Oittilan talon Niemelän torpan mukaan. Niemelän torppa on työväen yhdistystoiminnan kannalta merkittävä rakennus, sillä Suolahden työväenyhdistys perustettiin Niemelän torpassa vuoden 1905 tapaninpäivänä. Niemelän torpassa kokoontuivat myös nuorisoseuralaiset. (Könönen 1970: 25; Wilmi 1991: 146; JH 1999.)

¹¹ Ks. Tallilankatu, Toivonkatu ja Veikonkuja.

Peltolankatu Mutapohjassa on nimetty Peltolan mökin mukaan, joka sijaitsi samaisella kadulla. Alkulassa oleva *Pölkinkatu* on nimetty Pölkin torpan mukaan, joka sijaitsee *Siltakadun* ja *Alkulankadun* risteyksessä. Tilda eli Matilda Pölkki oli Oskar Rivan sisko.¹² Riva lohkaisi maistaan sisarelleen tiluksen, jolle Tilda rakensi torppansa. (AN 1999.)

Teollisuuskylän takana *Aatulantiestä* haarautuva *Sivulantie* on nimetty Sivulan mökin mukaan (AN 1999). Sekä *Aatulantie* että *Sivulantie* on merkitty sekä Suolahden kadunnimiluetteloon että haja-asutusalueen osoiteluetteloon. *Sivulantie* ei sijaitse asemakaava-alueella.

8.1.3. Määriteosana viljelysnimi

Suolahden kadunnimissä ei esiinny kuin kaksi viljelysnimeä. Viljelysnimien vähyys selittyy siitä, että Suolahti on pinta-alaltaan pieni teollisuuskaupunki, jossa maanviljely on hyvin vähäistä. Viljelysnimet ovat peräisin ajalta, jolloin Keskustan kaupunginosassakin on vielä ollut toimivia viljelytiloja.

Niittykatu ja *Peltokatu* sijaitsevat Keskustan kaupunginosassa Kylänmäen etelärinteessä. Alue on rakennettu 1940—50-luvuilla, sillä siellä on paljon rintamamiesveteraanitaloja. Omakotitaloalueen pihat ovat isoja ja useimmissa kasvaa omenapuita. Ennen talojen rakentamista Kylänmäen etelärinteessä on ollut Harjulan¹³ tilan peltoa, ja *Peltokatu* on aikoinaan johtanut Harjulan pellolle. Aarre Niemisen mukaan *Niittykatu* on nimetty maaston mukaan. Kadun paikkeilla on ollut niitty. (AN 1999.)

¹² Ks. Katvelankatu, Riihimäentie, Rivankatu ja Siljankuja.

¹³ Ks. Harjulankatu.

katujen kohdalla ennen kulkeneen Pässinradan mukaan (JH 1999). Kun rataosuus Jyväskylän ja Suolahden välille oli saatu, Äänekosken Osakeyhtiö alkoi rakentaa yksityistä kapearaiteista rataa tehtaaltaan Suolahteen. Pässinrata-nimitys tuli radalle kapearaiteisen radan veturityypistä, Pässistä. Äänekosken ja Suolahden välinen Pässinrata valmistui vuonna 1900 ja yleistä matkustaja- ja tavaraliikennettä sillä alettiin harjoittaa vuodesta 1904 lähtien. *Pässinrata*-niminen katu sijaitsee Alkulassa omakotitaloalueella. *Pässinradantie* lähtee Suolahden Katsastusaseman vierestä. Tietä pitkin pääsee Paatelan kanavalle. Keskustan kaupunginosassa lähellä Suolahden uutta asemaa sijaitsee *Ratakatu*. Katu on entisen radan pohjaa, joka kulki myös nykyisen *Hallintokadun* kohdalla (JH 1999).

Keitele–Päijänne-kanava valmistui vuonna 1994. Kanavan rakentamisen jälkeen Äänekoskelle vievä tie nimettiin Hotelli Keiteleen kohdalta lähtien *Kanavatieksi* (AN 1999). Kanavointia oli suunniteltu jo 1700-luvulla, mutta se oli vakavana vaihtoehtona rautatien rakentamiselle 1800-luvun lopulla (www.suolahti.fi/vaksy/liik.htm).

Suolahden satamaan vie kaksi katua: *Satamakatu* ja *Satamaraitti*. *Satamakatu* johtaa *Niemelänkadun* päästä Suolahden vanhan aseman ohi satamaan. *Satamaraitti* laskee Kukkulanmäen toiselta puolelta Suolahden kirkon kohdalta satamaan. Katu on yksisuuntainen. (AN 1999; JH 1999.) Satamaan kaavoitettu *Lotjakuja* on saanut nimensä vanhojen hinattavien laivojen mukaan. Matti Monthan muistelee lapsuudestaan: ”Myö lähettiin Möljään kahtoon lotjia.” Lapset menivät katsomaan hinattavia laivoja satama-alueelle, jota nimitettiin aikaisemmin yleisesti Möljäksi. Aarre Niemisen mielestä Möljän pitäisi kuulua Suolahden viralliseen nimistöön, sillä se on hänen mukaan ennen vanhaan käytetty hyvä perinteikäs nimi. (AN 1999; MM 1999.)

Uurastajankatu on kaavoitettu Likolahden kaupunginosaan Rullatehtaankadun poikkikaduksi. Katu sijaitsisi lähellä vaneritehdasta. *Uurastajankatu* on nimetty Uurastaja-laivan mukaan, joka oli vaneritehtaan hinaaja (JH 1999).

Rakennuksen tai rakennelman nimeen perustuvia kadunnimiä on yksitoista. Nakertajan kaupunginosassa sijaitseva *Kaivokatu* on nimetty kadun alapäässä olleen palokunnan kaivon mukaan, josta palokunta haki sammutusvettä. Keskustan tuntumassa sijaitsevalla *Kotikadulla* oli aluksi pelkästään

omakotitaloja. (AN 1999.) Suolahden nimistöillassa 16.9.1999 arvosteltiin *Kotikatu*-nimeä, sillä suolahtelaisten mielestä kadunnimi ei yksilöi katua; kaikilla kaduilla on koteja.

Kun *Koulukatu* nimettiin, sen kummassakin päässä oli koulurakennus. Vuonna 1907 rakennetun nykyisen kaupungintalon vanha puutalo oli aiemmin Aseman koulu ja vuonna 1952 rakennettiin kadun toiseen päähän nykyinen Keskustan koulu (JH 1999). *Kukkulantie* johtaa Kukkulalle, joka oli alkuaan nuorisoseuratalo, sitten suojeluskuntatalo ja myöhemmin yhteiskoulu. Suolahden nuorisoseura sai Yrjö Blomstedtin piirtämän Kukkulan käyttöönsä vuonna 1909. Nykyisin Kukkulalla toimii Sosiaali-alan oppilaitos ja Suolahden työväenopisto. (Wilmi 1991: 149; AN 1999.)

Muuntajatie sijaitsee Alkulassa. Sen varrella on sähkölaitoksen päämuuntamo ja Suolahden jäteveden puhdistuslaitos. Keskustan kaupunginosassa sijaitseva *Myllykatu* on nimetty kadulla olleen Halttusen myllyn mukaan. *Opistokadun* eteläpäässä sijaitsee Keski-Suomen opisto, joka aloitti toimintansa ensin Äänekoskella vuonna 1894 ja jatkoi toimintaansa Suolahden Vallilassa 1912. Raitasten veljesten lahjoittamalle tontille rakennettiin Yrjö Blomstedtin piirtämä opistorakennus. Keski-Suomen opistossa toimii nykyisin Humanistinen ammattikorkeakoulu. (Wilmi 1991: 138—139; JH 1999.)

Honkakassa sijaitseva *Rajakatu* on ollut aikoinaan asemakaavan rajana (AN 1999). *Siltakatu* on nimetty sillan mukaan, joka ylittää rautatien. Rataa pidetään Alkulan ja Likolahden kaupunginosien rajana. *Siltakatu* alkaa Likolahdesta. (AN 1999; JH 1999.)

Telakkakatu ja *Telakkakuja* on nimetty niiden pohjoispäässä Keiteleen rannalla olevan telakan mukaan (JH 1999). *Telakkakadun* ja telakan välissä kulkee *Keiteleentie*. *Telakkakuja* kääntyy *Keiteleentieltä* telakalle ja uuden rivitaloryhmittymän pihaan, mutta *Telakkakadun* kanssa se ei ole yhteydessä.

Suolahdessa on kuusi teollisuuteen perustuvaa kadunnimeä. Elieser Johansson rakensi vuonna 1898 Saunalahteen höyrysahan. Johansson liitti myöhemmin toimintaansa myllyn, höyläämön, virvoitusjuomatehtaan ja nahkurinverstaan sekä osti lahden vastakkaiselta rannalta vararikkoon menneen tiilitehtaan. Johanssonin puunjalostustoiminnan jatkajaksi syntyivät myöhemmin Suolahden tehtaat. Johanssonin perustama saha sijaitsi Keskustan kaupunginosassa *Tehtaankadun* varrella. Vuonna 1906 saha paloi perustuksiaan myöten. Sahan pohjalle

rakennettiin Ab Bobbin Oy:n lankarullatehdas, joka valmistui vuonna 1911. Suolahden lankarullatehdas paloi vuonna 1919. (Wilmi 1991: 97—99, 176; JH 1999.) Lankarullatehtaasta on jäänyt muistuttamaan Saunalahden rinnakkaisnimi Rullatehtaanlahti sekä uuteen kaavaan piirretty *Rullatehtaankatu*.¹⁴ Ali Riihijärvi rakennutti vuonna 1907 sahan Suolahden Takalahteen eli nykyiseen Honkalaan (Wilmi 1991: 99). Ali Riihijärven mukaan on nimetty *Riihijärvenkatu* Suolahden keskustan kaupunginosassa.¹⁵ Kadun sijaintiin ei olla tyytyväisiä, koska Riihijärvi ei ole harjoittanut liiketoimintaa kadun paikkeilla vaan kaukana toisessa kaupunginosassa.

Vuonna 1918 perustettiin O. Y. Suolahden Tehtaat, joka rakensi sahan yhteyteen vaneritehtaan ja puusepänverstaan. Yhtiö harjoitti tervan ja tärpätin valmistusta ja sille kuului lisäksi karvaamo ja limonaditehdas. Ensimmäinen vaneriviilu sorvattiin kesäkuussa 1920. Sahasta ja vaneritehtaasta tuli kerralla Suolahden suurin työnantaja, mutta työläisten ansiot pysyivät alhaisina verrattuna muihin puunjalostusyhtiöihin, koska vaneritehdas käytti runsaasti naistyövoimaa. (Wilmi 1991: 171, 175.) *Vaneritehtaankatu* johtaa nykyiselle Finnforest Oy:n vaneritehtaalle. Finnforest Oy on ollut alussa nimeltään Rauma-Raaha. Vanhasta vaneritehtaan nimestä on jäänyt muistuttamaan *Raahenkatu* Likolahden kaupunginosassa melko lähellä tehdasta. (JH 1999.)

Riihivuoren saha aloitti toimintansa vuonna 1923. Likolahdessa sijaitseva *Sahantie* tehtiin, kun *Riihivuorentietä* pitkin ei enää uuden vuonna 1943 valmistuneen leveäraiteisen Äänekosken radan takia päässyt Oy Sörnäs Ab:n Riihivuoren sahalle. (AN 1999; www.suolahti.fi/vaksy/liik.htm.)

Teollisuuskatu sijaitsee Suolahden Teollisuuskylässä Alkulan kaupunginosassa. *Tervatie* Likolahdessa johtaa 1940-luvulta lähtien toimineelle Ab Tjärdestillation tervatehtaalle. Ab Tjärdestillation rakensi Oittilan maalle erikoistislaamon, joka valmisti tervan lisäksi pikeä ja voiteluöljyä. (JH 1999; Wilmi 1991: 171-172.)

Viiden kadunnimen aiheena on kauppa ja yritystoiminta. *Hotellinpolku* Nakertajan kaupunginosassa johtaa Hotelli Keiteleen pihaan. Tienhaarassa

¹⁴ Ks. Rullatehtaankatu.

¹⁵ Ks. Riihijärvenkatu.

katukylttiä ei ole, mutta uudessa kaavassa katu on nimetty *Hotellinpoluksi*. *Pajakatu* on kaavoitettu Keikaalanmäen rinteeseen Mutapohjaan. Aarre Niemisen mukaan rinteessä toimi ennen tillikkaseppä (Blomberg 1999: 10; AN 1999.)

Likolahdessa sijaitseva *Puutarhatie* kulkee Porkin puutarhan ohi. Keskustassa oleva *Torikatu* lähtee torin kulmalta. Aikoinaan katu on ollut *Kirkkokadun* alkupää. *Kirkkokatua* ei ole olemassa, mutta ennen se johti torilta kirkolle. Kevyen liikenteen reittinä *Kirkkokatu* on edelleen olemassa. *Yritystie* on kaavoitettu Alkulaan Suolahden teollisuuskylään. Kadun nimeämisperusteena on yritystoiminta, jota teollisuuskylässä harjoitetaan. (AN 1999; JH 1999.)

Kenttäkatu, *Kisakatu* ja *Puistokatu* kuuluvat urheilun ja virkistykseen mukaan nimettyihin katuihin. *Kenttäkatu* on *Kisakadun* yksi poikkikatu. Kadut sijaitsevat Keskustan kaupunginosassa Katvelan asuinalueella. Aarre Nieminen ei ole aivan varma katujen nimeämisperusteista, mutta arvelee, että nimet tulevat *Kisakadun* ja *Kenttäkadun* risteyksessä rivitalon kohdalla olleesta leikkikentästä, jolla lapset kisailivat. Suolahdessa ei kuitenkaan käytetä kisailla-verbiä. Aarre Nieminen pitää nimien ontumisen syynä sitä, että 1940–1950-luvuilla Suolahden nimistöä kehittivät ulkopaikkakuntalaiset maanmittauspuolen tekijät. (Blomberg 1999: 10; AN 1999.)

Suolahden *Puistokatua* reunustavat kerrostalot. Aarre Niemisen mukaan *Puistokatu* on tehty peltoaukealle, johon on aluksi alettu rakentaa puistoaluetta (AN 1999). Kadun alkupäässä on edelleen lasten leikkipuisto, mutta muuten katu halkoo kerrostaloalueen.

Yhden kadun nimeämisperusteena on yhteiskunta. *Hallintokatu* on saanut nimensä siitä, että Suolahden kaupungin hallinto on keskittynyt kadun päähän. Vuonna 1953 kauppalantoimisto siirtyi *Hallintokadulle*. Ennen katua samalta kohdalta kulki rautatie satamaan. (JH 1999.)

9. KADUNNIMEN OSANA HENKILÖNNIMI TAI -NIMITYS

Henkilönnimi on henkilöä tarkoittava erisnimi sekä yleisnimitys, joka kattaa etunimet, sukunimen tavoin käytetyt lisänimet, sukunimet ja puhuttelunimet (NTT 1974: 16). Henkilön sijoittaminen kadunnimistöön merkitsee aina eräänlaista arvonantoa henkilölle ja hänen työlleen. Henkilönnimien käyttö kadunnimissä tuli eri puolilla Eurooppaa muotiin 1800-luvun alussa. Kyseessä olivat muistonimet, joita annettiin hallitsijoiden ja muiden vallanpitäjien mukaan. Muistonimiä voidaan antaa paitsi henkilön, myös tapahtuman tai muun seikan muistoksi. Suomessa katujen nimeäminen elossa olevien hallitsijoiden mukaan on ollut hyvin vähäistä, sillä nykyään vain yksinvaltaisten maiden käyttämä nimeämistapa näkyy Suomessa pelkästään vanhoissa tsaristisissa nimissä, joita on muun muassa Helsingissä. Muistonimiä on annettu Suomessa vain henkilöille, jotka jollakin tapaa liittyvät nimettävään paikkaan. (Närhi 1999: 96; Pesonen 1979: 73; Slotte 1999: 34.)

Nimikkokatujen nimeämiseen liittyy eräitä vakiintuneita periaatteita. Ensimmäinen periaate on, että muistonimiä annetaan vain edesmenneiden henkilöiden mukaan, jotta heidän elämäntyötään pystytään ensin arvioimaan. Eeva Maria Närhen mukaan joissakin maissa on annettu suosituksia ja jopa määräyksiä siitä, kuinka pitkän ajan kuluttua henkilön kuolemasta muistonimen antaminen on sopivaa. Esimerkiksi Kanadassa odotetaan ainakin vuosi henkilön kuolemasta, ennen kuin henkilön mukaan voidaan nimetä. Suomessa on jonkin verran kadunnimiä, jotka on annettu henkilön mukaan hänen elinaikanaan. Yleensä kyseessä on ollut kunnianosoitus hyvin merkittävälle suomalaiselle. Esimerkiksi *Mannerheimintie* Helsingissä sai nykyisen nimensä marsalkka Mannerheimin 75-vuotissyntymäpäivänä (Carpelan 1996: 14; Närhi 1987: 7; Närhi 1999: 97; OJNA 1985: 86.)

Toinen vakiintunut periaate on, että muistonimen saavan henkilön tulisi liittyä merkittävällä, positiivisella tavalla nimettävään paikkaan tai ainakin kyseiseen kaupunkiin tai kuntaan eli paikalliseen historiaan. Pelkkää maan omistamista ei yleensä pidetä riittävänä nimeämisperusteena, elleivät kyseessä ole jo historialliset omistusolot. Henkilön toiminnan pitäisi olla yleisesti tunnustettu muistamisen arvoiseksi ja liittyä paikkakuntaan. Närhen mukaan oman seudun

historiasta voi löytyä esimerkiksi maineikas kansanparantaja, uhrautuva kätilö tai huippumetsuri, jonka nimi on tärkeämpi muistaa kuin kunnan tai seurakunnan virkamies, jonka nimi esiintyy usein asiakirjoissa. (Närhi 1987: 7; Närhi 1989: 345; Närhi 1999: 97.)

Kolmas periaate, joka ohjaa muistonimien antamista, on se, ettei kaavanimiä anneta ulkomaalaisten mukaan. Poikkeuksena ovat ulkomaalaiset, joilla on ollut merkittävä henkilökohtainen kosketus Suomeen sekä yleismaailmallisesti ansioituneet henkilöt. Tällaisia ovat olleet Suomea hallinneet Ruotsin ja Venäjän hallitsijat sekä YK:n pääsihteeri Dag Hammarsköld. Muistonimet voidaan sijoittaa lähelle henkilön asuinpaikkaa tai esimerkiksi koota ryhmäksi jollekin alueelle. Kirjoitusasuksi riittää yleensä kansallisen merkkihenkilön sukunimi, ellei etunimeä ole selvyysyistä syytä myös mainita. Etu- ja sukunimi sisällytetään muistonimeen myös, jos henkilö on tunnettu vain suppealla alueella. Kansanihmisistä käytetään kuitenkin useimmiten pelkkää etu- tai kutsumanimeä (Carpelan 1996: 14; Närhi 1987: 7; Närhi 1999: 97; OOJNA 1985: 86.)

Suolahdessa ei ole aina noudatettu ensimmäistä nimeämisperiaatetta. *Iinankatu*, joka sijaitsee Keskustan kaupunginosassa, sai nimensä kadun eteläpäässä sijainneessa mökissä eläneestä Iina Lindqvististä. *Iinankatua* on pidetty Suolahden ensimmäisenä kadunnimenä. Jo 1930-luvulla katu tunnettiin *Iinankadun* nimellä. Kauppalanhallituksen asiapapereista löytyy maininta *Iinankadusta* vuodelta 1952. Jorma Heiskasen selvityksen mukaan Iina Lindqvist kuoli 1962, joten katu nimettiin ennen hänen kuolemaansa. (Heiskanen 1998: 20—21; JH 1999; Kh 1952.)

Iinankatua nimettäessä on sen sijaan noudatettu toista periaatetta, sillä Iina Lindqvist asui hänen mukaan nimetyllä kadulla. Iina oli kansanihminen. Hän kävi töissä Suolahden vaneritehtaalla ja sen lisäksi hän pesi suolahtelaisten pyykkiä. Työteliäs Iina oli rivakka ja ronskia huumoria viljelevä nainen. (Heiskanen 1998: 21.) Kansanihminen tarkoittaa aivan tavallista kansalaista, joka on asunut alueella. Riitta Lepistön mukaan kansanihmiset ovat yleensä naisia ja emäntiä, joiden henkilöllisyys on selvästi jo unohtumassa jopa niiltä, jotka ovat nimenneet kadut (Lepistö 1997: 87). *Iinankatu* on juuri sellainen kadunnimi, jonka nimeämisperustetta ei enää yleisesti muisteta.

Kadunnimen alkuperästä on olemassa monta muistikuvaa. Aarre Nieminen kertoo Ira Blombergin artikkelissa *Iinanraitista*, joka on Iina

Lindbergin perua. (Blomberg 1999: 10). Kyseessä voi olla kirjurietymologia tai lapsus, sillä *Iinankadulla* on asunut Iina Lindqvist jo 1930-luvulla. Suolahden nimistöillassa 16.9.1999 muisteltiin, että katu olisi nimetty Iines Pääkkösen mukaan. Kadunnimillä voi olla eri merkitys eri henkilöille. Ihmiset selittävät katujen nimeämisperusteita usein vain omien päätelmiensä mukaan, joten haastatteleamalla saatu tieto kadun nimeämisperusteesta ei ole aina luotettavaa, jos haastateltava ei ole itse osallistunut nimeämiseen tai selvittänyt nimeämisperustetta dokumenttien avulla.

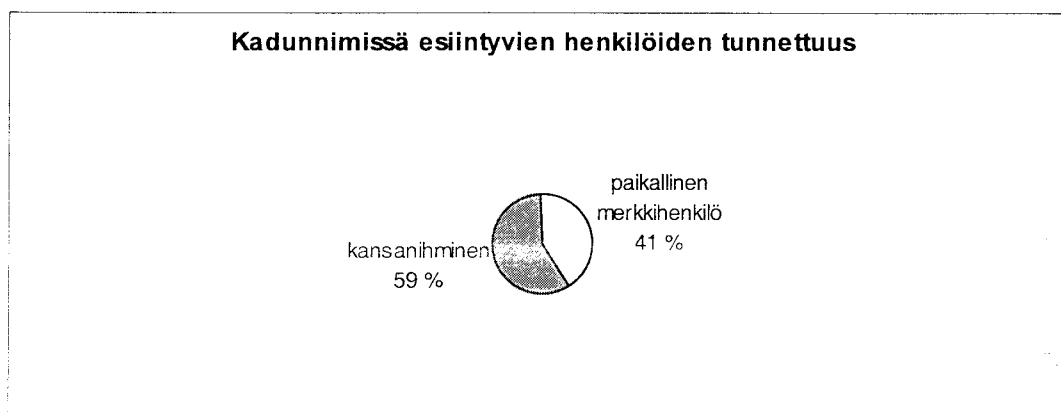
Suolahdessa on nimetty 12 katua henkilön etunimen ja 15 katua sukunimen mukaan. Henkilönnimi on nimeämisperusteena 15,8 prosentissa Suolahden kadunnimistä. Lukuun ottamatta Hiskias Mårdia henkilönnimet ovat säilyneet kadunnimissä sellaisenaan. *Mårdista* on muodostettu kansanomaisen muoto *Moortti*. Valitettavasti kadunnimeä on pyritty yleiskielistämään, sillä Mårdin mukaan nimetty katu on nykyisin *Mortinkatu* eikä **Moortinkatu*,¹⁶ kuten Aarre Nieminen nimen ilmaisi. Yhtään sekä etu- että sukunimen sisältävää kadunnimeä Suolahdessa ei ole.

KUVIO 7. Etu- ja sukunimet määriteosina Suolahden kadunnimissä.

Suolahdessa kadunnimistössä ei ole kansallisten merkkihenkilöiden mukaan nimettyjä katuja. Tästä kadunnimistön ominaispiirteistä ollaan Suolahdessa ylpeitä (Blomberg 1999: 10). Jaan henkilönnimen sisältävät kadunnimet kahteen ryhmään, joista ensimmäiseen kuuluvat paikalliset merkkihenkilöt ja toiseen kansanihmiset. Suolahdessa on yksi kadunnimi, jossa esiintyvä henkilö ei ole paikallinen merkkihenkilö eikä kansanihminen. Selvitän *Osmonkujan* nimeämisperusteen luvussa 12.

¹⁶ Ks. Mortinkatu.

KUVIO 8. Suolahden kadunnimissä esiintyvien henkilöiden tunnettuus.

9.1. Määriteosana etunimi

9.1.1. Paikallinen merkkihenkilö

Likolahdessa sijaitsevan *Eeliksenkujan* määriteosa tulee maanviljelijä Eelis Oittisesta, joka omisti Oittilan talon Paatelassa. Oittilan tilan maat olivat isot, sillä lähes koko Suolahden keskustan alue on kuulunut Oittilan tilan maihin. Eeliksen vanhemmat, Kustaa ja Josefina Oittinen lahjoittivat kauppalalle maapalstan, jossa nykyinen kaupungintalo on. Tuolloin kauppa ei kuitenkaan vielä rakentanut nykyistä kaupungintaloa, vaan tontille rakennettiin kansakoulu aivan kuten Oittiset olivat tarkoittaneetkin maapalstan käytettävän. Kansakoulutoiminta oli alkanut Suolahdessa vuonna 1905 kauppias Matti Pasaselta vuokratuissa tiloissa nykyisen Satamakadun varrella. Uuteen koulurakennukseen voitiin muuttaa syksyllä 1907. Eeliksellä oli Osmo-niminen poika, jonka mukaan on myös nimetty katu Suolahdessa.¹⁷(Wilmi 1991: 137; AN 1999; JH 1999; Kh.)

Eevinkatu on kaavoitettu haarautumaan Opistokadulta. Katua ei ole vielä olemassa, mutta kadunnimiluetteloon se on jo sisällytetty. Kadulla on sama nimeämisperuste kuin toisellakin *Opistokadulta* haarautuvalla kadulla, *Solanteenkadulla*.¹⁸ Eevi Solanne oli Keski-Suomen opiston entinen opettaja ja Keski-Suomen Lotta-Svärdin puheenjohtaja. (JH 1999; AN 1999.)

Heikinpolku sijaitsee Suolahden keskustan ja sataman välillä. Se on nimetty entisen KOP:n Suolahden konttorin pankinjohtajan Heikki Honkosen mukaan. Pankki toimi lähellä *Heikinpolkua*, mutta Honkonen ei liity katuun

¹⁷ Ks. Osmonkuja.

mitenkään muuten. Muistonimi on annettu Honkoselle kunnianosoituksena pitkäaikaisesta toimimisesta kauppalan luottamustoimissa sekä toimimisesta sivutoimisesti 8 vuotta kauppalanjohtajana. (AN 1999.)

Riihijärvenkatu on nimetty tehtailija Ali Riihijärven mukaan. Riihijärvi perusti Suolahden sahan vuonna 1906. Hän avusti Keski-Suomen opistoa ja Kukkulan koulua lahjoittamalla puutavaraa rakentamista ja lämmittämistä varten. Katu sijaitsee Keskustan kaupunginosassa Katvelan omakotitaloalueella. Aarre Niemisen mielestä kadun kuuluisi olla Sörkässä eli Honkalan kaupunginosassa, jonne Riihijärvi sahaansa perusti. (JH 1999; AN 1999.)

Keskustan kaupunginosassa Katvelan asuinalueella ja kirkon kupeella sijaitseva *Siljankuja* on nimetty Silja Rivan mukaan. Silja ja hänen miehensä Oskar omistivat aiemmin Riihimäen tilan ja myöhemmin Katvelan tilan. Rivojen ja heidän tilojensa mukaan on nimetty useita katuja.¹⁹ (JH 1999.)

9.1.2. Kansanihminen

Keskustan kaupunginosassa sijaitseva *Iinankatu* on ilman viranomaispäätöksiä syntynyt kadunnimi. Sitä pidetään Suolahden ensimmäisenä kadunnimenä. Iinankatu on nimetty kadun eteläpäässä asuneen Iina Lindqvistin mukaan, joka oli työteliäs nainen. Hän kävi töissä Suolahden vaneritehtaalla ja pesi lisäksi lukemattomat määrät suolahtelaisten pyykkiä. (Heiskanen 1998: 21; JH 1999.)

Matinkatu sijaitsee Alkulan kaupunginosassa. Katu on nimetty Matti Holopaisen mukaan sen perusteella, että paikalla oli Holopaisen talo, jonka Holopainen oli rakentanut jo ennen *Matinkadun* tekemistä. (AN 1999.) Katu on siis nimetty elossa olevan henkilön mukaan. Keskustan kaupunginosassa sijaitseva *Mikonkatu* on nimetty Suopuuseppien työnjohtajan Mikko Kuuselan mukaan. Katu on lähellä Suopuuseppien entistä verstaata. (AN 1999.) Nakertajan kaupunginosassa sijaitseva *Paavonkatu* sai nimensä kadulla asuneen Paavo Liimataisen mukaan. Paavo Liimatainen oli Aarre Niemisen mukaan kova puhumaan. (AN 1999.)

¹⁸ Ks. Solanteenkatu ja Solanteenpolku.

¹⁹ Ks. Katvelankatu, Rivankatu ja Riihimäentie.

Toivonkatu ja *Veikonkuja* sijaitsevat Mutapohjassa. Kumpikin katu on nimetty Tallilan talon poikien mukaan. Toivo ja Veikko Lahtisen kotitalo Tallila on myös ollut kadun nimeämisperusteena. *Tallilankatu*²⁰ on kyseisistä kaduista pisin. Se risteää *Ruotintien* ja *Sumiaistentien* kanssa. *Veikonkuja* haarautuu *Tallilankadusta*. Se sijaitsee Tallilan talosta kauempana, *Sumiaistentien* takana Sisä-Suomen sairaalan lähellä. *Toivonkatu* haarautuu puolestaan *Ruotintiestä*, mutta sijaitsee paljon lähempänä Tallilan taloa kuin *Veikonkuja*. Lahtisten omistaman Tallilan talon virallinen nimi on Suolahti. Suolahden talo on ollut nimeämisperusteena *Suolahdenkadulle*,²¹ joka sijaitsee lähellä Sisä-Suomen sairaalaa ja *Veikonkujaa*. Lahtisiin liittyviä kadunnimiä on yhteensä neljä. Kadunnimet ovat siis saman aihepiirin mukaan nimettyjä. (AN 1999; JH 1999).

Väinönkuja on nimetty konduktööri Väinö Helinin mukaan, joka oli tunnettu suolahtelainen. Helin rakensi kadulle omakotitalon ja sai kotikadukseen nimikkokadun. (AN 1999.) Kaikki etunimensä kadunnimeen saaneet suolahtelaiset ovat olleet elossa nimikkokatujensa nimeämishetkellä.

9.2. Määriteosana sukunimi

9.2.1. Paikallinen merkkihenkilö

Suolahden Vanhalta asemalta lähtevä *Granholmintie* on nimetty arkkitehti Granholmin mukaan, joka on piirtänyt Suolahden vanhan aseman sekä kaksi vanhinta rautatieläisten asuintaloa (JH 1999).

Honkalassa sijaitseva *Leinosenkatu* on nimetty Majalan koulun vanhan johtajaopettajan Nikolai Leinosen mukaan. Niiloksi kutsuttu Nikolai Leinonen toimi Majalan kansakoulun opettajana 1920–1950-luvuilla. Leinonen vaikutti myös Suolahden tiestön kehittymiseen, sillä hän esitti alkuvuonna 1930 tiesuunnitelman Suolahdesta Kalliolahteen. Ehdotus sai valtuuston hyväksymisen vuoden 1930 lopulla. (AN 1999; JH 1999; Wilmi 1991: 191.)

Rivankatu sijaitsee Alkulassa. Kadun nimeämisperusteena ovat Silja ja Oskar Riva, jotka omistivat aikoinaan Riihivuoressa Riihimäen talon ja sen

²⁰ Ks. Tallilankatu.

²¹ Ks. Suolahdenkatu.

maat. Rivat möivät Riihimäen Sörnäs Aktiebolagetille. 1920-luvulla Rivat ostivat Katvelan tilan. Rivat ovat taloineen ja tiluksineen olleet monen kadun nimeämisperusteena.²² Silja ja Oskar Riva ovat asuneet nykyisen Likolahden ja keskustan alueella, mutta Oskar lohkaisi aikoinaan maistaan siskolleen Matildalle tiluksen, joka sijaitsi Alkulassa. (AN 1999; JH 1999.)

Sirkanpolku sekä *Solanteenkatu* ja *-polku* liittyvät kaikki Keski-Suomen opiston historiaan. *Sirkanpolku*, joka johtaa *Savontieltä* Keski-Suomen opistolle ja Suolahtisalille, on nimetty opiston entisen rehtorin O.V. Sirkan mukaan. Jorma Heiskasen mukaan Sirkka kutsui itseään Vallilan vaariksi.²³ Opiston entistä opettajaa ja Keski-Suomen Lotta-Svärdin puheenjohtajaa Eevi Solannetta on muistettu usein nimikkokaduin. *Solanteenkatu* ja *Solanteenpolku* sijaitsivat lähellä Keski-Suomen opistoa.²⁴ (JH 1999.)

9.2.2. Kansanihminen

Honkalassa sijaitsevat *Hintikankatu* ja *Höökinkatu* ovat saaneet nimensä sörkkäläisten kauppiaiden mukaan. Hintikat pitivät Honkalassa kauppaa 1920-luvulta lähtien. Kauppa sijaitsi *Majalankadun* varrella ja se toimi 1990-luvun alkuun saakka. *Hintikankaduksi* nimettiin *Majalankadulta* uudelle omakotitaloalueelle haarautuva katu. Nykyisin Hintikoita asuu *Hintikankadun* naapurikadulla *Pihakadulla*. *Höökinkatu* sai nimensä kauppias Adiel Höökin mukaan, joka piti *Höökinkadun* varrella olevassa talossaan kauppaa. Talo on vasta kunnostettu ja siinä asuu nykyisinkin Höök. (Blomberg 1999: 10; AN 1999; JH 1999.)

Mutapohjassa sijaitseva *Ilomäentie* on nimetty kadun asukkaan Salomon Ilomäen mukaan. Salomonin poika Taito perusti kadulle oman peltisepänliikkeen. Myös pojanpoika Olavi ryhtyi peltisepäksi. Olavi Ilomäellä, jota kutsutaan Onniksi, on nykyäänkin peltisepänliike *Ilomäentiellä*. (AN 1999.)

Kuparinkatu on nimetty Riihimäen talon pitkäaikaisen pehtorin eli tilanhoitajan mukaan. Kupari osti työnantajaltaan Sörnäs Aktiebolagetilta

²² Ks. Katvelankatu, Pölkinkatu, Riihimäentie ja Siljankuja.

²³ Ks. Vallilankatu.

²⁴ Ks. Eevinkatu.

Alkulasta maapalasen ja rakensi kadunkulmaan talon. Nykyään *Kuparinkadulla* sijaitsevassa talossa asuvat Pauli ja Elina Kupari. (AN 1999.)

Honkalassa sijaitseva *Mortinkatu* on nimetty Hiskias Mårdin mukaan. Mård oli värikäs persoona, joka tunnettiin nuukuudestaan. Hän työskenteli Rauma-Repolan työnjohtajana ja kuoli 1960-luvun taitteessa. Mårdin talo sijaitsi kohdalla, johon katu on kaavoitettu päättyväksi, mutta johon sitä ei ole vielä jatkettu. (Blomberg 1999: 10; JH 1999.) Kadun kirjoitusasu on vaihdellut, sillä katu on esiintynyt myös kirjoitusasussa *Moortinkatu*. *Moortinkatu*-kirjoitusasu sisältää sukunimen suolahtelaisen ääntöasun, mutta oikeakielisyyden tavoittelu on syrjäyttänyt paikallisen ilmiäsun.

Polsankatu sijaitsee Mutapohjassa. Katu on nimetty Ali Polsan mukaan, joka oli hevospies. Polska muistetaan erilaisista kuljetushommista. Hän muun muassa tyhjenteli paikkakunnan huuseja. Polsan harrastuksiin kuului kuulantyöntö. Polska otti juosten vauhtia kuulaa työntäessään ja tästä tuli sanonta: ”Työnnetään kuulaa polsalla.” Ali Polsan talo sijaitsi ennen *Sumiaistentien* ja *Keiteleentien* risteyksessä, mutta koska pääväylien nimet ovat opastavuuden vuoksi tärkeämpiä, *Polsankatu*-nimi on annettu risteyksen yläpuolella olevan asuinalueen kadulle eikä entisen talon välittömään läheisyyteen.

Honkalassa sijaitseva *Riutanpolku* on nimetty kadulla asuvien Riuttojen mukaan. Kadun asukkaat ovat olleet myös *Sorrinkujan* nimeämisperusteena. Katu nimettiin Matti ja Rauha Sorrin mukaan, jotka asuivat kujalla vanhassa mökissä. Sorrit olivat Aarre Niemisen mukaan vanhoja tippatehtaalaisia ja aktiivisia kuntalaisia. He olivat mukana Suolahden Urhon ja työväenyhdistyksen toiminnassa. (AN 1999; JH 1999.)

Vähämäentie on uuteen asemakaavaan piirretty tie. Alkulaan suunniteltua katua ei ole olemassa, mutta nimeämisperuste sen sijaan on elossa. Katu on nimetty Aarne Vähämäen mukaan, jonka Haapakorpi-niminen tila näkyy *Aatulantielle*. Vähämäellä on hevosia pellollaan. Tilan nimen mukaan nimetty katu sijaitsee lyhyen matkan päässä Suolahden teollisuuskylässä²⁵.

²⁵ Ks. Haapakorventie.

9.3. Määriteosana henkilönimitys

Henkilönimitys on nimistöntutkimuksessa appellatiivinen ilmaus, joka tarkoittaa henkilöä, esimerkiksi asukkaan- tai ammattinimitystä (NTT 1974: 16). Maija Louhivaara erottelee henkilönimityksen ja ammattinimityksen sisältävät kadunnimet toisistaan. Louhivaaran mukaan henkilönimityksen sisältävät kadunnimet viittaavat todelliseen henkilöön, kun taas ammattinimityksen sisältävissä kadunnimissä määriteosa viittaa ammattiluokkaan. Ammattinimityksen sisältävät kadunnimet ovat usein ryhmänimiä, joiden aiheet on pyritty valitsemaan paikkakunnan perinteitä vastaaviksi. (Louhivaara 1999: 26.) Tarkasteltaessa henkilönimityksen sisältäviä kadunnimiä voidaan syntaktissemanttisella tasolla erottaa eri nimeämisperusteita. Pelkkä leksikaalinen tarkastelu osoittaa, että kadunnimen osana on yleisnimi. Haastattelutiedon perusteella pystytään kuitenkin osoittamaan, onko kadunnimen nimeämisperusteena todellinen henkilö vai pelkkä ammattinimitys.

Suolahden kadunnimistä löytyy ilmiäsun perusteella kahdeksan henkilönimityksen sisältävää kadunnimeä: *Kellosepänkatu*, *Lämmittäjäntie*, *Mylläripolku*, *Sepänkatu* sekä *Hiojankatu*, *Paikkaajankatu*, *Sorvaajankatu* ja *Timpurinpölkku*. Kadunnimien määriteosana olevat henkilönimitykset voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän henkilönimitykset viittaavat todelliseen henkilöön. Suolahdessa on vain yksi henkilönimityksen sisältävä kadunnimi, joka viittaa todelliseen henkilöön. Keskustan kaupunginosassa sijaitseva *Kellosepänkatu* on nimetty kelloseppä A. Emil Myllysen mukaan, joka toimi *Kellosepänkadun* ja nykyisen *Keiteleentien*, entisen nelostien kulmassa vuodesta 1924 lähtien. Samassa talossa toimii edelleen kultasepäntiike. *Kellosepänkadulla* oli 1930-luvulla kansanomaiainen kutsumanimi, *Puutteenkujaja*. Kadulla asunut kuorma-autoilija Toivo Lehtonen nimesi kadun *Puutteenkujaksi*, sillä hakiessaan Jyväskylästä lainaa ensimmäisen kuorma-autonsa oston Lehtonen ilmoitti osoitteeseen saunan porstuan Suolahden *Puutteenkujalla*. (Heiskanen 1998: 20; Wilmi 1991: 178; JH 1999.)

Toisen ryhmän henkilönimitykset ovat ammattinimityksiä, jotka viittaavat tietyn ammatin harjoittajiin. He ovat työskennelleet kyseisessä ammatissa läheisellä työpaikalla. Tähän ryhmään kuuluvat kaikki loput henkilönimityksen sisältävät kadunnimet, mutta koska käsittelen ryhmänimiä

tuonnempana, selvitän tässä vain *Lämmittäjäntien*, *Mylläripolun* ja *Sepänkadun* nimeämisperusteet. *Hiojankatu*, *Paikkaajankatu* ja *Sorvaajankatu* sekä *Timpurinkatu*²⁶ käsitellään ryhmänimien yhteydessä, koska ne on nimetty ensisijaisesti aihepiirin mukaan.

Keskustan kaupunginosassa, Vanhan aseman ja vanhan veturitallin välillä sijaitseva *Lämmittäjäntie* viittaa veturinlämmittäjään. Kadunnimi sopii hyvin aseman seudun ympäristöön. *Mylläripolku* sijaitsee Honkalan kaupunginosassa lähellä Myllypuroa. Suolahden Kauppa Oy:n mylly jauhoi Myllypurossa vuoteen 1929 (Wilmi 1991: 172). Odotusten vastaisesti Myllypuron läheltä ei löydy *Myllykatua*, sillä se sijaitsee Keskustan kaupunginosassa, jossa toimi kadun nimeämisperusteena ollut Halttusen mylly.²⁷ Myös *Sepänkadun* nimeämisperuste liittyy sijaintiin. *Sepänkatu* sijaitsee Alkulan kaupunginosassa Suolahden Teollisuuskylässä, joka on uskottava työskentelypaikka sepälle. (JH 1999.)

²⁶ Ks. Hiojankatu, Paikkaajankatu, Sorvaajankatu ja Timpurinkatu.

²⁷ Ks. Myllykatu.

10. KADUNNIMEN OSANA MUU NOMINI

10.1. Määriteosana suhteellista sijaintia ilmaiseva nomini

Suhteellista sijaintia ilmaisevat kadunnimet kertovat kadun sijainnista suhteessa johonkin nimeäjän mielessä olleeseen suuntaamispisteeseen. Suhteellista sijaintia ilmaisevien kadunnimien määriteosien tulkinta on hankalaa, sillä ne voidaan katsoa nominien, verbien ja adverbien yhdyssanamuodoiksi tai joko substantiiveiksi tai adjektiiveiksi. (Kiviniemi 1990: 149—150; Lepistö 1997: 105—106.) *Keskuskatu*, *Oikokuja*, *Poikkikatu*, *Sivukatu*, *Syrjäkatu* ja *Välikuja* ilmaisevat määrittämänsä kadun suhteellisen sijainnin.

Suolahden toisena pääkatuna *Asemakadun* kanssa voidaan pitää *Keskuskatua*. *Keskuskatu* on *Asemakadun* poikkikatu, jonka varrella on muun muassa Suolahden posti, linja-autopysäkit, taksi sekä useita virastoja. Katu lähtee asemakadulta ja muuttuu *Kisakaduksi* *Katvelankadun* risteyksessä. Aarre Niemisen mielestä on omituista, että suorana jatkuva katu on pitänyt katkaista nimeä vaihtamalla. (AN 1999.) Syynä on todennäköisesti se, että kaduille rakentaneet ihmiset ovat saaneet katuosoitteeseen sen kadun nimen, jonka varrelle he ovat rakentaneet ennen katujen liittymistä toisiinsa. Jos kaduille haluttaisiin saman nimi, toisen kadun asukkaat joutuisivat luopumaan kotikatunsa nimestä.

Keskustan kaupunginosassa sijaitseva yksisuuntainen *Oikokuja* oikaisee *Keiteleentieltä* *Satamakadulle* (MM 1999). *Oikokuja* yhdistää kadut, jotka olivat hyvin keskeisiä katuja 1900-luvun alkupuolella. *Keiteleentie* oli silloinen nelostie, joka kulki Suolahden keskustan läpi. *Satamakadulla* toimi muun muassa Yhdyspankki ja Suolahden Osuuskauppa (Wilmi 1991: 185). Nykyisin liikennettä *Satamakadulle* ei ole paljon, mutta *Oikokujan* käyttöä on lisännyt *Oikokujan* ja *Satamakadun* kulmaan 1990-luvun lopulla rakennettu vanhusten palveluasuntotalo.

Suolahden nimistöillassa 16.9.1999 arvosteltiin *Poikkikatu-* kadunnimeä. Suolahden *Poikkikatu* sijaitsee Nakertajan kaupunginosassa. Kadunnimi harmittaa paikallisia, sillä heidän mielestään kaikki asuvat poikittaisella kadulla. *Poikkikatu* menee asutusalueen pisimmän kadun *Nakertajankadun* poikki. Kadunnimen määrite voi olla myös prepositio. Eero

Kiviniemen mukaan prepositiorakenteet ovat paikannimistössä harvinaisia, mutta koska joitakin postpositioita voidaan käyttää prepositioiden tapaan (poikki kadun = kadun poikki), niitä esiintyy paikannimissä. *Poikkikatu*-nimessä on käytetty postpositiorakennetta prepositioiden tapaan. (Kiviniemi 1990:158; Lepistö 1997: 106; Nissilä 1962: 76.)

Sivukatu ja *Syrjäkatu* sijaitsevat Nakertajan kaupunginosassa lähellä toisiaan. Aarre Niemisen mukaan kumpikin katu on nimetty syrjäisen sijaintinsa mukaan (AN 1999). *Syrjäkatu* kääntyy *Jyväskyläntieltä* Hyppyrimäen taakse. *Sivukatu* kääntyy *Syrjäkadulta* ja päättyy *Paavonkatuun*²⁸ eli se on niiden välissä. *Syrjäkatu*, *Sivukatu* ja *Paavonkatu* muodostavat yhdessä kolmion muotoisen lenkin, jonka varrella on omakotitaloja.

Mutapohjassa sijaitseva *Välikuja* on *Vallilankadulta* kääntyvä umpikatu. Kadun varrella on muutama omakotitalo ja sen päästä lähtee polku metsään. Nykyisin katu ei ole nimensä mukaisesti vielä minkään välissä, mutta alueelle on kaavoitettu vielä toteutumaton *Metsästäjäntie*, joka kulkisi *Vallilankadun* suuntaisesti ja jättäisi *Välikujan* *Metsästäjäntien* ja *Vallilankadun* väliin.

10.2. Määriteosana sijaintia ilmaiseva nomini

Nakertajassa *Rinnekadulta* haarautuu *Hiihtokatu*, jonka alussa on yksi omakotitalo. *Hiihtokatu* on kaavoitettu jatkumaan Hyppyrimäen juurelle saakka (AN 1999). Nimeämisperusteena on siis Hyppyrimäki, johon kadunnimeä ei kuitenkaan vielä pysty yhdistämään, koska katua ei ole jatkettu suunnitelmien mukaan.

Aarre Niemisen mukaan Keskustan kaupunginosassa Nakertajan asuinalueella sijaitsevan *Mukulakadun* on nimennyt Suolahden kaupungin entinen mittausteknikko Ossi Hirvonen. *Mukulakatu* johtaa Katvelan päiväkodille, jossa on Hirvosen sanoin ”paljon mukuloita”. (AN 1999.) Pelkästään leksikaalisesti tarkasteltuna kadunnimen uskoisi tulevan katukivistä. Uskoa vahvistaa se, ettei *Mukulakatua* ole kestopäällystetty, vaan se on sorapintainen.

²⁸ Ks. Paavonkatu.

Keskustassa sijaitseva *Opintie* on omakotitalokatu, jonka alkupäässä toimi vuosisadan alussa Aseman seudun koulu nykyisen kaupungintalon vanhassa puurakennuksessa. Kansakoulu toimi koulurakennuksessa vuodesta 1907 vuoteen 1952, jolloin Keskustan koulu valmistui *Koulukadun*²⁹ toiseen päähän. (Wilmi 1991: 137; JH 1999.)

10.3. Määriteosana maastokohtaa kuvaileva luontoappellatiivi

Suolahden kadunnimistä kolmessa on määriteosana luontoappellatiivi, joka ei kerro kadun täsmällistä sijaintia, mutta kuvaa hyvin maastokohtaansa. *Notkokatu*, *Rinnekatu* ja *Vuorikuja* sijaitsevat kaikki Nappamäessä eli Nakertajan kaupunginosassa.

Hyppyrimäen juurella sijaitseva *Notkokatu* painuu Tiitisenmäen eli Hyppyrimäen notkoon. Kadun osoitenumerointi alkaa *Jyväskylätien* päästä, josta ei kuitenkaan pääse ajamaan autolla. Katu on pantu umpikaduksi ja sille kuljetaan *Rinnekadun* kautta. *Rinnekatu* nousee loivasti *Lastaustieltä* Nakertajanmäen rinnettä pitkin. Yläpäässä se päättyy *Notkokatuun*. Kadun varrelle rakennetut mökit on alkuaan rakennettu rinteeseen. *Vuorikuja* nousee jyrkkää mäkeä pitkin *Lastaustieltä Jyväskylätielle*.³⁰ (AN 1999.) Vuorikujan yläpäässä on Suolahden seurakunnan Nakertajan seurakuntakoti.

Notkokatua, *Rinnekatua* ja *Vuorikujaa* voisi pitää myös ryhmäniminä, sillä niiden määriteosat kuuluvat samaan aihepiiriin ja ne sijaitsevat Nappamäessä. Aarre Niemisen mukaan katujen nimeämisperuste on kuitenkin ollut maastokohdan kuvaileminen (AN 1999).

10.4. Määriteosana kadun muotoa ilmaiseva nomini

Suolahdessa on kaksi kadunnimeä, jotka on nimetty kadun muodon perusteella: *Kaartotie* ja *Pihakatu*. *Kaartotie* kaartaa ja yhdistää *Keiteleentien* ja

²⁹ Ks. Koulukatu.

³⁰ Ks. Lastaustie ja Jyväskylätie.

Sumiaistentien. Kaartotiellä asuva Hilka Salmi pitää kotikatunsa nimeä perinteettömänä. Hänen mielestään kadun nimen kuuluisi olla *Nestorinkatu*, sillä kadun kulmassa piti sekatarakauppaansa vuodesta 1924 Nestori Leppänen. (Wilmi 1991: 178; HS 1999.)

Leksikaalisella tasolla tarkasteltuna *Pihakatu* ei viittaa kadun muotoon, mutta haastattelutiedon perusteella nimeäminen on tapahtunut kadun muodon mukaan. Katu tekee omakotitaloalueesta ympyrän, jonka sisään jää ikään kuin piha (AN 1999). *Pihakatu* jatkuu *Hintikankadun* loppupäästä, päättyy *Mortinkadun* mutkaan ja muodostaa kaduista yhtenäisen lenkin.

11. RYHMÄNIMET

Luonnollisin lähtökohta uusia kadunnimiä annettaessa on paikkakunnan oma nimitys. Usein kaavanimien tarve kaava-alueella on kuitenkin niin suuri, että joudutaan turvautumaan vapaasti valittuihin aihepiireihin. Tietyn aihepiirin mukaan annetut nimet pyritään sijoittamaan yhtenäisenä ryhmänä alueelle paikallista traditiota vastaavaksi. Ryhmänimen aihe voi liittyä itse paikan luontoon tai paikallishistoriaan tai se voi olla täysin keksitty ja paikkaan liittymätön. (Carpelan 1996: 23; Louhivaara 1999: 38—39; Pesonen 1970: 73.) Kadunnimien samankaltaisuus voi sekä helpottaa että vaikeuttaa katujen paikantamista. Ryhmänimet voivat ohjata saman aihepiirin mukaan nimetyllä alueella sijaitsevan kadun etsijää. Anna Kaasisen mukaan aihepiirinimeäminen voi kuitenkin olla myös ongelmallista, sillä samaan aihepiiriin kuuluvia kadunnimiä voi olla eri kaupunginosissa ja aihepiirinimi saattaa opastaa harhaan (Kaasinen 16.4.1999). Onnistuneet ryhmänimet voivat korostaa alueen omaleimaisuutta ja siten edistää asukkaiden paikallisidentiteetin syntymistä (Viljamaa-Laakso 1995: 31).

11.1. Paikkakuntaan liittyvät ryhmänimet

Nakertajan kaupunginosassa on kuusi kadunnimeä, jotka on nimetty metsästys-aihepiiriä käyttäen. Ennen asutusalueen rakentamista Nappamäestä kaadettiin riistaa (Blomberg 1999: 10). Nappamäki-nimitys voi viitata eläinten nahkoihin, joita metsästettäessä on saatu. *Erämiehenkatu* nousee *Jyväskyläntieltä* Nakertajanmäkeen. *Erämiehenkadun* poikki kulkee *Nakertajankatu* ja siihen päättyy *Poikkikadulta* alkavat *Nyyrikinkatu* ja *Tapiolankatu*. *Erämiehenkadun* yläpäästä haarautuu *Otsonkatu*, joka johtaa metsäneläinten mukaan nimetyille uudelle asuinalueelle.

Erämiehenkatu, *Ilveskatu*, *Jäniskatu*, *Mäyräkatu*, *Oravapolku* ja *Otsonkatu* sijaitsevat toistensa lähellä, mutta Mutapohjaan kaavoitettu *Metsästäjäntie* saattaa toteutuessaan sotkea saman aihepiirin mukaan nimettyjen kadunnimien opastavuuden. Kadunnimi *Metsästäjäntie* on Mutapohjassa täysin

irrationaalinen, sillä lähellä ei ole muita metsästyksen liittyviä kadunnimiä. Saman aihepiirin mukaan nimetyt, toisella puolella kaupunkia sijaitsevat kadunnimet menettävät alueen omaleimaisuuden, jos *Metsästäjäntie* toteutuu.

Alkulan kaupunginosassa Isollamäellä on käytetty marja-aiheisia kadunnimiä. Lisäksi alueelle on kaavoitettu sienestykseen liittyviä kadunnimiä, mutta katuja ei ole vielä rakennettu. Aarre Niemisen mukaan Isomäki oli ennen asuinalueen rakentamista suolahtelaisten marjastus- ja sienestysaluetta (AN 1999). *Äänekoskentieltä Isomäenkadun* kohdalta lähtee *Marjamaankatu*. *Marjamaankatu* on pitkä umpikatu, jolta haarautuvat *Mustikkakatu* ja uudelleen *Marjamaankatuun* yhtyvä *Puolukkakatu*.

Sienimetsäntie on kaavoitettu kääntymään *Äänekoskentieltä Sorvaajankadun* kohdalta. *Sienimetsäntieltä* vasemmalle haarautuvat *Haperopolku* ja *Orakaspolku*, oikealle puolestaan *Vahverokatu* ja *Rouskupolku*. *Vahverokadulta* oikealle haarautuu *Tattipolku*. Sienestysaiheisten kadunnimien perusosat on valittu katujen käyttöasteen mukaan. Alueelle johtaa *tie*, seuraavaksi pisin on *katu*, jolta haarautuu polku ja lyhyet umpikadut ovat *polkuja*.

Isollamäellä sijaitsevat myös vaneritehtaan työntekijöiden ammattinimikkeiden mukaan nimetyt *Hiojankatu*, *Paikkaajankatu* ja *Sorvaajankatu*. Aarre Niemisen mukaan kadut on rakennettu vaneritehtaan, nykyisen Finnforestin maapohjalle (AN 1999). Vaneritehtaan työntekijöiden ammattinimikkeiden istuttaminen Alkulan alueelle on vaneritehtaan vuoksi luonnollista (Blomberg 1999: 10). Isoamäkeä paremmin kadut sopisivat Likolahden kaupunginosaan, jossa vaneritehdas toimii. Tietä etsivä saattaa hakea *Paikkaajankatua Vaneritehtaankadun* läheisyydestä.

Kaura-ahon teollisuusalueelle, jossa toimivat nykyisin Suolahden Höyläämö Oy ja Alfa-Kodikas Talot Oy talotehdas, on kaavoitettu *Timpurinkatu* ja *Veistämönkatu*. Vaikka teollisuusalueen yritysten nimiä ei ole suoraan siirretty katuihin, teollisuudenalat ovat kuitenkin olleet nimenantoperusteina. *Höyläämö* tarkoittaa höyläystä suorittavaa työpajaa, *veistämö* puolestaan veistämistä suorittavaa työpajaa (NS). *Veistämönkatu* on mielikuvituksen tuottama kadunnimi, jolla on korvattu tarjolla oleva nimiaines. Suolahden Höyläämöllä on Suolahdessa pitkät perinteet, mutta veistämöä teollisuusalueelle ei tule ehkä koskaan. *Timpurinkatu* on *Veistämönkatua* onnistuneempi kadunnimi, koska sillä on olemassa oleva nimeämisperuste. Timpuri eli kirvesmies työskentelee talonrakennusalalla.

Kaikki paikkakuntaan liittyvät ryhmänimet ovat opastavuuden kannalta onnistuneita. Toivotaan, ettei *Metsästäjäntie* Mutapohjassa toteudu, sillä silloin Nakertajan ryhmänimet menettäisivät nimittämänsä alueen omaleimaisuuden. Paikkakuntaan liittyvinä ryhmäniminä voisi pitää myös Mutapohjassa sijaitsevia *Suolahdenkatua*, *Tallilankatua*, *Toivonkatua* ja *Veikonkujaa*,³¹ sillä ne kaikki liittyvät Tallilan taloon, mutta olen kuitenkin luokitellut *Suolahdenkadun* ja *Tallilankadun* kulttuurinimiksi ja *Toivonkadun* ja *Veikonkujan* henkilönnimipohjaisiksi kadunnimiksi, koska haastattelutiedon perusteella niiden ensisijaisina nimeämisperusteina ovat olleet talonnimet ja henkilönnimet. Leksikaalisesti tarkasteltuna *Myllykatu* ja *Mylläripolku* kuuluvat samaan aihepiiriin. Opastavuuden kannalta kummankin kadun soisi sijaitsevan Myllypuron lähellä. *Myllykatu* ja *Mylläripolku* on kuitenkin nimetty eri myllyjen mukaan.³²

11.2. Paikkakuntaan liittymättömät ryhmänimet

Nakertajan kaupunginosaa kaavoitettaessa on turvauduttu myös Suomessa paljon käytettyihin Kalevala-aiheisiin nimiin. *Metsolankatu*, *Nyyrikinkatu* ja *Tapiolankatu* kulkevat pitkin Nappamäen rinnettä. *Metsola*-nimeä käytetään Kalevalassa usein *Tapiolan* rinnakkaisnimenä. *Metsola* tarkoittaa vertauskuvallisesti metsää asuttuna paikkana. (Turunen 1979: 208.) *Metsolankatu* alkaa samasta kohdasta *Nakertajankadun* kanssa. Katujen alkupäät muodostavat yhdessä kaaren ja risteävät *Kaivokadun* kanssa. Kummankin kadun osoitenumerointi lähtee kaaren keskikohdalta; *Metsolankadun* numerointi alkaa ykkösestä, mutta *Nakertajankadun* numerointi yhdeksästä. Ei ole ihme, jos *Metsolankadulla* tai *Nakertajankadulla* ei heti löydä oikeaan taloon. *Metsolankatu* päättyy *Nakertajankadun* ja *Poikkikadun* risteykseen.

Poikkikadulta alkava ja *Erämiehenkatuun* päättyvä *Nyyrikinkatu* on nimetty metsän haltijaolennon Nyyrikin mukaan (AN 1999). Nyyrikki on Kalevalassa Tapion poika (Turunen 1979: 226). *Nyyrikinkadun* yläpuolinen *Tapiolankatu* on nimetty metsän haltijaolennon Tapion mukaan (AN 1999).

³¹ Ks. Suolahdenkatu, Tallilankatu, Toivonkatu ja Veikonkuja.

³² Ks. Myllykatu ja Mylläripolku.

Tapiola on Metsolan rinnakkaisnimi. Aimo Turusen mukaan Lönnrot käytti Tapiola-nimeä toisinaan silloinkin, kun kansanomaiset säkeet kertoivat itse Tapiosta, metsän miespuolisesta päähaltijasta (Turunen 1979: 329—330). On osuvaa, että *Tapiolankatu* on *Nyyrikinkadun* yläpuolella, koska Tapio on Nyyrikin isä.

Samaan aihepiiriin kuuluu myös Keskustan kaupunginosassa sijaitseva *Kalevankatu*. Aimo Turusen mukaan Lönnrot piti Kalevaa suomalaisten vanhimpana tunnettuna esi-isänä, joka saapui Suomenniemelle ja jonka suku levisi maahan. Väinämöinen, Ilmarinen, Lemminkäinen, Joukahainen ja Kullervo olivat Lönnrotin käsityksen mukaan Kalevan jälkeläisiä jossakin myöhemmässä polvessa pakanuuden aikana. (Turunen 1979: 88.) Aarre Nieminen ja Jorma Heiskanen eivät tieneet *Kalevankadun* nimeämisperustetta. *Kalevankatu* on niin erillään muista Kalevala-aiheen mukaan nimetyistä kaduista, ettei sitä kartalta katsottaessa pysty yhdistämään Nakertajan katuihin. *Kalevankadulle* käännetään *Keiteleentieltä*. *Kalevankadulla* sijaitsee Suolahden seurakunnan kirkkoherranvirasto, talous- ja diakoniatoimisto sekä seurakuntatalo. Seuraava *Keiteleentieltä* kääntyvä katu on *Katvelankatu*, jonka alkupäässä on Suolahden seurakunnan kirkko ja nuorisotoimisto. Viereisten katujen nimet ovat hyvin samankaltaisia ja saattavat olla käytössä ongelmallisia. Marja Viljamaan mukaan toisiaan äänteellisesti muistuttavia nimiä olisi vältettävä, sillä puhelimesta nimet kuullaan helposti väärin ja posti voi saapua väärään osoitteeseen (Viljamaa 1976a: 1101).

Honkalan kaupunginosassa *Amerikantien* lopusta kääntyy vasemmalle *Haukantaival*. Ennen *Haukantaivalta* vasemmalle kääntyy *Kanervakatu*, jonka varrelta lähtevät lyhyet umpikadut *Kotkantaival* ja *Kurjentaival*. Ryhmänimiä yhdistää sekä sama perusosa *taival*, että lintu-aiheinen määräiteosa. Suolahdessa on ollut aikaisemmin neljäskin *taival/taipale*-perusosainen kadunnimi. *Horontaipale* oli aikoinaan Mutapohjassa sijaitsevan *Hannulantien*³³ epävirallinen nimi. Myös Suolahden nimi oli aikoinaan *Paadentaipale*. *Suolahti*-nimitys otettiin käyttöön vuonna 1898, kun uudelle (vanhalle) asemalle oli saatava nimi (Wilmi 1991: 71). *Horontaipale* ja *Paadentaipale* eivät kuitenkaan kuulu samoihin ryhmänimiin, sillä ryhmänimet

³³ Ks. *Hannulantie*.

luokitellaan samaan aihepiiriin kuuluvien määriteosien eikä perusosien perusteella.

Paikkakuntaan liittymättöminä ryhmäniminä voisi pitää myös Kylänmäen eteläpuolella Katvelassa olevia *Peltokatua*, *Kenttätätua* ja *Niittykatua*, sillä leksikaalisella tasolla kaikki määriteosat merkitsevät eräänlaista kenttää. *Peltokatu* on kuitenkin ollut alkuaan pellolle vievä tie, *Kenttätätun* nimeämisperusteeksi arvellaan kadun kulmassa ollutta leikkikenttää ja *Niittykatu* on puolestaan nimetty kadun paikkeilla olleen niityn mukaan. *Notkokatua*, *Rimmekatua* ja *Vuorikujaa* voisi myös pitää ryhmäniminä, sillä niiden määriteosat kuuluvat samaan aihepiiriin ja ne sijaitsevat Nappamäessä. Aarre Niemisen mukaan katujen nimeämisperuste on kuitenkin ollut maastokohdan kuvaileminen. (AN 1999.)

Maija Louhivaaran mukaan Tampereen Hervannassa on jouduttu käyttämään eniten mielikuvitusta suunniteltaessa sopivia kadunnimiä, koska Hervanta on ollut asumaton metsämaata ja paikallinen nimiaineisto vähäistä (Louhivaara 1999: 39). Suolahdessa mielikuvituksen avulla luotuja ryhmänimiä on annettu juuri asumattomille metsämaille rakennetuilla alueilla. Nakertajan, Honkalan ja Isonmäen metsiköt on kuitenkin nimetty ryhmänimillä, jotka ovat luoneet alueille oman leiman. Opastavuuden kannalta *Kalevankatu* voi johtaa harhaan, mutta *Kalevankatua* lukuun ottamatta muut Kalevala- ja lintuaiheiset ryhmänimet sijaitsevat lähellä toisiaan.

12. LUOKITTELEMATTOMAT KADUNNIMET

Olen nimennyt luokittelemattomiksi kadunnimiksi sellaiset kadunnimet, joita ei ole nimetty edellä esitettyjen nimeämisperusteiden mukaan. Edellä esitettyihin nimeämisluokkiin kuulumattomia kadunnimiä on viisi. Kadunnimen määriteosana on joko jokin muu ilmaus kuin edellä on esitetty tai sen nimeämisperustetta ei tiedetä.

Naskaliharju sijaitsee Mutapohjassa lähellä Suojärveä. Jorma Teittinen pitää *Naskaliharju*-kadunnimeä onnistuneena, sillä katu päättyy mäelle, jolla on asunut aikoinaan suutari (JT 1999). Kadunnimi esiintyy suolahtelaisten kielenkäytössä murreasussa *Naskalharju*. Tiettävästi nimi tarkoittaa vain katua, eikä pientä maankohoumaa, jolla on yksi omakotitalo. Jos *Naskaliharju* olisi mäen nimi, kadunnimi kuuluisi ryhmään, jossa kadunnimen osana on maastonimi. Nimeämisperuste ei ole täysin selvillä.

Suolahden nimistöillassa 16.9.1999 *Osmonkujaa* pidettiin huonona nimenä. *Osmonkuja* on nimetty Oittilan³⁴ talon pojan nimen mukaan. Nimi on suolahtelaisten mielestä huono sen vuoksi, että Osmo Oittinen asuu pääkaupunkiseudulla eikä ole vaikuttanut koskaan Suolahdessa. Osmo Oittisen isä Eelis omisti Paatelassa Oittilan talon, johon on kuulunut lähes koko Suolahden keskusta. (AN 1999.) Muistonimi on siis annettu vain sillä perusteella, että Osmo Oittinen on lähtöisin isosta Oittilan talosta. Kadun nimeämisperusteena on henkilönnimi, mutta se ei kuulu muodostamiini paikallisen merkkihenkilön tai kansanihmisen mukaan nimettyihin kadunnimiluokkiin.

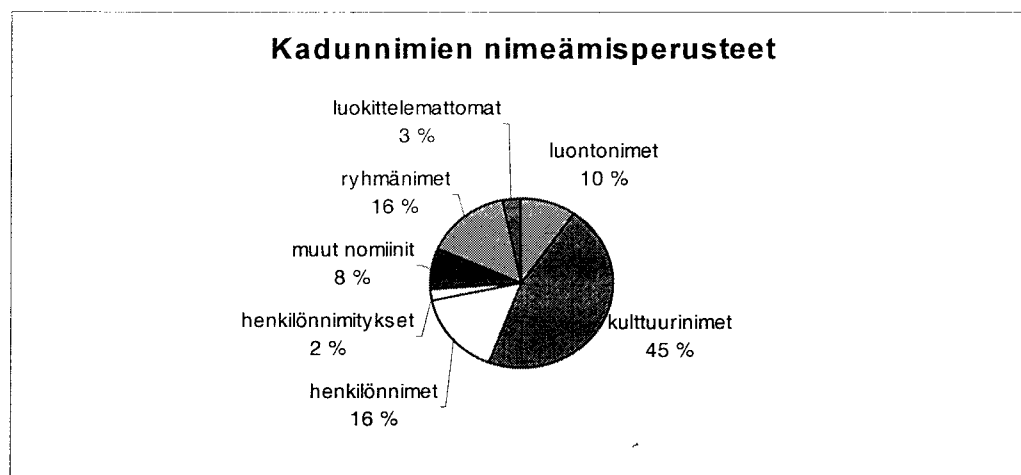
Kanervakatu, *Metsätähdentie* ja *Pihlajatie* sijaitsevat Honkalan kaupunginosassa *Ruotintien* itäpuolella. Kadunnimien nimeämisperusteesta ei ole tietoa, mutta kadunnimistä voi päätellä, että ne on luonnehtivat paikan kasvillisuutta (AN 1999; JH 1999). Kadunnimet voisivat kuulua joko luontonimiin tai kadunnimiluokkaan, jossa nimen määriteosana on maastokohtaa kuvaileva luontoappellatiivi.

³⁴ Ks. Eeliksenkuja.

13. LOPUKSI

Suolahden nimistösuunnittelu on nykyisin pääosin Suolahden maankäyttöosaston vastuulla. Koska nimien tarve on kaavoitustarpeen myötä vähentynyt, systemaattisesta nimistösuunnittelusta on luovuttu. Useimmiten teknisen toimialan henkilöstön ehdottamat kadunnimet vahvistuvat kaavan vahvistamisen yhteydessä. 80-vuotias Aarre Nieminen työskenteli ennen eläkkeelle siirtymistään Suolahden kaupungilla ensin kansliasiahteerinä ja myöhemmin toimistosiahteerinä teknisessä virastossa. Työn ohessa hän toimi nimistötoimikunnassa, joka käytti asiantuntijanaan kotiseutuyhdistystä. Nykyisin Suolahdessa ei ole enää nimistötoimikuntaa, joka nimeäisi kadut asiantuntevasti ja paikalliseen perinteeseen nojautuen. Enää ei huolehdita, tuleeko kaduille oikeat, paikallis- ja kulttuurihistoriaa vaalien yhdessä päätetyt nimet. Nimeäjät ovat tyytyväisiä vallitsevaan nimeämiskäytäntöön, eivätkä he kaipaa ohjeita, normeja tai koulutusta.

Rakenteeltaan Suolahden kadunnimet ovat melko yksiselitteisiä. Perusosina esiintyy yleisyysjärjestyksessä esitettynä *katu, tie, kuja, polku, raitti* ja *taival*. Neljästä kadunnimestä puuttuu tavallisimmin katua ilmaiseva perusosa. Yleisesti vähemmän käytetyn perusosan *taival* esiintymistä voidaan pitää paikallisen perinteen kunnioituksena, sillä Suolahden nimi on ollut ennen Paadentaipale. Suolahti-nimitys otettiin käyttöön vuonna 1898 rautatieaseman valmistumisen yhteydessä. Harvaa poikkeusta lukuun ottamatta liitynnäisnimet ovat kokoliitynnäisiä. Paikannimet on useimmiten liitetty kadunnimen perusosaan sellaisina kuin ne ovat.

KUVIO 9. Suolahden kadunnimien nimeämisperusteet.

Suolahden katuja on nimetty 1900-luvun alkupuolelta lähtien, joten kadunnimistö on melko nuorta. Nimeämisperusteiden tuntemus on kuitenkin jo häviämässä, sillä pääosa Suolahden kaduista on nimetty jo useita vuosikymmeniä sitten. Paikalliset merkkihenkilöt ja kansanihmiset tuovat Suolahden kadunnimistöön omaleimaisuutta, jota ei voi jäljitellä. Enää edes nimeäjät eivät kuitenkaan tahdo muistaa, kuka kansanihminen nimeämisperusteena on ollut. Suolahden kadunnimistön ominaispiirteenä on kansallisten merkkihenkilöiden puuttuminen kadunnimistöstä täysin.

Luontonimien osuus Suolahden kadunnimissä on vähäinen. Sijainti suuren järven rannalla on antanut aiheen yhdeksälle kymmenestä. Vesistönimiä on kuitenkin enemmän kuin maastonimiä, sillä neljä viidestä kadunnimestä on nimetty maankohouman mukaan. Kaupungin laidoilla on melko vaihteleva pinnanmuoto, joten maastonimiin perustuvia kadunnimiä voisi olla enemmänkin.

Suurin osa Suolahden kadunnimistä perustuu kulttuurinimiin. Peräti 45,6 prosentilla on nimeämisperusteenaan kulttuurinimi. Sekä asutusnimiä että artefaktien nimiä on kumpiakin käytetty 38 kadun nimeämisperusteena. Koska kulttuurinimet ovat ihmisten luomien paikkojen nimiä, kadunnimistä kuvastuu suolahtelaisten elämä ja siihen sisältyvä työnteko. Kadunnimissä esiintyvät viljelystilat, torpat ja työläismökkit, ja paikallisten liikenneolosuhteiden, rakennusten ja teollisuuden antamat nimiaiheet kertovat Suolahden elinkeinorakenteesta ja sosiaalisista oloista. Viljelysnimien vähyys vahvistaa puolestaan teollisuuskaupungin leimaa.

Suolahden kadunnimen osana olevat muut nimit ilmaisevat kadun sijaintia, suhteellista sijaintia tai muotoa. Nimenosana voi olla myös maastokohtaa kuvaileva luontoappellatiivi. Huumoria on käytetty nimettäessä *Mukulakatu*, joka johtaa Katvelan päiväkodille. Suhteellista sijaintia ilmaiseva kadunnimi ei välttämättä onnistu yksilöimään katua: appellatiivisella *Poikkikadulla* asuu hyvin moni ihminen. Myöskään muodosta kertovat kadunnimet eivät yksilöi katuja toivotun lailla.

Ryhmänimiin turvaudutaan yleensä silloin, kun oma paikannimistö ei enää tarjoa nimeämisasiheita. Suurin osa Suolahden ryhmänimistä ilmaisee kuitenkin paikallisuutta. Suolahtelaisten entiset metsästys-, sienestys- ja marjastusmaat sekä vaneritehtaan työntekijöiden ammattinimikkeet säilyttävät asutusalueiden perinteisen merkityksen. Kalevala-aiheiset nimet eivät ole helposti

tunnistettavissa, koska niistä kolme sijaitsee Nakertajan kaupunginosassa metsästysaiheisten ryhmänimien vieressä ja yksi Keskustan kaupunginosassa.

Paikallisuuden heijastuminen kadunnimistössä kärsii, jos nimeäminen jätetään yksin kaavoituksesta huolehtivien virkamiesten työksi. Moni vanha suolahtelainen on jäänyt kaipaamaan esimerkiksi *Tippatehtaantietä*, jonka ulkopaikkakunnalta tulleet mittamiehet nimesivät 1940- ja 50-luvun vaihteessa *Likolahdenkaduksi*. Uudet *Muuntajatie* kaltaiset kadunnimet jäävät asukkaille merkityksettömiksi. Uusissa kadunnimissä on unohdettu moni tärkeä nimeämisperiaate. Karttoihin merkittyjä mutta vielä toteutumattomia katuja on nimetty elossa olevien henkilöiden mukaan tai ne yhdistyvät nimeämisaikkeen perusteella jo olemassa oleviin katuihin, jotka sijaitsevat kuitenkin toisessa kaupunginosassa. Suolahden nimistösuunnittelu kaipaa kipeästi sekä paikallisen perinteen että yleisten nimeämisperiaatteiden asiantuntemusta, jotta uudet kadunnimet saataisiin asukkailleen merkityksellisiksi.

LÄHTEET

Kirjallisuus

- AINIALA, TERHI 1997: Muuttuva paikannimistö. SKST 667.
- BLOMBERG, IRA 1999: Suolahti ei ripusta suurmiehiä katukylttiin. Mutta paikalliset persoonat kelpaavat kyllä. — Sisä-Suomen Lehti 29.5.1999.
- CARPELAN, ANNA — SCHULMAN, HARRY 1996: Helsinki kadunnimissä. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 13.
- HEISKANEN, JORMA 1998: Iinankatu ja Kellosepätkatu Suolahdessa. — Pässinrata. Vanhan Äänekosken kotiseutuyhdistyksen kotiseutulehti s. 20—23. Vanhan Äänekosken kotiseutuyhdistys ry.
- Helsingin kadunnimet 1970. Helsingin kaupungin julkaisuja 24.
- Helsingin Sanomat 6.4.2000: Katuja ja teitä nimetään kunnissa huolimattomasti.
- HYVÖNEN, VEIKKO O. 1988: Kaavoitus- ja rakentamisoikeus. Ky Veikko O. Hyvönen & co, Espoo.
- ITKONEN, TERHO 1964: Nimestäjän opas. Sanakirjasäätiön nimistöjaoksen julkaisuja 1. SKS.
- JOKIPII, MAUNO 1999: Keski-Suomen vaiheet keskiajalta kunnallishallintoon. — Mauno Jokipii (toim.) Keski-Suomen historia 1. Keski-Suomen vanhin historia s. 173—686. Keski-Suomen liitto, Jyväskylä.
- JÄÄSKELÄINEN, LAURI — SYRJÄNEN, OLAVI 2000: Maankäyttö- ja rakennuslaki selityksineen. Käytännön käsikirja. Rakennustieto Oy, Helsinki.
- KAASINEN, ANNA 16.4.1999: Kaavanimet ja aihepiirinimeäminen. Esitelmä Kaavanimistöyöpajassa. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Helsinki
- Keskisuomalainen 12.3.2000: Kaavoitussopimukset eivät voi jatkua entisellään.
- Keskisuomalainen 6.4.2000: Katujen ja teiden nimeäminen retuperällä kunnissa. Kh = Suolahden kauppalan- tai kaupunginhallitus
- KIVINIEMI, EERO 1975: Paikannimien rakennetyypeistä. Suomi 118:2. SKS.
- 1990: Perustietoa paikannimistä. Suomi 149. SKST 516.
- 1999: Maisema muuttuu – mullistuuiko nimistö? — Sirkka Paikkala ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme. Nimistönsuunnittelun opas s. 9—14.
- KORHONEN, RITVA — WELIN, SAARA 1989: Osoitejärjestelmäohjeista unohtunut nimistöasiantuntemus. — Suomen kunnat 16/1989 s. 23—24.
- KÖNÖNEN, TERHO A. 1970: 50 vuotta vanerin valmistusta Suolahdessa. Suolahden tehtaot 1920—1970.
- LEHIKOINEN, LAILA 1999: Näkökulmia kadunnimistöön. — Sirkka Paikkala ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme. Nimistönsuunnittelun opas s. 61—64.
- LEHTI, ULPU 1979: Nimistön suunnitleminen. Opas nimistötoimikunnille. — Suomen kunnallislehti 1/1979 s. 44—45.
- LEPISTÖ, RIITTA 1997: Katukiviin isketyt ilmeet. Tutkielma Vammalan kadunnimistä. Tampereen yliopiston suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja 19.

- LOUHIVAARA, MAIJA 1999: Tampereen kadunnimet. Tampereen museoiden julkaisuja 51.
- MRA = Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999)
- MRL = Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- NISSILÄ, VILJO 1962: Suomalaista nimitystutkimusta. Sanakirjasäätiön nimitysjaoksen julkaisuja 2. SKST 272.
- 1965: Paikannimistömme huolto ja suojeleminen. Tietolipas 38. Sanakirjasäätiön nimitysjaoksen julkaisuja 4. SKS.
- NS = Nykysuomen sanakirja I—VI. Seitsemäs painos. WSOY, Helsinki. 1980.
- NTT = Nimitystutkimuksen terminologia. Terminologin inom namnforskningen. Toim. Eero Kiviniemi, Ritva Liisa Pitkänen ja Kurt Zilliacus. Castrenianumin toimitteita 8. Suomalais-ugrilainen Seura, Helsinki. 1974.
- NÄRHI, EEVA MARIA 1979: Kaavanimien suunnittelu. — Kielikello 1/1979 s. 14—15.
- 1987: Uusien nimien antamisesta ja vanhojen suojelemisesta. Kielikello 4/1987 s. 3—7.
- 1989: Kaavanimistön suunnittelu. — Jouko Vesikansa (toim.), Nykysuomen sanavarat s. 344—348. WSOY, Juva.
- 1999: Muistonimet. — Sirkka Paikkala ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme. Nimitysuunnittelun opas s. 96—99.
- OOJNA 1985: Ohjeet osoitenimien ja -numeroiden antamisesta. Kaupunkiliiton julkaisu B 207. Suomen kaupunkiliitto, Helsinki.
- Paikannimet – paikan muisti. Euroopan rakennusperintöpäivät 11.–12.9.1999. Euroopan neuvosto, Ympäristöministeriö, Suomen kotiseutuliitto, Suomen kuntaliitto, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Museovirasto, Opetushallitus.
- PAIKKALA, SIRKKA 1999a: Nimien suunnittelun lähtökohtia. — Paikan nimet – paikan muisti. Euroopan rakennusperintöpäivät 11.–12.9.1999 s. 25—28.
- 1999b: Nimitysuunnittelun ja -huollon juridinen asema. — Sirkka Paikkala ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme. Nimitysuunnittelun opas s. 200—208.
- Paikkala, Sirkka ym. (toim.) 1999 = PAIKKALA, SIRKKA — PITKÄNEN, RITVA LIISA — SLOTTE, PETER (toim.): Yhteinen nimiympäristömme. Nimitysuunnittelun opas. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 110. Helsinki.
- PAKKANEN, SUSANNA 1999: Hätkästä kaavanimestä tulee kunnalle huono käyntikortti. Hyvä paikannimi ei katkaise yhteyttä menneeseen. — Helsingin Sanomat 25.4.1999.
- PESONEN, LEO A. 1970: Kadunnimistön tarkistus vuoden 1746 alueliitoksen johdosta ja nimitysten laatiminen uusiin kaupunginosaan. — Helsingin kadunnimet s. 69—86.
- PESSALA, RAIJA 2000: Voi nimi pahentaakin. — Aamulehti 10.4.2000.
- PITKÄNEN, RITVA LIISA 1989: Paikannimet. — Jouko Vesikansa (toim.), Nykysuomen sanavarat s. 317—337. WSOY, Juva.
- 1992: Kaavanimistön suunnittelu. — Valma Yli-Vakkuri ym. (toim.), Yhteiskunta muuttuu – kieli muuttuu s. 125—138.
- RakL = Rakennuslaki ja -asetus. Neljäs, uudistettu painos. Suomen Lakimiesliitto, Helsinki. 1992.
- RÄIKKÄLÄ, ANNELI 1972: Nimitystietoa. — Kalevalaseuran vuosikirja 52, 1972 s. 7—40.

- SALOHEIMO, VEIJO 1978: Nimistön käytön sovelluksia paikallishistoriassa. — Eero Kiviniemi (toim.), Nimistöntutkimus ja paikallishistoria. Paikallishistoriallisen toimiston julkaisuja n:o 2 s. 24—30. Helsinki.
- SINISALO, AINO 1999: Kaavanimien oikeinkirjoituksesta. — Sirkka Paikkala ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme. Nimistösuunnittelun opas s. 169—172.
- SKS = Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.
- SKST = Suomalaisen kirjallisuuden Seuran Toimituksia. Helsinki.
- SLOTTE, PETER 1999: Vallis Gratiaesta Westendiin. ”Eurooppalaisia” aineksia paikannimistössämme. — Sirkka Paikkala ym. (toim.), Yhteinen nimiympäristömme. Nimistösuunnittelun opas s. 30—39.
- Tieliikennelait 1999. Toim. Matti Lahti. Lakimiesliiton Kustannus, Helsinki.
- TURUNEN, AIMO 1979: Kalevalan sanat ja niiden taustat. Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö, Lappeenranta.
- Uusi maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntö. Pääkohdat ja ohjeet soveltamiseen. Suomen kuntaliitto, Helsinki. 1999.
- VILJAMAA, MARJA 1976a: Kuntien tunnettava ja vaalittava nimiomaisuuttaan nykyistä paremmin. — Suomen kunnat 16/1976 s. 1089—1011. Helsinki.
- 1976b: Kuntien nimistöhuolto ja -suunnittelu kaipaa lainsuojaa. — Suomen kunnat 17/1976 s. 1149—1154. Helsinki.
- VILJAMAA-LAAKSO, MARJA 1995: Kadunnimet ja identiteetti. — Kielikello 4/1995 s. 29—33.
- 1999: Nimistösuunnittelu on osa yhdyskuntasuunnittelua. — Paikan nimet – paikan muisti. Euroopan rakennusperintöpäivät 11.–12.9.1999 s. 29—33.
- WILMI, JORMA 1991: Äänekosken–Suolahden historia. Vuoteen 1932. Suolahden kaupunki ja Äänekosken kaupunki.
- Yli-Vakkuri, Valma ym. (toim.) 1992 = YLI-VAKKURI, VALMA — LÄNSIMÄKI, MAIJA — NYMAN, AARRE (toim.): Yhteiskunta muuttuu – kieli muuttuu. Nykysuomen Seuran 10-vuotisjuhlakirja. WSOY, Juva.

Henkilölähteet

- JH = Jorma Heiskanen haastattelu 26.2.1999
s. 1945, historian lehtori, asuu Honkalassa
- SH = Sinikka Häyrinen, nimistöillassa 16.9.1999
- MM = Matti Monthan useita haastatteluja vuosina 1999 ja 2000
s. 1949 Suolahti, asunut Honkalassa ja Keskustan kaupunginosassa
- AN = Aarre Nieminen haastattelu 4.3.1999
s. 1920, asuu Kisakadulla Keskustan kaupunginosassa
- ELP = Eeva-Liisa Pellinen puhelu 31.5.1999
Eläkeläinen, asuu Honkalassa
- HS = Hilikka Salmi nimistöillassa 16.9.1999
Asuu Kaartotiellä Keskustan kaupunginosassa
- JT = Jorma Teittinen sähköpostiviesti 29.5.1999

Vanhan Äänekosken kotiseutuyhdistyksen ja Suolahden kaupungin 16.9.1999 järjestämä nimistöilta ”Mitä Suolahden kadunnimet kertovat?”, jossa joukko suolahtelaisia kertoi ja keskusteli Suolahden kadunnimistä sekä muusta nimistöstä.

Arkistolähteet

Kysely kuntien nimistönsuunnittelusta 1998. Suolahden kaupungilta saatu vastaus. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Helsinki.

Suolahden kaupunki. Haja-asutusalueen osoitekartta 1:20000. Suolahden kaupungin maankäyttöosasto 1.9.1998.

Ote Suolahden kaupungin 7. (Sirkkaharju) kaupunginosan 14.12.1984 vahvistetusta asemakaavasta.

Suolahden kadunnimiluettelo (virastokartta 1.3.1999)

Suolahden kaupungin virastokartta 1:4000 1.3.1999

Suolahden kaupungin asemakaavakartta. Vahvistettu 27.5.1975

Suolahden kaupungin opaskartta. Suolahden kaupungin maankäyttöosasto 1998

Suolahden palvelukartta. Suolahden Yrittäjät ry. 1998.

Verkkolähteet

www.edu.suolahti.fi/vaksy/liik.htm 26.1.2000

www.suolahti.fi/info/info.htm 26.1.2000

LUETTELO SUOLAHDEN KADUNNIMISTÄ

Luettelon sisältö:

a) Kadunnimet aakkosjärjestyksessä

b) Kaupunginosa, josta katu alkaa

c) Nimeämisperusteet

10 Luontonimet

11 Maastonimet

12 Vesistönimet

20 Kulttuurinimet

21 Asutusalueiden nimet

22 Asumuksennimet

23 Talonnimet

24 Tilannimet

25 Muut asumuksennimet

26 Artefaktien nimet

27 Viljelysnimet

30 Henkilönnimet

Etunimet 31 Paikallinen merkkihenkilö

32 Kansanihminen

Sukunimet 33 Paikallinen merkkihenkilö

34 Kansanihminen

40 Henkilönnimitykset

41 Yksilöön viittaava henkilönnimitys

42 Joukkoon viittaava henkilönnimitys

50 Muut nominit

51 Muotoa ilmaiseva nomini

52 Suhteellista sijaintia ilmaiseva nomini

53 Sijaintia ilmaiseva nomini

54 maastokohtaa kuvaileva luontoappellatiivi

60 Ryhmänimet

61 Paikkakuntaan liittyvät ryhmänimet

62 Paikkakuntaan liittymättömät ryhmänimet

70 Luokittelemattomat kadunnimet

Kadunnimi	Kaupunginosa	Nimeämisperuste
Aatulantie	Alkula	23
Alkulankatu	Alkula	23
Alkulanraitti	Alkula	23
Amerikantie	Honkala	24
Asemakatu	Keskus	26
Asemaraitti	Keskus	26
Asematori	Keskus	26
Eeliksenkuja	Likolahti	31
Eevinkatu	Keskus	31
Erämiehenkatu	Nakertaja	61
Granholmintie	Keskus	33
Haapakorventie	Alkula	24
Hallintokatu	Keskus	26
Hannulantie	Mutapohja	23
Haperopolku	Alkula	61
Harjulankatu	Keskus	24
Harjusenkatu	Alkula	25
Haukantaival	Honkala	62
Heikinpolku	Keskus	31
Hiihtokatu	Nakertaja	53
Hintikankatu	Honkala	34
Hiojankatu	Alkula	61
Honkalankatu	Honkala	23
Hotellinpolku	Nakertaja	26
Höökinkatu	Honkala	34
Iinankatu	Keskus	32
Ilomäentie	Mutapohja	34
Ilveskatu	Nakertaja	61
Isomäenkatu	Alkula	11
Jyväskyläntie	Nakertaja	21
Jäniskatu	Nakertaja	61

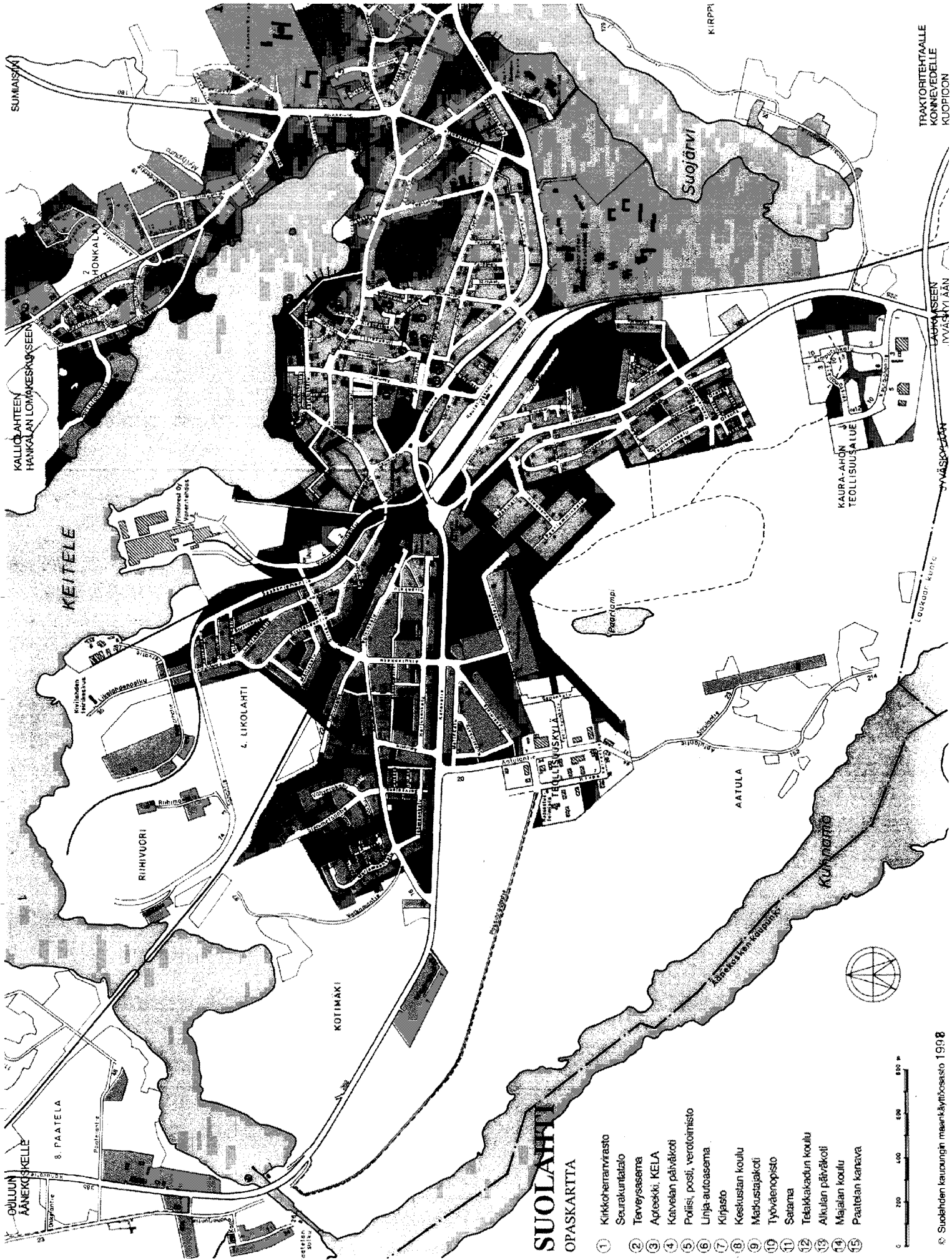
Kadunnimi	Kaupunginosa	Nimeämisperuste
Kaartotie	Keskus	51
Kaivokatu	Nakertaja	26
Kalevankatu	Keskus	62
Kanavaharjuntie	Paatela	11
Kanavatie	Paatela	26
Kanervakatu	Honkala	72
Katvelankatu	Keskus	24
Kaura-ahontie	Nakertaja	24
Keiteleentie	Keskus	12
Kellosepäncatu	Keskus	41
Kennäksentie	Keskus	25
Kenttäkatu	Keskus	26
Keskuskatu	Keskus	52
Kisakatu	Keskus	26
Kivilahdentie	Likolahti	12
Koivulantie	Keskus	23
Koivuranta	Mutapohja	23
Kotikatu	Keskus	26
Kotkantaival	Honkala	62
Koulukatu	Keskus	26
Kukkulantie	Keskus	26
Kuparinkatu	Alkula	34
Kurjentaival	Honkala	62
Lastaustie	Nakertaja	26
Lehtokatu	Nakertaja	23
Leinosenkatu	Honkala	33
Likolahdenpolku	Likolahti	12
Likolahdentie	Likolahti	12
Lotjakuja	Keskus	26
Lähdetie	Alkula	11
Lämmittäjäntie	Keskus	42

Kadunnimi	Kaupunginosa	Nimeämisperuste
Majalankatu	Honkala	23
Mansikka-ahontie	Nakertaja	24
Marjamaankatu	Alkula	61
Matinkatu	Alkula	32
Metsolankatu	Nakertaja	62
Metsätähdentie	Honkala	72
Mikonkatu	Keskus	32
Mortinkatu	Honkala	34
Mukulakatu	Keskus	53
Mustikkakatu	Alkula	61
Muuntajatie	Alkula	26
Myllykatu	Keskus	26
Mylläripolku	Honkala	42
Mäntykatu	Likolahti	11
Mäyräkatu	Nakertaja	61
Nakertajankatu	Nakertaja	21
Naskaliharju	Mutapohja	71
Niemeläncatu	Keskus	25
Niittykatu	Keskus	27
Notkokatu	Nakertaja	54
Nyyrikinkatu	Nakertaja	62
Oikokuja	Keskus	52
Onkelantie	Paatela	24
Opintie	Keskus	53
Opistokatu	Keskus	26
Orakaspolku	Alkula	61
Oravakatu	Nakertaja	61
Osmonkuja	Likolahti	71
Otsonkatu	Nakertaja	61
Paatelantie	Paatela	23
Paavonkatu	Nakertaja	32

Kadunnimi	Kaupunginosa	Nimeämisperuste
Paikkaajankatu	Alkula	61
Pajakatu	Mutapohja	26
Peltokatu	Keskus	27
Peltolankatu	Mutapohja	25
Pihakatu	Honkala	51
Pihlajatie	Honkala	72
Poikkikatu	Nakertaja	52
Polsankatu	Mutapohja	34
Porttilankatu	Honkala	23
Puistokatu	Keskus	26
Puolukkakatu	Alkula	61
Puutarhatie	Likolahti	26
Pässinradantie	Alkula	26
Pässinrata	Alkula	26
Pölkinkatu	Alkula	25
Raahenkatu	Alkula	26
Raitasenpolku	Mutapohja	24
Rajakatu	Honkala	26
Rantaraitti	Keskus	12
Rantatie	Keskus	12
Ratakatu	Keskus	26
Riihijärvenkatu	Keskus	31
Riihimäentie	Likolahti	23
Riihivuorentie	Alkula	11
Rinnekatu	Nakertaja	54
Riutanpolku	Honkala	34
Rivankatu	Alkula	33
Rouskupolku	Alkula	61
Rullatehtaankatu	Keskus	12
Ruotintie	Honkala	21
Sahantie	Likolahti	26

Kadunnimi	Kaupunginosa	Nimeämisperuste
Satamakatu	Keskus	26
Satamaraitti	Keskus	26
Savontie	Keskus	21
Sepänkatu	Alkula	42
Sienimetsäntie	Alkula	61
Siljankuja	Keskus	31
Siltakatu	Likolahti	26
Sirkanpolku	Keskus	33
Sivukatu	Nakertaja	52
Sivulantie	Alkula	25
Solanteenkatu	Keskus	33
Solanteenpolku	Keskus	33
Sorrinkuja	Likolahti	34
Sorvaajankatu	Alkula	61
Sumiaistentie	Keskus	21
Suojärvenkuja	Keskus	12
Suolahdenkatu	Mutapohja	24
Syrjäkatu	Nakertaja	52
Sääksniementie	Likolahti	12
Tallilankatu	Mutapohja	23
Tallisaarenkatu	Mutapohja	12
Tapiolankatu	Nakertaja	62
Tattipolku	Alkula	61
Tehtaankatu	Keskus	26
Telakkakatu	Keskus	26
Telakkakuja	Keskus	26
Teollisuuskatu	Alkula	26
Tervakankaankatu	Likolahti	24
Tervatie	Likolahti	26
Tiitisenkuja	Nakertaja	11
Timpurinkatu	Nakertaja	61

Kadunnimi	Kaupunginosa	Nimeämisperuste
Toivonkatu	Mutapohja	32
Torikatu	Keskus	26
Tyynelänkatu	Mutapohja	24
Uurastajankatu	Keskus	26
Vahverokatu	Alkula	61
Valkamantie	Alkula	23
Vallilankatu	Mutapohja	23
Vaneritehtaankatu	Keskus	26
Veikonkuja	Mutapohja	32
Veistämönkatu	Nakertaja	61
Vuorikuja	Nakertaja	11
Vähämäentie	Alkula	34
Väinönkuja	Keskus	32
Välikuja	Mutapohja	52
Yritystie	Alkula	26
Äänekoskentie	Alkula	21

SUMMAISMA

KALLIOVAHTEEN
HANKALAN LOMAKESKUKSEEN

KEITELE

RIIHIVUORI

4. EIKOLAHTI

KOTIMAKI

SUOLAHTI

OPASKARTTA

Suolahti

KIRPPI

KAURA-AHON
TEOLLISUUSALUE

TRAKTORITEHTAALLE
KONNEVEDELLE
KUOPIOON

SARAKKESÄEN
TYÖVAIKKAAN

SINÄSKESÄEN

LAUSAR-KUUSI

